

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)
หลักสูตรปริญญาตรีทางวิชาการ

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พิษณุโลก
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

รายละเอียดหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พิษณุโลก
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
อนุมัติในการประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓๑ เดือนมีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

คำนำ

เอกสารหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ ฉบับนี้ คณะอนุกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ได้ร่วมกันจัดทำขึ้น เพื่อเปิดจัดการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาให้ เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐาน ของกระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (อว.)

คณะอนุกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ขอขอบคุณ วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พิษณุโลก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยที่ได้จัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตร ขอขอบคุณ ท่านผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ คณะกรรมการบริหารวิชาการ คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้ให้ความร่วมมือ ให้คำแนะนำและแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรนี้จน สำเร็จลุล่วงด้วยดี

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พิษณุโลก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๖๕

สารบัญ

หมวด	หน้า
หมวดที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป	๑
หมวดที่ ๒ ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร	๖
หมวดที่ ๓ ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างหลักสูตร	๘
หมวดที่ ๔ ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล	๒๐
หมวดที่ ๕ หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต	๓๘
หมวดที่ ๖ การพัฒนาคณาจารย์	๓๙
หมวดที่ ๗ การประกันคุณภาพหลักสูตร	๔๐
หมวดที่ ๘ การประเมินผล และการปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร	๔๔

ภาคผนวก

ก คำอธิบายรายวิชา	๔๖
ข ตารางเปรียบเทียบหลักสูตร	๕๙
ค ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑	๙๖
ง ระเบียบและประกาศมหาวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี	๑๑๑
จ ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง ปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา พ.ศ. ๒๕๔๒	๑๑๗
ฉ ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๔๘	๑๑๙
ช ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง อนุมัติหลักสูตรและเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕) วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช	๑๒๑
ซ คณะอนุกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญาและหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา	๑๒๓
ณ ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์	๑๒๖

รายละเอียดของหลักสูตร
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
วิทยาเขต/คณะ/ภาควิชา วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พิษณุโลก

หมวดที่ ๑
ข้อมูลทั่วไป

๑. รหัสและชื่อหลักสูตร

รหัสหลักสูตร :
ภาษาไทย : หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Art Program in Religion and Philosophy

๒. ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตรบัณฑิต (ศาสนาและปรัชญา)
ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (ศาสนาและปรัชญา)
ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Art (Religion and Philosophy)
ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Religion and Philosophy)

๓. วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

๔. จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

จำนวน ไม่น้อยกว่า ๑๔๐ หน่วยกิต

๕. รูปแบบของหลักสูตร

๕.๑ รูปแบบ

หลักสูตรระดับปริญญาตรี

๕.๒ ประเภทของหลักสูตร (เฉพาะปริญญาตรี)

หลักสูตรประเภททางวิชาการ

๕.๓ ภาษาที่ใช้

ภาษาไทย

๕.๔ การรับเข้าศึกษา

รับนิสิตไทยและนิสิตต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี

๕.๕ ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของมหาวิทยาลัยที่จัดการเรียนการสอนโดยตรง

๕.๖ การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว

๖. สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

๖.๑ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕ ปรับปรุงจากหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา และสาขาวิชาปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๕๙)

๖.๒ กำหนดเปิดสอน ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕

๖.๓ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย มีมติเห็นชอบในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕

๖.๔ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรและอนุมัติให้เปิดสอนในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ.๒๕๖๕

๗. ความพร้อมในการเผยแพร่หลักสูตรคุณภาพและมาตรฐาน

หลักสูตรจะได้รับการเผยแพร่ว่าเป็นหลักสูตรที่มีคุณภาพและมาตรฐานตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในปีการศึกษา ๒๕๖๗

๘. อาชีพที่ประกอบได้หลังสำเร็จการศึกษา

ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา สามารถสนองงานคณะสงฆ์ ประกอบอาชีพอิสระและยังสามารถ

- ๑) เป็นข้าราชการในสังกัด ก.พ. และอื่นๆ
- ๒) เป็นข้าราชการในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- ๓) เป็นพนักงานในภาคเอกชน และรัฐวิสาหกิจ
- ๔) เป็นนักวิชาการและอาจารย์ในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชน

๙. ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชนตำแหน่ง และคุณวุฒิการศึกษาของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร

เลขประจำตัว บัตรประชาชน	ตำแหน่งวิชาการ	ชื่อ-สกุล	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สำเร็จการศึกษาจาก	
					ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
ID: ๓-๖๕๐๘- ๐๐๔๕๖-XX-X	อาจารย์	พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ จนทาโก (พานิช)	พธ.ด.	ปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๔
			พธ.ม.	ปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
			พธ.บ.	ศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๔
ID: ๓-๖๖๐๔- ๐๐๖๖๒-XX-X	รองศาสตราจารย์ (ปรัชญา)	ดร.ปัญญา นามสง่า	พธ.ด.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑
			M.A.	Philosophy	University of Madras, India	๒๕๔๔
			พธ.บ.	ศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๑
ID: ๓-๔๐๐๕- ๐๑๐๕๗-XX-X	อาจารย์	ดร.ภูเดช สิ้นทับศาล	พธ.ด.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑
			ศศ.ม.	ปรัชญา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๒๕๕๒
			พธ.บ.	ศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๗
ID: ๑-๖๖๐๑- ๐๐๐๒๒-XX-X	อาจารย์	พระสันต์ทัศน์ คมกิริปญโญ (สินสมบัติ)	พธ.ม.	วิปัสสนาภาวนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗
			พธ.บ.	ปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๔
ID: ๓-๖๕๐๘- ๐๐๒๙๘-XX-X	อาจารย์	นายชัยรัตน์ ทองสุข	พธ.ม.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐
			พธ.บ.	ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐

๑๐. สถานที่จัดการเรียนการสอน

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช พิษณุโลก มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ที่ตั้ง : ๒๑๗ หมู่ที่ ๖ ตำบลบึงพระ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ๖๕๐๐๐

๑๑. สถานการณ์ภายนอกหรือการพัฒนาที่จำเป็นต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนหลักสูตร

๑๑.๑ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางเศรษฐกิจ

การพัฒนาหลักสูตรจะสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.๒๕๔๕ ที่กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอย่างก้าวกระโดด ซึ่งรวมถึงความก้าวหน้าอย่างรวดเร็วของสังคมยุคโลกาภิวัตน์ ก่อให้เกิดทั้งความเปลี่ยนแปลง โอกาสและภัยคุกคามทางด้านเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องเตรียมพร้อมให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังนั้น การบริหารจัดการองค์ความรู้ อย่างเป็นระบบเป็นสิ่งจำเป็น รวมถึงการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางศาสนาและปรัชญาที่เหมาะสมที่จะผสมผสานกับ จุดแข็งในสังคมไทยเป้าหมายยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ แผนกลยุทธ์มหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย และเป้าหมายยุทธศาสตร์ของกรอบนโยบายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ ที่มุ่งเน้นไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง

๑๑.๒ สถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม

การวางแผนพัฒนาหลักสูตรที่ตอบสนองทางสังคมและการเรียนรู้ทางศาสนาและปรัชญา ดำรงสืบสานพระราชปณิธาน และเพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความเป็นเลิศทางวิชาการ เข้ากับยุคการเปลี่ยนแปลงด้านสังคม การสื่อสารไร้พรมแดน เปิดเสรีทางความคิดและกระบวนการทำงาน ทำให้เกิดการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศ การผลิตบุคลากรที่รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่มุ่งไปสู่สังคมแห่งความรู้ การแข่งขันกันด้วยทักษะทางปัญญา มีความรู้ความสามารถและมีความเป็นมืออาชีพ มีความเข้าใจในผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรม มีคุณธรรม จริยธรรม ที่จะช่วยชี้แนะและขับเคลื่อนให้การเปลี่ยนแปลงนี้เป็นไปในรูปแบบพหุวัฒนธรรมที่สอดคล้องและเหมาะสมกับวิถีชีวิตของสังคมไทย

๑๒. ผลกระทบจาก ข้อ ๑๑ ต่อการพัฒนาหลักสูตรและความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

๑๒.๑ การพัฒนาหลักสูตร

จากผลกระทบจากสถานการณ์ภายนอกในการพัฒนาหลักสูตรจึงจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรในเชิงรุกที่มีศักยภาพและสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามวิวัฒนาการของกระแสโลกาภิวัตน์ และรองรับการแข่งขันทางสังคม เศรษฐกิจทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยการผลิตบุคลากรทางศาสนาและปรัชญาที่มีความพร้อมในการปฏิบัติงานได้ทันที และมีศักยภาพสูงในการพัฒนาตนเองให้เข้ากับลักษณะงานทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ รวมถึงความเข้าใจในผลกระทบของบริบทของสังคม โดยต้องปฏิบัติตนอย่างมืออาชีพ มีคุณธรรม จริยธรรม ซึ่งเป็นไปตามนโยบายและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยด้านมุ่งสู่ความเป็นเลิศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาพระพุทธศาสนา บูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ พัฒนาจิตใจและสังคม

๑๒.๒ ความเกี่ยวข้องกับพันธกิจของสถาบัน

ผลกระทบจากสถานการณ์หรือการพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรมที่มีต่อพันธกิจของมหาวิทยาลัยที่มุ่งสู่ความเป็นเลิศในการเป็นศูนย์กลางการศึกษาทางวิชาการด้านพระพุทธศาสนา เพื่อการจัดการศึกษาและวิจัยตัวอย่างมีคุณภาพ บริการวิชาการตัวอย่างมีคุณภาพ และบริหารตัวอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถประยุกต์เข้ากับ ศาสตร์สาขาต่าง ๆ และศาสตร์สมัยใหม่ เพื่อพัฒนาจิตใจและสังคม ใฝ่รู้ใฝ่คิดรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีโลกทัศน์กว้างไกล สามารถก้าวทันความเปลี่ยนแปลงของโลก มีคุณธรรม จริยธรรม เป็น

พลเมืองที่มีความรับผิดชอบและเสียสละเพื่อส่วนรวม พร้อมทั้งส่งเสริมกิจกรรมทางศาสนาและปรัชญาและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมให้คงไว้สืบไป

๑๓. ความสัมพันธ์กับหลักสูตรอื่นที่เปิดสอนในคณะ/ภาควิชาอื่นของสถาบัน

๑๓.๑ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรนี้ที่เปิดสอนโดยคณะ/ภาควิชา/หลักสูตรอื่น

(๑) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

(๒) หมวดวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต

๑๓.๒ กลุ่มวิชา/รายวิชาในหลักสูตรที่เปิดสอนให้ภาควิชา/หลักสูตรอื่นต้องมาเรียน

-

๑๓.๓ การบริหารจัดการ

การบริหารหลักสูตรมีคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารและดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร ให้เป็นไปตาม ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ มีหน้าที่ปรับปรุง ติดตาม ประเมินผลและรายงาน การดำเนินงานของหลักสูตร/สาขาวิชา การประกันคุณภาพการศึกษา การพัฒนาหลักสูตร เพื่อรักษามาตรฐาน และคุณภาพการศึกษาตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด รวมทั้งมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพ การบริหารหลักสูตร การควบคุมมาตรฐานหลักสูตร พิจารณาและจัดแบ่งภาระงานสอนให้กับบุคลากรในหลักสูตร และพิจารณาและกลั่นกรองเกรดในรายวิชาที่หลักสูตรรับผิดชอบ โดยหลักสูตรจะมีการนัดประชุมอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรในทุกสัปดาห์ที่ ๑ ของเดือน เพื่อหารือเกี่ยวกับการกำหนดตารางเรียน การพิจารณาประมวลรายวิชา ข้อเสนอ และการพิจารณาอนุมัติผลการเรียน รวมทั้งวางแผน กำกับติดตามการบริหารหลักสูตรให้สอดคล้องกับเกณฑ์การประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

หมวดที่ ๒

ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

๑. ปรัชญา ความสำคัญ และวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑.๑ ปรัชญา

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา มุ่งให้ความรู้และความเข้าใจหลักการทางศาสนาและปรัชญา สร้างบัณฑิตที่รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผลและเข้าใจชีวิตที่ดงามตามหลักศาสนา สามารถนำความรู้ทางศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ตนเองและสังคม

๑.๒ ความสำคัญ

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา เป็นแหล่งสร้างบัณฑิตที่มีเหตุผลและดำเนินชีวิตที่ดงามตามหลักศาสนา ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ดำรงชีวิตอยู่ในพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนทั้งสามารถใช้องค์ความรู้ทางศาสนาและปรัชญา ในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๓ วัตถุประสงค์

๑.๓.๑ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสนาและปรัชญา สามารถวิเคราะห์วิพากษ์ปัญหาทางสังคมได้อย่างแหลมคม และเข้าใจลึกซึ้งในศาสนาทั้งในด้านประวัติความเป็นมาและหลักคำสอน

๑.๓.๒ เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถนำหลักศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้โดยบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ในการพัฒนาชีวิตและสังคม

๑.๓.๓ เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา

๑.๔ ผลการเรียนรู้ของหลักสูตร

หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ข้างต้น ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร
๑. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสนาและปรัชญา สามารถวิเคราะห์วิพากษ์ปัญหาทางสังคมได้อย่างแหลมคม และเข้าใจลึกซึ้งในศาสนาทั้งในด้านประวัติความเป็นมาและหลักคำสอน	๑.๑ มีความรู้ความเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางศาสนาและปรัชญา ๑.๒ สามารถวิเคราะห์และวิพากษ์ปัญหาทางสังคมโดยวิธีการทางปรัชญาได้ ๑.๓ สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางศาสนาและปรัชญา
๒. เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถนำหลักศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้โดยบูรณาการกับศาสตร์สมัยใหม่ในการพัฒนาชีวิตและสังคม	๒.๑ สามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ ๒.๒ สามารถสังเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปประเด็นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย ๒.๓ สามารถบูรณาการความรู้ทางศาสนาและปรัชญา เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์
๓. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีคุณธรรมและจริยธรรม	๓.๑ มีความซื่อสัตย์และสุจริต

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร	ผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร
เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา	๓.๒ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ๓.๓ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

๒. แผนพัฒนาปรับปรุง

คาดว่าจะดำเนินการให้แล้วเสร็จครบถ้วนภายในรอบปีการศึกษา (๔ ปี)

แผนการพัฒนา/เปลี่ยนแปลง	กลยุทธ์	หลักฐาน/ตัวบ่งชี้
- ปรับปรุงหลักสูตรศาสนาและปรัชญาให้มีมาตรฐานไม่ต่ำกว่าหรือตามที่ สกอ. กำหนด	- พัฒนาหลักสูตรโดยมีพื้นฐานจากหลักสูตรที่มีความเป็นเอกลักษณ์ศาสนาและปรัชญา - ติดตามประเมินหลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ	- เอกสารปรับปรุงหลักสูตร - รายงานผลการประเมินหลักสูตร - มีการปรับปรุงหลักสูตรตามรอบระยะเวลาที่กำหนด - มีการประเมินหลักสูตร
- ปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องกับพันธกิจของคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัย การตอบสนองกิจกรรมคณะสงฆ์ และความเป็นเอกลักษณ์ด้านศาสนาและปรัชญา	- การพัฒนาและการส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศาสนาและปรัชญาประยุกต์กับศาสตร์ต่างๆ - ประยุกต์หลักพุทธธรรมในการพัฒนานิสิต คณะสงฆ์ และสังคม	- โครงการและการจัดกิจกรรมด้านศาสนาและปรัชญา - รายงานผลการปฏิบัติศาสนกิจและการตอบสนองงานของคณะสงฆ์ - มีการจัดกิจกรรมด้านศาสนาและปรัชญา สอดคล้องกับหลักสูตร
- พัฒนาคณาจารย์/บุคลากรด้านการเรียนการสอนและบริการวิชาการที่มาจากความเข้าใจด้านศาสนาและปรัชญา และบริบททางสังคม	- สนับสนุนคณาจารย์/บุคลากรด้านการเรียนการสอนให้ทำงานบริการวิชาการแก่คณะสงฆ์ ชุมชน และองค์กรภายนอก - สนับสนุนบุคลากรสายวิชาการให้เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ	- ปริมาณงานบริการวิชาการต่ออาจารย์ในหลักสูตร - ตำแหน่งทางวิชาการ - รูปแบบและเครือข่ายทางวิชาการ - มีอาจารย์เข้าสู่ตำแหน่งทางวิชาการ ร้อยละ ๒๐
- ส่งเสริมการปฏิบัติตามแนวศาสนาและปรัชญาทั้งในมิติของการวิจัย การพัฒนาบุคคล การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม	- ส่งเสริมการวิจัยทางด้านศาสนาและปรัชญา - ส่งเสริมให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง - ส่งเสริมให้มีกิจกรรมบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างต่อเนื่อง	- โครงการวิจัยทางศาสนาและปรัชญา - โครงการพัฒนาบุคลากร - กิจกรรมบริการทางวิชาการ - กิจกรรมด้านการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม - มีกิจกรรมบริการวิชาการและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมบูรณาการกับการเรียนการสอน - อาจารย์ประจำหลักสูตรมีงานวิจัย
- ประเมินหลักสูตรอย่างต่อเนื่องเพื่อให้สอดคล้องกับการเรียนรู้ในสมัยใหม่	- พัฒนาระบบการประเมินหลักสูตร - ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา	- รายงานการประเมินหลักสูตร - รายงานการประคุณภาพการศึกษา - มีการประเมินหลักสูตรโดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

หมวดที่ ๓

ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างของหลักสูตร

๑. ระบบการจัดการศึกษา

๑.๑ ระบบ

ระบบการศึกษาใช้ระบบการศึกษาแบบทวิภาค โดย ๑ ปีการศึกษาแบ่งออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาหนึ่งภาคการศึกษาปกติมีระยะเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์ ทั้งนี้ ข้อกำหนดต่างๆ ให้เป็นไปตาม ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

๑.๒ การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน

คณะกรรมการประจำหลักสูตรอาจจัดการศึกษาภาคฤดูร้อนได้อีก ๑ ภาคการศึกษามีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๘ สัปดาห์ ที่เปิดการศึกษาภาคฤดูร้อนให้กำหนดระยะเวลาและจำนวนหน่วยกิตโดยมีสัดส่วนเทียบเคียงกันได้กับการศึกษาภาคปกติ

๑.๓ การเทียบเคียงหน่วยกิตในระบบทวิภาค

ไม่มี

๒. การดำเนินการหลักสูตร

๒.๑ วัน-เวลาในการดำเนินการเรียนการสอน (เวลาราชการของมหาวิทยาลัย)

ภาคการศึกษาที่ ๑ ระหว่างเดือนมิถุนายน – เดือนตุลาคม (เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.)

ภาคการศึกษาที่ ๒ ระหว่างเดือนพฤศจิกายน – เดือนมีนาคม (เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.)

ภาคการศึกษาที่ ๓ ระหว่างเดือนเมษายน – เดือนพฤษภาคม (เวลา ๐๙.๐๐ - ๑๗.๐๐ น.)

๒.๒ คุณสมบัติของผู้เข้าศึกษา

๒.๒.๑ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นพระภิกษุ สามเณร

(๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

(๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือ

(๓) ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๒.๒ คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษาที่เป็นคฤหัสถ์

(๑) ต้องสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

(๒) ตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

พ.ศ. ๒๕๖๑ หรือ

(๓) ต้องผ่านการคัดเลือกตามเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนด

๒.๓ นิสิตแรกเข้าและกลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา

ปัญหานิสิตแรกเข้า	กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา
ปัญหาการปรับตัว	๑. จัดโครงการปฐมนิเทศนิสิตใหม่ ๒. จัดกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรุ่นพี่รุ่นน้อง ๓. จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมให้แก่ นิสิตใหม่ ๔. จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อให้คำปรึกษา โดยเปิดโอกาสให้นิสิตเข้าขอรับการปรึกษาผ่านช่องทางที่มีความหลากหลาย ได้แก่ ชั่วโมงนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษา (Home Room) ขอเข้าพบที่ห้องพักอาจารย์

ปัญหานิสิตแรกเข้า	กลยุทธ์ในการดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา
	ตามวัน-เวลาราชการ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์
วิธีการเรียนรู้การใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยและการกำหนดเป้าหมายของนิสิต	การปฐมนิเทศนิสิตใหม่ จัดให้มีอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อให้คำปรึกษา เปิดโอกาสให้นิสิตเข้าขอรับการปรึกษาผ่านช่องทางที่มีความหลากหลาย ได้แก่ ชั่วโมงนัดพบอาจารย์ที่ปรึกษา (Home Room) ขอเข้าพบที่ห้องพักอาจารย์ตามวัน-เวลาราชการ จดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือโทรศัพท์ จัดกิจกรรมทัศนศึกษา ดูงานในสถาบันศึกษาอื่น รวมทั้งศึกษาดูงานในองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน
ทักษะภาษาอังกฤษ	จัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมด้านภาษา ก่อนเปิดภาคการศึกษา โดยการอบรมทักษะภาษาอังกฤษ

๒.๔ แผนการรับนิสิตและผู้สำเร็จการศึกษาในระยะ ๕ ปี

จำนวนนิสิต	จำนวนนิสิตแต่ละปีการศึกษา				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ปีที่ ๑	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๒	-	๒๕	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๓	-	-	๒๕	๒๕	๒๕
ปีที่ ๔	-	-	-	๒๕	๒๕
จำนวนรวม	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๐๐
คาดว่าจะสำเร็จการศึกษา	-	-	-	๒๕	๒๕

๒.๕ งบประมาณตามแผน

๒.๕.๑ งบประมาณรายรับ (หน่วย : บาท)

รายละเอียดรายรับ	ปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ค่าบำรุงการศึกษา	๓๐๐,๐๐๐.๐๐	๖๐๐,๐๐๐.๐๐	๙๐๐,๐๐๐.๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐
ค่าลงทะเบียน	๑๗๕,๐๐๐.๐๐	๓๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๒๕,๐๐๐.๐๐	๗๐๐,๐๐๐.๐๐	๘๗๕,๐๐๐.๐๐
เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	๖๕๐,๖๔๐.๐๐	๖๕๐,๖๔๐.๐๐	๖๕๐,๖๔๐.๐๐	๖๕๐,๖๔๐.๐๐	๖๕๐,๖๔๐.๐๐
เงินอุดหนุนจากวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร	๘๒๘,๐๐๐.๐๐	๘๒๘,๐๐๐.๐๐	๘๒๘,๐๐๐.๐๐	๘๒๘,๐๐๐.๐๐	๘๒๘,๐๐๐.๐๐
รายได้อื่น ๆ	๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐	๕๐,๐๐๐.๐๐
รวมรายรับ	๒,๐๐๓,๖๔๐.๐๐	๒,๔๗๘,๖๔๐.๐๐	๒,๙๕๓,๖๔๐.๐๐	๓,๔๒๘,๖๔๐.๐๐	๓,๙๐๓,๖๔๐.๐๐

๒.๕.๒ งบประมาณรายจ่าย (หน่วย : บาท)

หมวดเงิน	ปีงบประมาณ				
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
ก. งบดำเนินการ					
๑. ค่าใช้จ่ายบุคลากร	๑,๔๗๘,๖๔๐.๐๐	๑,๕๒๐,๖๔๐.๐๐	๑,๕๗๐,๖๔๐.๐๐	๑,๖๒๐,๖๔๐.๐๐	๑,๖๗๐,๖๔๐.๐๐
๒. ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	๓๐๐,๐๐๐.๐๐	๖๐๐,๐๐๐.๐๐	๙๐๐,๐๐๐.๐๐	๑,๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๑,๕๐๐,๐๐๐.๐๐
รวม (ก)	๑,๗๗๘,๖๔๐.๐๐	๒,๑๒๐,๖๔๐.๐๐	๒,๔๗๐,๖๔๐.๐๐	๒,๘๒๐,๖๔๐.๐๐	๓,๑๗๐,๖๔๐.๐๐
ข. งบลงทุน					
ค่าครุภัณฑ์	๕๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๕๐,๐๐๐.๐๐	๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๒๕๐,๐๐๐.๐๐
รวม (ข)	๕๐,๐๐๐.๐๐	๑๐๐,๐๐๐.๐๐	๑๕๐,๐๐๐.๐๐	๒๐๐,๐๐๐.๐๐	๒๕๐,๐๐๐.๐๐
รวม (ก) + (ข)	๑,๘๒๘,๖๔๐.๐๐	๒,๒๒๐,๖๔๐.๐๐	๒,๖๒๐,๖๔๐.๐๐	๓,๐๒๐,๖๔๐.๐๐	๓,๔๒๐,๖๔๐.๐๐
จำนวนนิสิต	๒๕	๕๐	๗๕	๑๐๐	๑๒๕
ค่าใช้จ่ายต่อหัวนิสิต	๒๓,๗๔๘.๐๐	๒๓,๗๔๘.๐๐	๒๓,๗๔๘.๐๐	๒๓,๗๔๘.๐๐	๒๓,๗๔๘.๐๐

หมายเหตุ : งบประมาณการค่าใช้จ่ายต่อหัวต่อปีของนิสิตเฉลี่ย ๒๓,๗๔๘ บาท

๒.๖ ระบบการศึกษา

ระบบการศึกษาเป็นแบบชั้นเรียน และเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

๒.๗ การเทียบโอนหน่วยกิต รายวิชาและการลงทะเบียนเรียนข้ามสถาบันอุดมศึกษา

นิสิตที่เคยศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่นมาก่อน เมื่อเข้าศึกษาในหลักสูตรนี้ สามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้ ทั้งนี้เป็นไปตามข้อบังคับที่มหาวิทยาลัยกำหนด โดยให้เป็นไปตาม

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง หลักเกณฑ์การโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๑

๓. หลักสูตรและอาจารย์ผู้สอน

๓.๑ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

๓.๑.๑ จำนวนหน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตร ๑๔๐ หน่วยกิต

๓.๑.๒ โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตร แบ่งเป็นหมวดวิชาที่สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๕๘ ดังนี้

๑.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	๓๐	หน่วยกิต
	๑.๑ วิชาบังคับ	๑๘	หน่วยกิต
	๑.๒ วิชาเลือก	๑๒	หน่วยกิต
๒.	หมวดวิชาเฉพาะ	๑๐๔	หน่วยกิต
	๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา	๓๐	หน่วยกิต

	๒.๒	วิชาแกนศาสนาและปรัชญา	๓๓	หน่วยกิต
	๒.๓	วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา	๓๒	หน่วยกิต
	๒.๔	วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา	๙	หน่วยกิต
๓.	หมวดวิชาเลือกเสรี		๖	หน่วยกิต
รวม			๑๔๐	หน่วยกิต

๓.๑.๓ รายวิชา

คำอธิบายความหมายของรหัสวิชาและหน่วยกิตประจำวิชา

๑. รหัสประจำวิชาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วยเลข ๖ หลัก มีความหมายดังนี้

๑) เลข ๓ ตัวแรก = ตัวที่ ๑ แสดงคณะ ตัวที่ ๒-๓ แสดงสาขาวิชา

๒) เลข ๓ ตัวหลัง = ตัวที่ ๑ แสดงปีการศึกษา ตัวที่ ๒-๓ แสดงชื่อวิชา

๒. หน่วยกิตประจำวิชา หมายถึง ตัวเลขซึ่งแสดงจำนวนหน่วยกิตและปริมาณการเรียนการสอนของรายวิชานั้นๆ เช่น ๓ (๒-๒-๕) หมายถึง ๓ หน่วยกิต ประกอบด้วยบรรยาย ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ ปฏิบัติ ๒ ชั่วโมง/สัปดาห์ และการศึกษาด้วยตนเอง ๕ ชั่วโมง/สัปดาห์

๑.	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		๓๐	หน่วยกิต
	๑.๑ วิชาบังคับ		๑๘	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑.๒ วิชาเลือก		๑๒	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต

	๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมาภิบาล	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
๒.	หมวดวิชาเฉพาะ		๑๐๔	หน่วยกิต
	๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา		๓๐	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓ (๒-๒-๕)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓ (๒-๒-๕)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	๓ (๒-๒-๕)	หน่วยกิต
	๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	๓ (๒-๒-๕)	หน่วยกิต
	๒.๒. วิชาแกนศาสนาและปรัชญา		๓๓	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๑	อภิปรัชญา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๒	ญาณวิทยา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๓	จริยศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๔	สุนทรียศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๕	ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๖	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๗	ศาสนาในจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๘	ศาสนาคริสต์	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๐๙	ศาสนาอิสลาม	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๑๐	ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๑๑	การเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๒.๓ วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา		๓๒	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๑๒	พุทธปรัชญา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต

	๑๑๒ ๔๑๓	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๑๔	ปรัชญาวิเคราะห์	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๑๕	สัมมนาศาสนาและปรัชญา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๑๖	ปรัชญาศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๑๗	ศึกษาอิสระทางศาสนาและปรัชญา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๑๘	ศาสนากับสันติภาพ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๑๙	ศาสนากับภาวะผู้นำ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๒๐	ศาสนากับสถานภาพของสตรี	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๒๑	ภาษาศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๒๒	ศาสนาเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา		๙	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๒๓	ปรัชญาไทย	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๒๔	ปรัชญาเปรียบเทียบ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๒๕	ปรัชญาหลังนวยุค	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๒๖	จริยศาสตร์ประยุกต์	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๒๗	ปรัชญาสังคมและการเมือง	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๒๘	ปรัชญาการศึกษา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๒๘	ศาสตร์แห่งการตีความ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๒๙	ปรัชญาอัตถิภาวนิยม	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๓๐	ปรัชญาประวัติศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๓๑	ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๓๒	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๓๓	ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๓๕	ศาสนาในอาเซียน	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๓๖	ศาสนากับวัฒนธรรม	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๓๗	ศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่น	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๓๘	จิตวิทยาศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๓๙	สานเสวนาทางศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๓๔๐	ศาสนากับการพัฒนาวิชาชีพ	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๔๑	ศาสนากับรัฐศาสตร์	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๔๒	ศิลปะทางศาสนา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๔๓	ศาสนากับโลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๔๔	การใช้เหตุผลทางปรัชญา	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๔๕	การเผยแผ่ศาสนาในโลกปัจจุบัน	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต
	๑๑๒ ๔๔๖	ศาสนากับประชาธิปไตย	๓ (๓-๐-๖)	หน่วยกิต

๓) หมวดวิชาเลือกเสรี ๖ หน่วยกิต

นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ต้องเลือกศึกษารายวิชาต่างๆ ที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เป็นวิชาเลือกเสรีจำนวนไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา

๓.๑.๔ แสดงแผนการศึกษา

แผนการจัดการศึกษาหลักสูตรระดับปริญญาตรี ๔ ปี

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๑					
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (วิชาบังคับ)				
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม *	๓	๓	๐	๖
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป	๓	๓	๐	๖
	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)				
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	๓	๓	๐	๖
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	๓	๒	๒	๕
	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาแกนศาสนาและปรัชญา)				
๑๑๒ ๓๑๐	ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๓๐๓	จริยศาสตร์	๓	๓	๐	๖
	รวม	๑๘			

หมายเหตุ : * วิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๑ ภาคการศึกษาที่ ๒					
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (วิชาบังคับ)				
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร	๓	๓	๐	๖
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย	๓	๓	๐	๖
	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา)				
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา*	๓	๓	๐	๖
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมมะภาคภาษาอังกฤษ	๓	๓	๐	๖
	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาแกนศาสนาและปรัชญา)				
๑๑๒ ๓๑๑	การเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนา	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๓๐๔	สุนทรียศาสตร์	๓	๓	๐	๖
	รวม	๑๘			

หมายเหตุ : * วิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๑					
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
๐๐๐ ๑๐๓	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (วิชาบังคับ) คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล *	๓	๓	๐	๖
XXX XXX	XXX XXX	๓	๓	๐	๖
XXX XXX	XXX XXX	๓	๓	๐	๖
๐๐๐ ๑๓๕	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา) พระไตรปิฎกศึกษา *	๓	๓	๐	๖
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	๓	๒	๒	๕
๑๑๒ ๔๑๒	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา) พุทธปรัชญา	๓	๓	๐	๖
รวม		๑๘			

หมายเหตุ : * วิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๒ ภาคการศึกษาที่ ๒					
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
๐๐๐ ๒๐๕	หมวดวิชาศึกษาทั่วไป (วิชาบังคับ) ปรัชญาเบื้องต้น	๓	๓	๐	๖
XXX XXX	XXX XXX	๓	๓	๐	๖
XXX XXX	XXX XXX	๓	๓	๐	๖
๐๐๐ ๒๓๗	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา) ประวัติพระพุทธศาสนา *	๓	๓	๐	๖
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา *	๓	๓	๐	๖
XXX XXX	หมวดวิชาเลือกเสรี XXX XXX	๓	๓	๐	๖
รวม		๑๘			

หมายเหตุ : * วิชาข้อสอบกลาง

ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๑					
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
๐๐๐ ๓๔๒	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา) กรรมฐาน ๓	๓	๒	๒	๕
๑๑๒ ๓๐๑	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาแกนศาสนาและปรัชญา) อภิปรัชญา	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๓๐๒	ญาณวิทยา	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๓๐๗	ศาสนาในจีน เกาหลีและญี่ปุ่น	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๓๐๘	ศาสนาคริสต์	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๔๒๑	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา) ภาษาศาสนา	๓	๓	๐	๖
	รวม	๑๘			

ชั้นปีที่ ๓ ภาคการศึกษาที่ ๒					
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
๑๑๒ ๓๐๕	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาแกนศาสนาและปรัชญา) ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๓๐๖	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๓๐๙	ศาสนาอิสลาม	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๔๒๒	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา) ศาสนาเปรียบเทียบ	๓	๓	๐	๖
XXX XXX	วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา XXX XXX	๓	๓	๐	๖
XXX XXX	หมวดวิชาเลือกเสรี XXX XXX	๓	๓	๐	๖
	รวม	๑๘			

ชั้นปีที่ ๔ ภาคการศึกษาที่ ๑					
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
๐๐๐ ๔๔๓	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา) กรรมฐาน ๔	๓	๒	๒	๕
๑๑๒ ๔๑๗	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา) ศึกษาอิสระทางศาสนาและปรัชญา	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๔๑๔	ปรัชญาวิเคราะห์	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๔๑๘	ศาสนากับสันติภาพ	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๔๑๙	ศาสนากับภาวะผู้นำ	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๔๒๐	ศาสนากับสถานภาพของสตรี	๓	๓	๐	๖
	รวม	๑๘			

ชั้นปีที่ ๔ ภาคการศึกษาที่ ๒					
รหัสวิชา	รายวิชา	หน่วยกิต	ทฤษฎี	ปฏิบัติ	เรียนรู้ด้วยตนเอง
๑๑๒ ๔๑๓	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา) ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๔๑๕	สัมมนาศาสนาและปรัชญา	๓	๓	๐	๖
๑๑๒ ๔๑๖	ปรัชญาศาสนา	๓	๓	๐	๖
xxx xxx	หมวดวิชาเฉพาะ (วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา) xxx xxx	๓	๓	๐	๖
xxx xxx	xxx xxx	๓	๓	๐	๖
	รวม	๑๕			

๓.๑.๕ คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(ตามเอกสารในภาคผนวก ก)

๓.๒ ชื่อ สกุล เลขประจำตัวบัตรประชาชน ตำแหน่งและคุณวุฒิของอาจารย์

๓.๒.๑ อาจารย์ประจำหลักสูตร

เลขประจำตัว บัตรประชาชน	ตำแหน่งวิชาการ	ชื่อ-สกุล	คุณวุฒิ	สาขาวิชา	สำเร็จการศึกษาจาก	
					ชื่อสถาบันที่สำเร็จการศึกษา	ปี พ.ศ.
ID: ๓-๖๕๐๘- ๐๐๔๕๖-XX-X	อาจารย์	พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ จนทาโก (พานิช)	พธ.ด.	ปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๔
			พธ.ม.	ปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๖
			พธ.บ.	ศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๔
ID: ๓-๖๖๐๔- ๐๐๖๖๒-XX-X	รองศาสตราจารย์ (ปรัชญา)	ดร.ปัญญา นามสง่า	พธ.ด.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑
			M.A.	Philosophy	University of Madras, India	๒๕๔๔
			พธ.บ.	ศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๑
ID: ๓-๔๐๐๕- ๐๑๐๕๗-XX-X	อาจารย์	ดร.ภูเดช สิ้นทับศาล	พธ.ด.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๖๑
			ศศ.ม.	ปรัชญา	มหาวิทยาลัยขอนแก่น	๒๕๕๒
			พธ.บ.	ศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๗
ID: ๑-๖๖๐๑- ๐๐๐๒๒-XX-X	อาจารย์	พระสันต์ทัศน์ คมภีรปญโญ (สินสมบัติ)	พธ.ม.	วิปัสสนาภาวนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๗
			พธ.บ.	ปรัชญา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๔
ID: ๓-๖๕๐๘- ๐๐๒๙๘-XX-X	อาจารย์	นายชัยรัตน์ ทองสุข	พธ.ม.	พระพุทธศาสนา	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๕๐
			พธ.บ.	ภาษาไทย	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย	๒๕๔๐

๓.๒.๒ อาจารย์พิเศษ

เป็นไปตามที่คณะกรรมการบริหารหลักสูตรหรืออาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรพิจารณาเห็นสมควร

๔. องค์ประกอบเกี่ยวกับประสบการณ์ภาคสนาม (การฝึกงาน หรือสหกิจศึกษา)

ไม่มี

๕. ข้อกำหนดเกี่ยวกับการทำโครงการหรืองานวิจัย

หลักสูตรกำหนดให้นิสิตเรียนวิชาการศึกษาศาสตร์ทางศาสนาและปรัชญา (๑๑๒ ๔๑๗) เป็นวิชาที่นิสิตได้ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางศาสนาและปรัชญา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางศาสนาและปรัชญา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

๕.๑ คำอธิบายโดยย่อ

ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางศาสนาและปรัชญา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางศาสนาและปรัชญา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา

๕.๒ มาตรฐานผลการเรียนรู้

นิสิตสามารถทำงานเป็นทีม มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือ โปรแกรม ในการทำโครงการหรืองานวิจัย และสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาต่อได้

๕.๓ ช่วงเวลา

ภาคการศึกษาที่ ๑ ของปีการศึกษาที่ ๔

๕.๔ จำนวนหน่วยกิต

๓ หน่วยกิต

๕.๕ การเตรียมการ

มีการกำหนดชั่วโมงการให้คำปรึกษา จัดทำบันทึกการให้คำปรึกษา ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการทางเว็บไซต์ และปรับปรุงให้ทันสมัยเสมอ อีกทั้งมีตัวอย่างโครงการให้ศึกษา

๕.๖ กระบวนการประเมินผล

๕.๖.๑ ผู้สอนและผู้เรียนกำหนดหัวข้อและเกณฑ์การประเมินผลทวนสอบมาตรฐาน โดยกำหนดเกณฑ์/มาตรฐานการประเมินผลรายวิชา

๕.๖.๒ ผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ของตนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๓ ผู้สอนประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนตามแบบฟอร์ม

๕.๖.๔ ผู้สอนและผู้เรียนประเมินผลการเรียนรู้ร่วมกัน

๕.๖.๕ ผู้เรียนนำเสนอผลการศึกษาและรับการประเมินโดยผู้สอนประจำรายวิชา

๕.๖.๖ ผู้สอนเข้าฟังการนำเสนอผลการศึกษาของผู้เรียน

๕.๖.๗ มีการนำคะแนนแต่ละรายวิชาเสนอขอความเห็นจากอาจารย์ประจำวิชา ผ่านคณะกรรมการหลักสูตร

หมวดที่ ๔

ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

๑. การพัฒนาคุณลักษณะพิเศษของนิสิต

คุณลักษณะพิเศษ	กลยุทธ์หรือกิจกรรมของนิสิต
ด้านบุคลิกภาพ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการสอดแทรกเรื่องการสำรวมในสมณภาวะ การครองจิวรหรือการแต่งกาย การเข้าสังคมและศาสนพิธี เทคนิคการเจรจา สื่อสาร การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และการวางตัวในการทำงานในบางรายวิชาที่เกี่ยวข้องและในกิจกรรมปัจฉิมนิเทศ ก่อนที่นิสิตจะสำเร็จการศึกษา - มีการกำหนดระเบียบสำหรับนิสิตพระภิกษุและนิสิตคฤหัสถ์ที่แตกต่างกัน - มีการเสริมกิจกรรมการไหว้ครู การทำสามัคยาภิกรรม - มีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน
ด้านภาวะผู้นำ และความรับผิดชอบตลอดจนมีวินัยในตนเอง	<ul style="list-style-type: none"> - กำหนดให้มีรายวิชาซึ่งนิสิตต้องทำงานเป็นกลุ่มและมีการกำหนดหัวหน้ากลุ่มในการทำรายงานตลอดจนกำหนดให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการนำเสนอรายงานเพื่อเป็นการฝึกให้นิสิตได้สร้างภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ดี - มีกิจกรรมนิสิตที่มอบหมายให้นิสิตหมุนเวียนกันเป็นหัวหน้าในการดำเนินกิจกรรมเพื่อฝึกให้นิสิตมีความรับผิดชอบ - มีกติกาที่จะสร้างวินัยในตนเองเช่นการเข้าเรียนตรงเวลาเข้าเรียนอย่างสม่ำเสมอการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนเสริมความกล้าในการแสดงความคิดเห็น - การเสริมสร้างการทำงานเป็นทีม - การสัมมนานิสิตประจำปี - การทัศนศึกษา
จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ	<ul style="list-style-type: none"> - มีการจัดตั้งชมรมนิสิต - มีการให้ความรู้ถึงแก่นิสิตในการนำเอาความรู้ทางด้านศาสนาและปรัชญาไปใช้ในการทำงานที่จะทำให้นิสิตอยู่ร่วมกับคนอื่นและคนในสังคมได้ - มีการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม - มีการให้บริการวิชาการแก่สังคม

๒. พัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๒.๑ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๒. การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

๒.๑ หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธา จิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวม ในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ

รับผิดชอบ

- (๑) มอบหมายงานกลุ่ม
- (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- (๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ

รับผิดชอบ

- (๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงาน
- (๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

ร่วมกับเพื่อน

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ
- (๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ
- (๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๒.๒ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) ของหมวดวิชาศึกษาทั่วไป

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต																
ก. วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม		●	●	●		●		●	●		●			●	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป			●	●		●	●	●				●		●	
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล			●	●	●			●	●	●				●	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร			●	●		●			●		●			●	●
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น			●	●	●			●			●				●
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย			●	●		●	●	●				●			●
ข. วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง			●	●		●		●				●			
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น		●		●		●		●	●			●	●		●
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน		●	●	●		●		●	●		●			●	
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น				●			●							●	
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้			●	●		●	●		●			●	●	●	●
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่				●		●	●		●			●	●		●
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น				●	●		●	●		●					
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม		●		●		●	●		●			●			
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน			●	●	●		●		●			●			●
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นชั้นสูง				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น				●				●						●	
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีชั้นสูง				●				●						●	

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย	●		●	●		●	●		●		●	●		●	●
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม			●	●	●		●	●			●	●		●	●
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา		●	●	●		●		●	●	●	●	●			
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ		●	●	●		●		●	●	●	●	●		●	
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมาภิบาล		●	●	●		●		●		●		●			
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ			●	●	●		●		●			●		●	●
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม			●	●		●	●					●			
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป			●	●			●			●		●			

๒.๓ การพัฒนาผลการเรียนรู้ของวิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา
- (๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม
- (๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สอดแทรกเรื่องศีลธรรม ศรัทธาจิตสาธารณะและการเสียสละเพื่อส่วนรวมในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านศีลธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหา
- (๔) เรียนรู้จากสถานการณ์จริง และจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) สังเกตพฤติกรรมของนิสิตในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง
- (๒) อภิปราย รายงาน การนำเสนอและการตอบคำถาม
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต
- (๔) นิสิตประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎี และเนื้อหา
- (๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล
- (๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายและใช้โจทย์ปัญหา
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน
- (๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) นำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม
- (๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
- (๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) มอบหมายงานกลุ่ม
- (๒) สอนจากสภาพจริงที่เกิดขึ้นในชุมชนและสังคม
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน
- (๔) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) สังเกตพฤติกรรมและการแสดงออกระหว่างการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับเพื่อน
- (๒) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) พิจารณาจากผลการเข้าร่วมกิจกรรมของนิสิต

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้
- (๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน
- (๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) สอนโดยการฝึกปฏิบัติ
- (๒) มอบหมายงานค้นคว้าความรู้จากแหล่งข้อมูลต่างๆ
- (๓) นำเสนองานโดยใช้คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) ทดสอบย่อย
- (๒) สอบกลางภาคและปลายภาคเรียน

(๓) ผลการรายงานหรืองานที่มอบหมาย

(๔) นำเสนอผลงาน

๒.๔ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) ของวิชาในกลุ่มพระพุทธศาสนา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีศีลธรรม และศรัทธาอุทิศตนเพื่อพระพุทธศาสนา

(๒) มีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

(๓) เคารพสิทธิ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

๒) ด้านความรู้

(๑) มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ ทฤษฎีและเนื้อหา

(๒) ใช้ความรู้มาอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีเหตุผล

(๓) สามารถนำความรู้มาปรับใช้ในการดำเนินชีวิตได้และแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

(๑) สามารถค้นหาข้อมูล ทำความเข้าใจ และประเมินข้อมูลจากหลักฐาน

(๒) สามารถวิเคราะห์และสังเคราะห์อย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

(๓) สามารถประยุกต์ความรู้และทักษะเพื่อแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

(๑) สามารถทำงานเป็นทีมทั้งในฐานะผู้นำและผู้ตาม

(๒) มีมนุษยสัมพันธ์ รู้จักควบคุมอารมณ์ และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

(๓) รับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ใช้ทักษะวิเคราะห์เชิงตัวเลขได้

(๒) ใช้ภาษาในการติดต่อสื่อความหมายได้ดี ทั้งการฟัง พูด อ่าน และเขียน

(๓) ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา

● ความรับผิดชอบหลัก ○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	คุณธรรม จริยธรรม			ความรู้			ทักษะทางปัญญา			ทักษะความสัมพันธ์			ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต																
๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา	●			●	●		●	●				●		●	
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา		●		●		●	●	●			●		●	●	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี	●			●			●				●			●	
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา	●		●			●	●	●				●	●		●
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา		●		●		●			●	●				●	
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ		●	●		●			●	●			●			●
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑	●		●			●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒	●					●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓	●					●			●		●	●		●	●
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔	●					●			●		●	●		●	●

๒.๕ หมวดวิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีความซื่อสัตย์และสุจริต
- (๒) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม
- (๓) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชชาติ และพระพุทธศาสนา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) มีการสอดแทรกเรื่องคุณธรรม จริยธรรมในการเรียนการสอน
- (๒) การเป็นต้นแบบที่ดีของผู้สอน
- (๓) เรียนรู้จากกรณีตัวอย่างประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนฝึกการแก้ปัญหาการเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

- (๑) ประเมินโดยผู้สอนและเพื่อน สังเกตพฤติกรรมผู้เรียน
- (๒) ประเมินจากผลงานและความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย
- (๓) ประเมินคุณธรรม จริยธรรมของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาโดยหน่วยงานผู้ใช้บัณฑิต

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางศาสนาและปรัชญา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยวิธีการทางศาสนาและปรัชญา
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางศาสนาและปรัชญา

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) สอนแบบบรรยายโดยใช้ภาพประกอบ
- (๒) สอนโดยใช้กรณีศึกษา
- (๓) เรียนรู้โดยการปฏิบัติ
- (๔) เรียนรู้แบบร่วมมือ
- (๕) ศึกษาดูงาน

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงาน หรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสังเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปประเด็นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
- (๓) สามารถบูรณาการความรู้ทางศาสนาและปรัชญาเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) เรียนรู้กรณีศึกษาและร่วมกันอภิปรายกลุ่ม
- (๒) รายวิชาปฏิบัติ ผู้เรียนต้องฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดการเรียนรู้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้
- (๓) มีการศึกษาค้นคว้าในรูปรายงาน โครงการ และนำเสนอ
- (๔) ศึกษาดูงาน เรียนรู้จากสภาพจริงเพื่อให้เกิดประสบการณ์ตรง

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) การทดสอบย่อย
- (๒) การสอบกลางภาคและปลายภาคเรียน
- (๓) ประเมินจากรายงานหรืองานที่มอบหมาย
- (๔) ประเมินจากการนำเสนอผลงาน

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) มีภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- (๒) สามารถปรับตัวในสังคมที่มีความหลากหลาย
- (๓) สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับพื้นฐานของตนเองและบริบทสังคม

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ

- (๑) มีการมอบหมายงานให้ผู้เรียนทำงานเป็นกลุ่มเพื่อเรียนรู้ความรับผิดชอบ และการเป็นสมาชิกที่ดีของกลุ่ม
- (๒) กลยุทธ์การสอนที่เน้นการสร้างความสัมพันธ์ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียนและผู้เรียนกับผู้สอน
- (๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้การปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ การจัดการอารมณ์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลอื่น

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และ ความรับผิดชอบ

- (๑) ประเมินจากพฤติกรรมและการแสดงออกของผู้เรียนระหว่างการเรียนการสอน และการทำงานร่วมกับเพื่อน
- (๒) ประเมินจากผลงานของผู้เรียนที่นำเสนอตามที่ได้รับมอบหมาย

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นคว้าหาความรู้และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม

(๒) มีตรรกะทางความคิด สามารถในการประเมินผลอย่างมีวิจารณญาณและนำแนวคิดเชิงสถิติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม

(๓) มีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสารระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน และบุคคลอื่นในสถานการณ์ที่หลากหลาย

(๒) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเลือกและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่หลากหลายรูปแบบ

(๓) จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล และการสื่อสารข้อมูลได้อย่างเหมาะสม

กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

(๑) ประเมินจากความสามารถในการนำเสนอต่อชั้นเรียนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศหรือคณิตศาสตร์

(๒) ประเมินจากความสามารถในการสื่อสาร การอธิบาย การอภิปรายกรณีศึกษาต่างๆ

(๓) ประเมินจากผลงานตามกิจกรรมการเรียนการสอนที่ผู้สอนมอบหมาย

๒.๖ แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานผลการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum Mapping) ของหมวดวิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา แสดงให้เห็นว่าแต่ละรายวิชาในหลักสูตรรับผิดชอบต่อผลการเรียนรู้ใดบ้าง

๑) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

ผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรม

(๑) มีความซื่อสัตย์และสุจริต

(๒) มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

(๓) ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

๒) ด้านความรู้

ผลการเรียนรู้ด้านความรู้

- (๑) มีความรู้และความเข้าใจหลักการและทฤษฎีทางศาสนาและปรัชญา
- (๒) สามารถวิเคราะห์ปัญหาทางสังคมโดยวิธีการทางศาสนาและปรัชญา
- (๓) สามารถประยุกต์ความรู้ ทักษะ และการใช้เครื่องมือทางศาสนาและปรัชญา

๓) ด้านทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา

- (๑) สามารถคิดเป็นเหตุเป็นผล และคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ
- (๒) สามารถสังเคราะห์ แปลความหมาย และสรุปประเด็นจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย
- (๓) สามารถบูรณาการความรู้ทางศาสนาและปรัชญาเพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมได้อย่างเหมาะสม และสร้างสรรค์

๔) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- (๑) มีภาวะผู้นำและการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม
- (๒) สามารถปรับตัวในสังคมที่มีความหลากหลาย
- (๓) สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมกับพื้นฐานของตนเองและบริบทสังคม

๕) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และเทคโนโลยีสารสนเทศ

- (๑) มีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการค้นคว้าหาความรู้และการนำเสนอข้อมูลในรูปแบบที่หลากหลายได้อย่างเหมาะสม
- (๒) มีตรรกะทางความคิด สามารถในการประเมินผลอย่างมีวิจารณญาณและนำแนวคิดเชิงสถิติมาประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างเหมาะสม
- (๓) มีทักษะในการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ

แผนที่แสดงการกระจายความรับผิดชอบมาตรฐานการเรียนรู้จากหลักสูตรสู่รายวิชา (Curriculum mapping) หมวดวิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา

● ความรับผิดชอบหลัก

○ ความรับผิดชอบรอง

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์ฯ			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขฯ		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๒.๒ วิชาแกนศาสนาและปรัชญา																
๑๑๒ ๓๐๑	อภิปรัชญา				●	●		●	●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๒	ญาณวิทยา		●		●	●		●	●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๓	จริยศาสตร์	●		●		●	●	●		●	●		●		●	
๑๑๒ ๓๐๔	สุนทรียศาสตร์				●		●		●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๕	ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ			●	●	●		●	●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๖	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ			●	●	●		●	●			●		●		●
๑๑๒ ๓๐๗	ศาสนาในจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี	●		●	●	●			●		●		●			
๑๑๒ ๓๐๘	ศาสนาคริสต์	●		●	●	●			●		●		●			
๑๑๒ ๓๐๙	ศาสนาอิสลาม	●		●	●	●			●		●		●			
๑๑๒ ๓๑๐	ศาสนาพราหมณ์- ฮินดู	●		●	●	●			●		●		●			
๑๑๒ ๓๑๑	การเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนา		●				●		●	●		●			●	
๒.๓ วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา																
๑๑๒ ๔๑๒	พุทธปรัชญา			●	●	●		●				●				●
๑๑๒ ๔๑๓	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์				●	●		●					●		●	
๑๑๒ ๔๑๔	ปรัชญาวิเคราะห์					●	●	●	●				●	●		
๑๑๒ ๔๑๕	สัมมนาศาสนาและปรัชญา		●				●			●		●				●
๑๑๒ ๔๑๖	ปรัชญาศาสนา			●	●	●			●		●			●		
๑๑๒ ๔๑๗	ศึกษาอิสระทางศาสนาและปรัชญา		●	●			●			●			●	●		
๑๑๒ ๔๑๘	ศาสนากับสันติภาพ		●				●			●			●	●		
๑๑๒ ๔๑๙	ศาสนากับภาวะผู้นำ	●		●		●	●			●	●					●
๑๑๒ ๔๒๐	ศาสนากับสถานภาพของสตรี			●		●		●		●		●				●

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑๑๒ ๔๒๑	ภาษาศาสตร์			●	●		●		●			●		●		
๑๑๒ ๔๒๒	ศาสนาเปรียบเทียบ		●		●	●			●		●		●			
๒.๔ วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา																
๑๑๒ ๓๒๓	ปรัชญาไทย			●	●	●			●		●		●		●	
๑๑๒ ๓๒๔	ปรัชญาเปรียบเทียบ		●			●	●		●		●		●			●
๑๑๒ ๓๒๕	ปรัชญาหลังนวยุค				●	●			●		●			●		
๑๑๒ ๓๒๖	จริยศาสตร์ประยุกต์	●		●			●		●		●		●		●	
๑๑๒ ๓๒๗	ปรัชญาสังคมและการเมือง		●		●	●			●	●	●					●
๑๑๒ ๓๒๘	ปรัชญาการศึกษา		●		●		●	●	●				●			●
๑๑๒ ๔๒๘	ศาสตร์แห่งการตีความ		●	●	●				●				●	●		
๑๑๒ ๔๒๙	ปรัชญาอัตถิภาวนิยม				●		●	●	●				●	●		
๑๑๒ ๔๓๐	ปรัชญาประวัติศาสตร์				●	●			●		●			●		
๑๑๒ ๔๓๑	ปรัชญาอินเต็ยร่วมสมัย				●	●		●			●		●	●		
๑๑๒ ๔๓๒	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง				●	●		●			●		●	●		
๑๑๒ ๔๓๓	ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่				●	●		●			●		●	●		
๑๑๒ ๓๓๕	ศาสนาในอาเซียน		●	●			●		●	●	●		●			●
๑๑๒ ๓๓๖	ศาสนากับวัฒนธรรม		●	●			●		●	●	●		●			●
๑๑๒ ๓๓๗	ศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่น		●	●			●		●	●	●		●			●
๑๑๒ ๓๓๘	จิตวิทยาศาสนา	●	●				●		●	●		●				●
๑๑๒ ๓๓๙	ศาสนเสวนาทางศาสนา		●	●		●			●	●		●				●
๑๑๒ ๓๔๐	ศาสนากับพัฒนาวิชาชีพ	●	●		●				●	●		●			●	
๑๑๒ ๔๔๑	ศาสนากับรัฐศาสตร์			●		●		●		●		●		●		
๑๑๒ ๔๔๒	ศิลปะทางศาสนา			●	●				●			●		●		
๑๑๒ ๔๔๓	ศาสนากับโลกปัจจุบัน			●		●			●		●		●	●		
๑๑๒ ๔๔๔	การใช้เหตุผลทางปรัชญา		●				●		●		●					●
๑๑๒ ๔๔๕	การเผยแผ่ศาสนาในโลกปัจจุบัน		●			●			●				●	●		

รหัสวิชา	รายวิชา	๑. คุณธรรม จริยธรรม			๒. ความรู้			๓. ทักษะทางปัญญา			๔. ทักษะความสัมพันธ์			๕. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข		
		๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓	๑	๒	๓
๑๑๒ ๔๔๖	ศาสนากับประชาธิปไตย			●			●	●			●			●		

๔. ความคาดหวังของผลลัพธ์การเรียนรู้เมื่อสิ้นปีการศึกษา

เมื่อจบการศึกษาชั้นปีที่ ๑

นิสิตมีความรู้พื้นฐานพระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นิสิตสามารถใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารได้ นิสิตมีทักษะพื้นฐานการอ่านงานศาสนาและปรัชญา นิสิตมีจิตสาธารณะและเสียสละเพื่อส่วนรวม

เมื่อจบการศึกษาชั้นปีที่ ๒

นิสิตมีความรู้พระพุทธศาสนา สังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ที่จะสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ปัญหาทางปรัชญา นิสิตมีทักษะการใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ดี นิสิตมีทักษะเบื้องต้นในการค้นคว้าประเด็นศาสนาและปรัชญา นิสิตรู้จักควบคุมอารมณ์และยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

เมื่อจบการศึกษาชั้นปีที่ ๓

นิสิตรู้เนื้อหาวิชาพุทธปรัชญา ปรัชญาตะวันตก ปรัชญาตะวันออก และศาสนา นิสิตมีทักษะในการวิเคราะห์ปัญหาศาสนาและปรัชญาอย่างเป็นระบบและมีเหตุผล

เมื่อจบการศึกษาชั้นปีที่ ๔

นิสิตรู้เนื้อหาวิชาศาสนาและปรัชญาที่สำคัญครบถ้วนและประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหา นิสิตมีทักษะในการวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นศาสนาและปรัชญา และยอมรับความแตกต่างทางความคิดและการปฏิบัติทางศาสนา นิสิตประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อสังคม ชาติ และพระพุทธศาสนา

หมวดที่ ๕

หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนิสิต

๑. กฎระเบียบหรือหลักเกณฑ์ ในการให้ระดับคะแนน (เกรด)

การวัดผลและการสำเร็จการศึกษาเป็นไปตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑ (ตามเอกสารในภาคผนวก)

๒. กระบวนการทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนิสิต

การทวนสอบตามมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

๑.๑ การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ขณะที่นิสิตกำลังศึกษาอยู่

๑) การทวนสอบในระดับรายวิชา ให้นิสิตประเมินผลการเรียนการสอน ทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมของข้อสอบ และการประเมินผลให้เป็นไปตามแผนการสอน

๒) จัดทำข้อสอบมาตรฐานสำหรับรายวิชาเดียวกันในกรณีที่มีผู้สอนหลายคน

๓) เปรียบเทียบการให้คะแนนในแต่ละรายวิชาที่มีผู้สอนมากกว่า ๑ คนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อให้ผู้สอนมีมาตรฐานการให้คะแนนเดียวกัน

๔) การทวนสอบในระดับหลักสูตร มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน เพื่อดำเนินการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ และรายงานผล

๑.๒) การทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้หลังนิสิตสำเร็จการศึกษา

๑) การกำหนดกลวิธีการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิต หลังสำเร็จการศึกษา เน้นการทำวิจัยเชิงสัมฤทธิ์การประกอบอาชีพของบัณฑิตที่ทำอย่างต่อเนื่อง และนำผลการวิจัยมาปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอน และหลักสูตรแบบครบวงจร รวมทั้งการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและหน่วยงาน

๒) หลักสูตรกำหนดแนวทางการทวนสอบด้วยวิธีการสังเกต การตรวจสอบ การประเมิน การสัมภาษณ์ เพื่อพิสูจน์ว่าการจัดการศึกษา บรรลุวัตถุประสงค์ สำหรับกลยุทธ์การทวนสอบที่ใช้ ได้แก่ การตรวจสอบการให้คะแนนจาก กระดาษคำตอบ และงานที่ได้รับมอบหมาย การประเมินหลักสูตรโดยคณาจารย์ นิสิต ผู้สำเร็จการศึกษา ผู้ใช้บัณฑิต และผู้ประเมินภายนอก การรายงานเกี่ยวกับทักษะของผู้ใช้บัณฑิต

๓. เกณฑ์การสำเร็จการศึกษาตามหลักสูตร

๑) สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตรและมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐

๒) ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติตามข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการฝึกภาควิปัสสนากัมมัฏฐาน การปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม

๓) ผ่านการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทักษะด้านภาษาอังกฤษและทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

๔) ไม่มีพันธะใดหนี้สินใด ๆ กับมหาวิทยาลัย

หมวดที่ ๖

การพัฒนาคณาจารย์

๑. การเตรียมการสำหรับอาจารย์ใหม่

๑.๑ มีการปฐมนิเทศแนะแนวการเป็นครูแก่อาจารย์ใหม่ ให้มีความรู้และเข้าใจนโยบายของมหาวิทยาลัย ตลอดจนในหลักสูตรที่สอน

๑.๒ ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยผ่านการทำวิจัยสายตรงในสาขาวิชาที่ไม่ใช่วิจัยในแนวศาสนาและปรัชญาเป็นอันดับแรก การสนับสนุนด้านการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

๒. การพัฒนาความรู้และทักษะให้แก่คณาจารย์

๒.๑ การพัฒนาทักษะการจัดการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล

(๑) ส่งเสริมอาจารย์ให้มีการเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมประสบการณ์เพื่อส่งเสริมการสอนและการวิจัยอย่างต่อเนื่องโดยผ่านการทำวิจัยสายตรงในสาขาวิชาที่ไม่ใช่วิจัยในศาสนาและปรัชญาเป็นอันดับแรก การสนับสนุนด้านการศึกษาต่อ ฝึกอบรม ดูงานทางวิชาการและวิชาชีพในองค์กรต่าง ๆ การประชุมทางวิชาการทั้งในประเทศและ/หรือต่างประเทศ หรือการลาเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์

(๒) การเพิ่มพูนทักษะการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลให้ทันสมัย

๒.๒ การพัฒนาวิชาการและวิชาชีพด้านอื่น ๆ

(๑) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมบริการวิชาการแก่ชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความรู้และคุณธรรม

(๒) มีการกระตุ้นอาจารย์ทำผลงานทางวิชาการสายตรงในสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

(๓) ส่งเสริมการทำวิจัยสร้างองค์ความรู้ใหม่เป็นหลักและเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนและมีความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาชีพ เป็นรอง

(๔) จัดสรรงบประมาณสำหรับการทำวิจัย

(๕) จัดให้อาจารย์ทุกคนเข้าร่วมกลุ่มวิจัยต่าง ๆ

(๖) จัดให้อาจารย์เข้าร่วมกิจกรรมบริการวิชาการต่าง ๆ

หมวดที่ ๗

การประกันคุณภาพหลักสูตร

๑. การกำกับมาตรฐานหลักสูตร

การบริหารหลักสูตรดำเนินการตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องมาตรฐานหลักสูตรระดับปริญญาตรี พ.ศ.๒๕๕๘ โดยมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการ ทำหน้าที่กำกับดูแลการบริหารหลักสูตรในภาพรวมผ่านทางคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตร ซึ่งมีการจัดประชุมเป็นประจำ ทุกสัปดาห์ที่ ๒ ของเดือน

๒. บัณฑิต

๒.๑ หลักสูตรติดตามคุณภาพของบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้หรือผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตร โดยพิจารณาจากข้อมูลผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ และการมีงานทำของบัณฑิต นอกจากนี้ยังติดตามความต้องการของตลาดแรงงานและสังคม

วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช สํารวจความพึงพอใจและความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตเป็นประจำทุกปี และแจ้งผลการสำรวจให้กับคณะกรรมการผู้รับผิดชอบหลักสูตรได้ทราบเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน หลักสูตรกำหนดว่า ผู้ใช้บัณฑิตจะต้องมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๓. นิสิต

หลักสูตรให้ความสำคัญกับการรับนิสิตเข้าศึกษาในหลักสูตร การส่งเสริมพัฒนานิสิต และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับนิสิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

๓.๑ หลักสูตรกำหนดคุณสมบัติของนิสิตที่จะเข้าศึกษาในหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา จะต้องมีความประพฤติตามที่หลักสูตรกำหนด

ทั้งนี้ จะมีการสอบคัดเลือกด้วยข้อสอบที่ได้มาตรฐานและสอบสัมภาษณ์เพื่อประเมินความพร้อมทางสุขภาพกายและสุขภาพจิต

๓.๒ หลักสูตรส่งเสริมการพัฒนานิสิต

๑) กำหนดให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่สามารถให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพที่จำเป็นให้กับนิสิต โดยเน้นทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑

๒) มีระบบสนับสนุนและการให้คำแนะนำนิสิต โดยแต่งตั้งอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่ นิสิตทุกรูป/คน อาจารย์จะแจ้งวัน เวลา ที่นิสิตจะขอรับคำปรึกษาไว้หรือผ่านช่องทางอื่นๆ ที่เหมาะสมเพื่อให้ นิสิตที่มีปัญหาในการเรียนหรือปัญหาอื่นๆ สามารถขอรับคำปรึกษาจากอาจารย์ที่ปรึกษาทางวิชาการได้

๓) มีระบบการอุทธรณ์ของนิสิต นิสิตที่ต้องการอุทธรณ์หรือมีเรื่องร้องเรียนทั้งเรื่องทั่วไปหรือ ผลการประเมิน สามารถติดต่ออาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ที่ทำหน้าที่ดูแลการจัดการเรียนการสอนรายวิชานั้นๆ ได้

๓.๓ หลักสูตรมีการติดตามข้อมูลที่แสดงผลสัมฤทธิ์ที่เกิดขึ้นกับนิสิต ได้แก่ อัตราการคงอยู่ของนิสิต อัตราการสำเร็จการศึกษา ความพึงพอใจต่อหลักสูตร

๔. อาจารย์

หลักสูตรมีกระบวนการบริหารและพัฒนาอาจารย์ ตั้งแต่ระบบการรับอาจารย์ใหม่ การคัดเลือกอาจารย์ โดยให้ความสำคัญกับคุณสมบัติความรู้ ความเชี่ยวชาญทางด้านศาสนาและปรัชญา และความมุ่งมั่น

ในการผลิตผลงานทางวิชาการ โดยมีรายละเอียดดังนี้

๔.๑ การรับอาจารย์ใหม่

มหาวิทยาลัยคัดเลือกอาจารย์ใหม่ตามระเบียบและหลักเกณฑ์ของมหาวิทยาลัย โดยอาจารย์ใหม่จะต้องมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปในสาขาวิชาศานาและปรัชญาหรือสาขาวิชาที่สัมพันธ์ โดยจะต้องสอบผ่านภาษาอังกฤษตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ทั้งนี้ การรับอาจารย์ใหม่จะต้องนำไปสู่การมีอัตรากำลังที่เหมาะสมกับจำนวนนิสิตที่รับเข้ามาศึกษาในหลักสูตร

๔.๒ การบริหารอาจารย์

หลักสูตรมีการกำหนดบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างชัดเจน โดยมอบหมายภาระงานตามความเหมาะสมกับคุณวุฒิ ความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ ส่งเสริมจูงใจสนับสนุนในการพัฒนาผลงานทางวิชาการ มีระบบยกย่องและอ้างรักขาอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้อัตราการคงอยู่ของอาจารย์อยู่ในระดับสูง และมีคะแนนความพึงพอใจของอาจารย์มากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

ทั้งนี้ อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรประชุมร่วมกันในการวางแผนจัดการเรียนการสอน ประเมินผลและให้ความเห็นชอบการประเมินผลทุกรายวิชา เก็บรวบรวม ข้อมูลเพื่อเตรียมไว้สำหรับการปรับปรุงหลักสูตร ตลอดจนปรึกษาหารือแนวทางที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดตามหลักสูตร และได้บัณฑิตเป็นไปตามคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

๔.๓ การส่งเสริมและพัฒนาอาจารย์

หลักสูตรสนับสนุนให้อาจารย์ทั้งหมดได้รับการพัฒนาด้านวิชาการหรือวิชาชีพส่งเสริมให้อาจารย์พัฒนาตนเองในการสร้างผลงานทางวิชาการอย่างต่อเนื่องโดยอาจารย์ทุกท่านจะต้องผลิตผลงานทางวิชาการให้ได้ดังนี้

- ๑) ผลงานวิจัย จำนวน ๑ เรื่อง ในรอบ ๒ ปี หรือ
- ๒) บทความทางวิชาการที่ตีพิมพ์ในวารสารที่อยู่ในฐาน TCI จำนวน ๑ เรื่องต่อปี หรือ
- ๓) เอกสารประกอบการสอน / หนังสือ / ตำรา / งานแปล ประเภทใดประเภทหนึ่ง จำนวน ๑ เรื่องต่อปี

ทั้งนี้วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราชจะต้องพัฒนาระบบและกลไกภายในที่เอื้อต่อการพัฒนาผลงานทางวิชาการดังกล่าวข้างต้น ในขณะที่เดียวกันในด้านประสิทธิภาพการสอนของอาจารย์จะต้องได้รับผลการ ประเมินความพึงพอใจจากนิสิตมีคะแนนความพึงพอใจมากกว่า ๓.๕ (จากระดับ ๕)

๕. หลักสูตร การเรียนการสอนและการประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่การออกแบบหลักสูตรมีการควบคุมกำกับกับการจัดทำรายวิชา การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน ในแต่ละรายวิชามีการประเมินผู้เรียน การกำกับให้มีการประเมินตามสภาพจริง มีวิธีการประเมินที่หลากหลาย การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

๕.๑ สารของรายวิชาในหลักสูตร

หลักสูตรจัดการเรียนการสอนให้ผลลัพธ์การเรียนรู้ของผู้เรียนตรงกับผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดในรายวิชาและหลักสูตร โดยใช้กระบวนการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาเป็นเครื่องในการกำกับให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน มคอ.๒

๕.๒ การวางระบบผู้สอนและกระบวนการจัดการเรียนการสอน

หลักสูตรจัดผู้สอนให้เหมาะสมกับรายวิชาที่สอน ตามความรู้ความสามารถและความชำนาญในเนื้อหา ทั้งนี้คำนึงถึงสาขาวิชา ประสบการณ์ทำงาน และผลงานทางวิชาการของผู้สอน โดยมีการกำกับให้อาจารย์ทุกท่านจะต้องมีการทำประมวลการสอนรายวิชา (มคอ. ๓) ทุกรายวิชา และมีการประเมินการจัดการเรียนการสอน (มคอ.๕) ทุกรายวิชา รวมทั้งมีการประเมินหลักสูตร (มคอ.๗) อย่างครบถ้วน

ส่งเสริมให้อาจารย์จัดกิจกรรมที่เป็นกระบวนการบูรณาการจัดการจัดการเรียนการสอนเข้ากับพันธกิจด้านการวิจัย การบริการวิชาการและการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมอย่างครบถ้วน

๕.๓ การประเมินผู้เรียน

หลักสูตรมีการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิตโดยใช้การประเมินตามสภาพจริง โดยมีเครื่องมือการประเมินที่หลากหลาย ทั้งข้อสอบแบบปรนัย อัตนัย การบ้าน รายงานที่มอบหมาย การสอบปากเปล่า การสังเกตพฤติกรรม การวัดทักษะการปฏิบัติงาน เป็นต้น

๖. สิ่งสนับสนุนการเรียนรู้

หลักสูตรโดยการสนับสนุนของวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช จัดเตรียมความพร้อมทางกายภาพทั้ง ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ สภาพแวดล้อมด้านการเรียนรู้ รวมทั้งจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและสิ่งสนับสนุนการศึกษา ประกอบด้วย ห้องสมุดวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ฐานข้อมูลทรัพยากรการเรียนรู้ วารสารวิชาการเพื่อการสืบค้นให้เพียงพอและทันสมัย มีการบริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง เพียงพอและทั่วถึงตามความต้องการของนิสิต โดยมีการปรับปรุงสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้ให้มีความทันสมัยตลอดเวลาโดยอาศัยผลการประเมินความพึงพอใจของนิสิตต่อสิ่งสนับสนุนการเรียนรู้มากกว่า ๓.๕ คะแนน (จากระดับ ๕)

๗. ตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินการบรรลุตามเป้าหมายตัวบ่งชี้ทั้งหมดอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง ๒ ปีการศึกษาเพื่อติดตามการดำเนินการตาม TQF ต่อไป ทั้งนี้เกณฑ์การประเมินผ่าน คือ มีการดำเนินงานตามข้อ ๑-๕ และอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ ของตัวบ่งชี้ผลการดำเนินงานที่ระบุไว้ในแต่ละปี

เกณฑ์การประเมิน

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
(๑) อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอย่างน้อยร้อยละ ๘๐ มีส่วนร่วมในการประชุมเพื่อวางแผน ติดตาม และทบทวนการดำเนินงานหลักสูตร	X	X	X	X	X
(๒) มีรายละเอียดของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๒ ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติ หรือมาตรฐานคุณวุฒิสาชา/สาขาวิชา (ถ้ามี)	X	X	X	X	X

ดัชนีบ่งชี้ผลการดำเนินงาน	ปีที่ ๑	ปีที่ ๒	ปีที่ ๓	ปีที่ ๔	ปีที่ ๕
	๒๕๖๕	๒๕๖๖	๒๕๖๗	๒๕๖๘	๒๕๖๙
(๓) มีรายละเอียดของรายวิชา และรายงานผลการดำเนินงานของประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๓ และ มคอ.๔ อย่างน้อยก่อนการเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
(๔) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของรายวิชา และประสบการณ์ภาคสนาม (ถ้ามี) ตามแบบ มคอ.๕ และ มคอ. ๖ ภายใน ๓๐ วัน หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกรายวิชา	X	X	X	X	X
(๕) จัดทำรายงานผลการดำเนินการของหลักสูตร ตามแบบ มคอ.๗ ภายใน ๖๐ วัน หลังสิ้นสุดปีการศึกษา	X	X	X	X	X
(๖) มีการทวนสอบผลสัมฤทธิ์ของนิสิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ที่กำหนดในมคอ.๓ และ มคอ. ๔ (ถ้ามี) อย่างน้อยร้อยละ ๒๕ ของรายวิชาที่เปิดสอนในแต่ละปีการศึกษา	X	X	X	X	X
(๗) มีการพัฒนา/ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน กลยุทธ์การสอน หรือ การประเมินผลการเรียนรู้ จากผลการประเมินการดำเนินงานที่รายงานใน มคอ.๗ ปีที่แล้ว		X	X	X	X
(๘) อาจารย์ใหม่ (ถ้ามี) ทุกคน ได้รับการปฐมนิเทศหรือคำแนะนำด้านการจัดการเรียนการสอน	X	X	X	X	X
(๙) อาจารย์ประจำหลักสูตรทุกคนได้รับการพัฒนาทางวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง	X	X	X	X	X
(๑๐) จำนวนบุคลากรสนับสนุนการเรียนการสอน (ถ้ามี) ได้รับการพัฒนาวิชาการ และ/หรือวิชาชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ต่อปี	X	X	X	X	X
(๑๑) ระดับความพึงพอใจของนิสิตปีสุดท้าย/บัณฑิตใหม่ที่มีต่อคุณภาพหลักสูตร เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนน ๕.๐				X	X
(๑๒) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อบัณฑิตใหม่ เฉลี่ยไม่น้อยกว่า ๓.๕ จากคะแนนเต็ม ๕.๐					X
รวมตัวบ่งชี้ที่ต้องดำเนินการข้อ ๑-๕ ในแต่ละปี	๕	๕	๕	๕	๕
รวมตัวบ่งชี้ในแต่ละปี	๙	๑๐	๑๐	๑๑	๑๒

หมวดที่ ๘

การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

๑. การประเมินประสิทธิผลของการสอน

๑.๑ การประเมินกลยุทธ์การสอน : ช่วงก่อนการสอนควรมีการประเมินกลยุทธ์การสอนโดยทีมผู้สอนหรือระดับภาควิชา และ/หรือ การปรึกษาหารือกับผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรหรือวิธีการสอน ส่วนช่วงหลังการสอนควรมีการวิเคราะห์ผลการประเมินการสอนโดยนิสิตและการวิเคราะห์ผลการเรียนของนิสิตด้านกระบวนการนำผลการประเมินไปปรับปรุง สามารถทำได้รวบรวมปัญหา/ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุง และกำหนดประธานหลักสูตรและทีมผู้สอนนำไปปรับปรุงและรายงานผลต่อไป

๑.๒ การประเมินทักษะของอาจารย์ในการใช้แผนกลยุทธ์การสอน : การประเมินทักษะดังกล่าวสามารถทำได้โดยการประเมินโดยนิสิตในแต่ละวิชา การสังเกตการณ์ของผู้รับผิดชอบหลักสูตร และ/หรือทีมผู้สอน ภาพรวมของหลักสูตรประเมินโดยบัณฑิตใหม่ การทดสอบผลการเรียนรู้ของนิสิตเทียบเคียงกับสถาบันอื่นในหลักสูตรเดียวกัน

๒. การประเมินหลักสูตรในภาพรวม

กระบวนการและวิธีการประเมินหลักสูตรในภาพรวม

๑) จัดประชุมคณะกรรมการประจำหลักสูตรและแต่งตั้งคณะกรรมการปรับปรุงหลักสูตร

๒) วางแผนการประเมินหลักสูตร ออกแบบและเตรียมการในส่วนของเครื่องมือที่จะใช้เก็บข้อมูล กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่จะสำรวจโดยการแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่มประกอบด้วย

(๑) กลุ่มบัณฑิต

(๒) กลุ่มผู้ใช้บัณฑิต

(๓) กลุ่มคณาจารย์สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

(๔) กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย

๓) ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการแจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

๔) ประมวลผลข้อมูลดำเนินการวิเคราะห์

๕) นำผลที่ได้และข้อเสนอแนะมาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

๖) จัดทำหลักสูตรปรับปรุงโดยการนำข้อมูลแนวทางการปรับปรุงมาเป็นองค์ประกอบหนึ่งในเล่มหลักสูตรที่กำลังดำเนินการปรับปรุง

๗) นำหลักสูตรปรับปรุงส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิวิจารณ์และให้ข้อเสนอแนะ

๘) จัดทำเล่มหลักสูตรฉบับสมบูรณ์เสนอคณะกรรมการประจำคณะ สภาวิชาการและสภามหาวิทยาลัยรับรอง

๙) จัดส่ง สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อรับรองมาตรฐาน

๑๐) นำหลักสูตรที่ปรับปรุงแล้วไปใช้ในการจัดการศึกษาและบริหารหลักสูตร

๑๑) เมื่อครบ ๑ ปี หลังจากนำหลักสูตรไปใช้ เปิดโอกาสให้มีเวทีสำหรับการให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและปรับปรุงย่อยในหลักสูตร

๓. การประเมินผลการดำเนินงานตามรายละเอียดหลักสูตร

ต้องผ่านการประกันคุณภาพหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒ และตัวบ่งชี้เพิ่มเติมข้างต้น รวมทั้งการผ่านการประเมินการประกันคุณภาพภายใน (IOA) โดยคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

๔. การทบทวนผลการประเมินและวางแผนปรับปรุงหลักสูตรและแผนกลยุทธ์การสอน

จากการรวบรวมข้อมูลในข้อที่ ๒ ทั้งโดยภาพรวมและรายวิชาและการวิเคราะห์ทบทวนข้อมูลข้างต้นโดยอาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตร จะทำให้ทราบปัญหาการบริหารหลักสูตร กรณีที่พบปัญหาสามารถดำเนินการปรับปรุงรายวิชานั้นๆ ได้ทันทีในลักษณะของการปรับปรุงย่อย สำหรับการปรับปรุงทั้งฉบับนั้นจะปรับปรุงทุก ๕ ปีเพื่อให้หลักสูตรทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต

ภาคผนวก ก
คำอธิบายรายวิชา

คำอธิบายรายวิชาหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา

๑. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป ๓๐ หน่วยกิต

๑.๑ วิชาบังคับ จำนวน ๑๘ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๑	มนุษย์กับสังคม (Man and Society)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไข ปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคม ยุค New Normal	
๐๐๐ ๑๐๒	กฎหมายทั่วไป (General Law)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก ปินัยกรรม สัญญาประเภทต่างๆ ที่จำเป็น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดชอบในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย	
๐๐๐ ๑๐๓	คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล (Computer and Digital Technology)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ความปลอดภัย กฎหมาย จริยธรรมในสังคมดิจิทัล และความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต ฝึกทักษะการใช้อินเทอร์เน็ต การสื่อสารยุคดิจิทัล เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการจัดทำเอกสาร ตารางคำนวณ และการนำเสนอข้อมูลได้	
๐๐๐ ๒๐๔	ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร (English for Communications)	๓ (๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ	
๐๐๐ ๒๐๕	ปรัชญาเบื้องต้น (Introduction to Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สารระจำเป็นของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญา ตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา	
๐๐๐ ๒๐๖	คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย (The Mathematic and Statistic for Research)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เซต การให้เหตุผล ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน	

	เมทริกซ์ หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง สถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงการวิจัย และการเขียนรายงานผลการวิจัย	
--	---	--

๑.๒ วิชาเลือก จำนวน ๑๒ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๐๗	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง (Introduction to Politics and Government)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมือง การปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบการปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง	
๐๐๐ ๑๐๘	เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Economics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทาน การกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรากฏการณ์ทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบัน และเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ	
๐๐๐ ๑๐๙	จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน (Psychology for Self-Development)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาและประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธภาพและทำงานเป็นทีม	
๐๐๐ ๑๑๐	ภาษาศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Linguistics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความจำเป็น แนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ และวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์	
๐๐๐ ๑๑๑	ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ (Language Skills for Learning)	๓ (๓-๐-๖)
	ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความ วิเคราะห์ วิจัยและ	

	สังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม	
๐๐๐ ๑๑๒	วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ (Modern Science and Technology)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์ พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์หลักพื้นฐานทาง เทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี	
๐๐๐ ๑๑๓	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น (Introduction to Logic)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติ ประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติผสม การให้เหตุผล ปรัตถานูมานและปฤจฉาวาที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุ ญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาษาว่าที่ของนาคารชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่าง ตรรกศาสตร์ตะวันตกกับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการเชิงตรรกในคัมภีร์	
๐๐๐ ๑๑๔	มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม (Man and Environment)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของ พระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย	
๐๐๐ ๑๑๕	เหตุการณ์โลกปัจจุบัน (Current World Affairs)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเหตุการณ์จำเป็นที่เกิดขึ้นในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับ เหตุการณ์จำเป็นของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลกบทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน	
๐๐๐ ๑๑๖	ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น (Basic Sanskrit)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียงการเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของ นามศัพท์ การแจก रुपนามศัพท์ สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนามนิยม สรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของ กริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาตกรตุวจากจากธาตु การแจก रुपกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	
๐๐๐ ๑๑๗	ภาษาสันสกฤตขั้นสูง (Advanced Sanskrit)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษานามศัพท์ การแจก रुपนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยา	

	ศัพท์ อพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาขยาต กรรตุวจากจากธาตุ กริยาอาขยาตกรรมวจาก ภาววจาก นิชันทกรรตุวจาก นิชันทกรรมวจาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตุวจากเป็นกรรมวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แพลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	
๐๐๐ ๑๑๘	ภาษาไทยเบื้องต้น (Basic Thai)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียน ภาษาไทย ฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟังพูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดงความหมายรูปธรรมและนามธรรม	
๐๐๐ ๑๑๙	ภาษาไทยขั้นสูง (Advanced Thai)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุ โทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความ และฝึกแต่งภาพย์ กลอน โคลง ฉันทในภาษาไทย	
๐๐๐ ๒๒๐	ภาษาจีนเบื้องต้น (Basic Chinese)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน การเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๑	ภาษาจีนขั้นสูง (Advanced Chinese)	๓ (๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๒	ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น (Basic Japanese)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๓	ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง (Advanced Japanese)	๓ (๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๔	ภาษาฮินดีเบื้องต้น (Basic Hindi)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการฟัง อ่านเขียนสนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	
๐๐๐ ๒๒๕	ภาษาฮินดีขั้นสูง (Advanced Hindi)	๓ (๓-๐-๖)
	ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๖	วัฒนธรรมไทย (Thai Culture)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทย ประเภทของวัฒนธรรมพระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การ	

	เผยแพร่งและสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนาผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย	
๐๐๐ ๒๒๗	มนุษย์กับอารยธรรม (Man and Civilization)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์ จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่างอารยธรรมตะวันออกกับตะวันตกและอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๒๘	สันติศึกษา (Peace Education)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้ง พัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขันติธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆ อย่างสันติสุข	
๐๐๐ ๒๒๙	ภาวะผู้นำ (Leadership)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษาคุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก	
๐๐๐ ๒๓๐	หลักธรรมาภิบาล (Good Governance)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความจำเป็นของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า	
๐๐๐ ๒๓๑	การรู้เท่าทันสื่อ (Media Literacy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่สื่อชวนเชื่อที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนาเป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม	
๐๐๐ ๒๓๒	ความรับผิดชอบต่อสังคม (Social Responsibility)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์	

	ส่วนรวม ความละเอียดและความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยใช้การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความเข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต	
๐๐๐ ๒๓๓	ศาสนาทั่วไป (General Religions)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความจำเป็น คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการ หลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนา ปัจจุบันอิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลก วิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย	

๒. หมวดวิชาเฉพาะ ๑๐๔ หน่วยกิต

๒.๑ วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา ๓๐ หน่วยกิต

๐๐๐ ๑๓๔	วรรณกรรมพระพุทธศาสนา (Buddhist Literature)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติและ พัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น ภูมิธรรม วิสุทธิธรรมคทาวงศ์ ทีปวงศ์ ศาสนวงศ์ เทภูมิกถา มังคลัตถทีปนี กายัมมหาชาติ สังคีตยวงศ์ มงคล-วิเสสกา แก่นพุทธศาสน์ กรรมทีปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล : วิถีธรรมจากพุทธปัญญา	
๐๐๐ ๑๓๕	พระไตรปิฎกศึกษา (Tipitaka Studies)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติและ พัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกา อнуฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาจำเป็นของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิงค์ ภิกขุณีวิงค์ และมหาวัคค์ในพระวินัยปิฎก พระสูตรจำเป็น เช่น พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จุฬกัมมวิงค์สูตรในพระสุตตันตปิฎก ศึกษาสาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพานในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษรความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่างๆ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก	
๐๐๐ ๑๓๖	ภาษาบาลี (Pali)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และหลักการแต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น	
๐๐๐ ๒๓๗	ประวัติพระพุทธศาสนา (History of Buddhism)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียไปในประเทศต่างๆ ความจำเป็น ลักษณะเด่นของพระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของพระพุทธศาสนาในนานาประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานาประเทศ ขบวนการและองค์กรทางพระพุทธศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบทอดพระพุทธศาสนาตามพุทธปณิธานตั้งแต่อดีตจนถึง	

	ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๒๓๘	เทศกาลและพิธีกรรมพระพุทธศาสนา (Buddhist Festival and Traditions)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่จำเป็นทางพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลและสมัยหลังพุทธกาลความจำเป็น คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรมเทศกาลและพิธีกรรมจำเป็นทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ที่มีต่อสังคมไทย	
๐๐๐ ๒๓๙	ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ (Dhamma in English)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่จำเป็นทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมะภาคภาษาอังกฤษ	
๐๐๐ ๑๔๐	กรรมฐาน ๑ (Buddhist Meditation I)	๓ (๒-๒-๕)
	ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณ์ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นีวรณ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๒๔๑	กรรมฐาน ๒ (Buddhist Meditation II)	๓ (๒-๒-๕)
	ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวกายานุปัสสนา สติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถยานิกะ และวิปัสสนายานิกะหลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๓๔๒	กรรมฐาน ๓ (Buddhist Meditation III)	๓ (๒-๒-๕)
	ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนา สติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	
๐๐๐ ๔๔๓	กรรมฐาน ๔ (Buddhist Meditation IV)	๓ (๒-๒-๕)
	ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนา สติปัฏฐานและธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดของไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์	

๓. หมวดวิชาเฉพาะด้าน ๗๔ หน่วยกิต

๓.๑ วิชาแกนศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต

๑๑๒ ๓๐๑	อภิปรัชญา (Metaphysics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและขอบข่ายของอภิปรัชญาในบริบททางอภิปรัชญาของนักปรัชญาตะวันตกและตะวันออก	
๑๑๒ ๓๐๒	ญาณวิทยา (Epistemology)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีญาณวิทยา ธรรมชาติ บ่อเกิด ขอบเขตของความรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ และหลักเกณฑ์ตัดสินความรู้ของนักปรัชญาตะวันตกและตะวันออก	
๑๑๒ ๓๐๓	จริยศาสตร์ (Ethics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีสำคัญทางจริยศาสตร์ เกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินความดี คุณธรรม คุณค่าของชีวิตและการประยุกต์จริยศาสตร์ในชีวิตประจำวัน	
๑๑๒ ๓๐๔	สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมาย ขอบข่าย ประวัติ พัฒนาการสุนทรียศาสตร์ ทฤษฎีพื้นฐาน และการตัดสินคุณค่าทางศิลปะจากยุคโบราณจนถึงปัจจุบันทั้งตะวันตกและตะวันออก	
๑๑๒ ๓๐๕	ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ (Ancient Indian Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดทางปรัชญาของคัมภีร์พระเวท อุปนิษัท และภควัทคีตา ปรัชญา นาสติกะ และปรัชญาอัสติกะ	
๑๑๒ ๓๐๖	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ (Ancient Western Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติและพัฒนากาแนวคิดทางปรัชญาตะวันตกยุคโบราณของนักปรัชญากรีกยุคเริ่มแรก ยุครุ่งเรือง และยุคเสื่อม	
๑๑๒ ๓๐๗	ศาสนาในจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี (Religion in China, Japan and Korea)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาศาสนาในประเทศจีน เกาหลีและญี่ปุ่น โดยเฉพาะศาสนาพุทธ ศาสนา เต๋า ศาสนาขงจื้อ ศาสนาชินโต และอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสังคม	
๑๑๒ ๓๐๘	ศาสนาคริสต์ (Christianity)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์พันธสัญญาเดิม คัมภีร์พันธสัญญาใหม่ พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่างๆ ในศาสนาคริสต์	
๑๑๒ ๓๐๙	ศาสนาอิสลาม (Islam)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์อัลกุรอาน พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่างๆ ในศาสนาอิสลาม	
๑๑๒ ๓๑๐	ศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู (Brahmanism-Hinduism)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์คัมภีร์พระเวท คัมภีร์อุปนิษัท ภควัทคีตา พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่างๆ ในศาสนาพราหมณ์ - ฮินดู	

๑๑๒ ๓๑๑	การเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนา (New Religious Movements)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษารูปแบบทางศาสนาในการเคลื่อนไหวทางสังคมผ่านวัฒนธรรม องค์กร และชาติพันธุ์ และการเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนาที่มีอิทธิพลต่อโลกปัจจุบัน	

๓.๒ วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา ๓๒ หน่วยกิต

๑๑๒ ๔๑๒	พุทธปรัชญา (Buddhist Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์มโนทัศน์สำคัญในพุทธปรัชญา ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์อิทธิพลของมโนทัศน์เหล่านี้ต่อแนวคิดสำคัญๆ ในทางปรัชญา	
๑๑๒ ๔๑๓	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ (Symbolic Logic)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายลักษณะ และสัญลักษณ์ที่ใช้ในตรรกศาสตร์ ความสัมพันธ์ และความแตกต่างจากตรรกศาสตร์แบบเดิม ญัตติ ข้ออ้างเหตุผล ค่าความจริง ความจริงเชิงตรรกะ ความสมเหตุสมผล การใช้สัญลักษณ์และวิธีทดสอบความสมเหตุสมผลแบบต่างๆ ตารางความจริง และข้ออ้างเหตุผลในตรรกศาสตร์ ของญัตติ และตรรกศาสตร์ภาคินิเทศ	
๑๑๒ ๔๑๔	ปรัชญาวิเคราะห์ (Analytic Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติ พัฒนาการของปรัชญาวิเคราะห์ และศึกษาวิเคราะห์ผลงานของ นักปรัชญาวิเคราะห์	
๑๑๒ ๔๑๕	สัมมนาศาสนาและปรัชญา (Seminar in Philosophy and Religions)	๓ (๓-๐-๖)
	สัมมนาทางวิชาการในประเด็นปัญหาด้านศาสนาและปรัชญา ด้วยวิธีการ อภิปราย เสวนาแลกเปลี่ยนทัศนะในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน	
๑๑๒ ๔๑๖	ปรัชญาศาสนา (Philosophy of Religion)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาลักษณะ และขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา กับศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา ความมีอยู่ของความชั่ว สิ่งสูงสุด ความมีอยู่ของพระเจ้า	
๑๑๒ ๔๑๗	ศึกษาอิสระทางศาสนาและปรัชญา (Independent Study in Philosophy and Religions)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางศาสนาและปรัชญา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในการกิจการทาง ศาสนาและปรัชญา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา	
๑๑๒ ๔๑๘	ศาสนากับสันติภาพ (Religion and Peace)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิด หลักคำสอนทางศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ บทบาทของศาสนา ในการส่งเสริมสร้างสรรค์สันติภาพการประยุกต์หลักคำสอนทางศาสนาในการ สร้างสันติภาพ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา	
๑๑๒ ๔๑๙	ศาสนากับภาวะผู้นำ (Religion and Leadership)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำทั่วไป ภาวะผู้นำตามแนวคิดของศาสนา คำสอนทาง ศาสนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้นำ บทบาทของศาสนาที่มีต่อ การพัฒนาภาวะผู้นำ และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำ	
๑๑๒ ๔๒๐	ศาสนากับสถานภาพของสตรี (Religion and Women's Status)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพและบทบาทของสตรีในคัมภีร์ทางศาสนา	

	แนวคิดสิทธิสตรีในศาสนา และวิเคราะห์บทบาทสตรีในการเข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาและการธำรงรักษาศาสนา	
๑๑๒ ๔๒๑	ภาษาศาสนา (Language of Religion)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาบทบาทและความหมายของภาษาที่ใช้ในศาสนา วิเคราะห์ปัญหาทาง ภาษาและการตีความที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมสำคัญทางศาสนาในทัศนะ ของนักคิดคนสำคัญ	
๑๑๒ ๔๒๒	ศาสนาเปรียบเทียบ (Comparative Religion)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของศาสนาในประเด็นสำคัญ เช่น การกำเนิด ศาสดา นิกาย พิธีกรรม หลักคำสอน การเผยแผ่ ลักษณะ เด่นของศาสนา เป้าหมายสูงสุดของศาสนาเทวนิยมกับอเทวนิยม	

๓.๓ วิชาเลือกเฉพาะสาขาศาสนาและปรัชญา ๙ หน่วยกิต

๑๑๒ ๓๒๓	ปรัชญาไทย (Thai Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของ สังคมไทยในแต่ละยุค แนวคิดของนักปราชญ์ และภูมิปัญญาชาวบ้าน	
๑๑๒ ๓๒๔	ปรัชญาเปรียบเทียบ (Comparative Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา และจริยศาสตร์ ในแง่ความเหมือนและความต่างของนักปรัชญา และแนวคิดในปรัชญาตะวันตกและตะวันออก	
๑๑๒ ๓๒๕	ปรัชญาหลังนวยุค (Postmodern Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษากระบวนทัศน์ทางปรัชญาหลังนวยุคและวิเคราะห์วรรณกรรม หลังนวยุค	
๑๑๒ ๓๒๖	จริยศาสตร์ประยุกต์ (Applied Ethics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยศาสตร์ในการดำเนินชีวิตในสังคม ปัจจุบัน ทั้งในระดับบุคคลและสังคม การตัดสินใจเชิงจริยธรรมโดยการ ประยุกต์หลักการและทฤษฎีทางจริยศาสตร์	
๑๑๒ ๓๒๗	ปรัชญาสังคมและการเมือง (Social and Political Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความหมายและขอบข่ายของปรัชญาสังคมและการเมือง ทฤษฎีทาง สังคมและการเมืองในทางปรัชญาทั้งตะวันตกและตะวันออก กำเนิดและ พัฒนาการของสังคม การกำเนิดรัฐ ทฤษฎีสัญญาประชาคม ระบบการเมือง และการบริหารรัฐ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค ความยุติธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับสังคมและการเมืองในพระพุทธศาสนา	
๑๑๒ ๓๒๘	ปรัชญาการศึกษา (Philosophy of Education)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาประวัติ และแนวคิดทางการศึกษาของปรัชญาสำนักต่าง ๆ และปรัชญา การศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาไทย	
๑๑๒ ๔๒๘	ศาสตร์แห่งการตีความ (Hermeneutics)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาการตีความแบบตะวันตกและตะวันออก โดยเน้นคัมภีร์ทางศาสนาและ อิทธิพลแนวคิดปรัชญาที่นำไปสู่รูปแบบการตีความคำสอนทางศาสนาที่ เหมาะสมกับยุคสมัย	

๑๑๒ ๔๒๙	ปรัชญาอัตถิภาวนิยม (Philosophy of Existentialism)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาที่สำคัญของนักคิดกลุ่มอัตถิภาวนิยม เช่น ภาวะมนุษย์ เสรีภาพ กาละ ในปรัชญาของเฮอเรน เกียร์เกการ์ท, เฟดริก นิตส์เช, อันแบร์ กามูส์และฌอง-ปอล ซาทร์	
๑๑๒ ๔๓๐	ปรัชญาประวัติศาสตร์ (Philosophy of History)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาขอบข่ายและเนื้อหาปรัชญาประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ความจริง และข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ ศึกษาปรัชญาประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ของนักปรัชญา	
๑๑๒ ๔๓๑	ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย (Contemporary Indian philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาปรัชญาอินเดียร่วมสมัยของสวามี รามกฤษณะ สวามี วิเวกานันทะ รพินทรนาถฐากูร์ ศรีอรพินโท มหาत्मคานธี ราชกฤษณะ กฤษณจันทะ ภัฏฐาจารย์ และอัมเบตการ์	
๑๑๒ ๔๓๒	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง (Medieval Western Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาปรัชญาตะวันตกสมัยกลางของเซนต์ออกัสตินเซนต์แอนเซล์มปีเตอร์ อเบลาร์ดเซนต์ โทมัส อควินัสสคอตส์ สโคตัส และวิลเลียม แห่งออกคัม	
๑๑๒ ๔๓๓	ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ (Modern Western Philosophy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ของเรอเน เดการ์ตส์ สปีโนซา ไบ์นิช ฟรานซิส เบคอน โทมัส ฮอบส์ จอห์น ล็อก เบร์กลีย์ เดวิด ฮูม ค้านท์ โซเพนเฮาร์เออร์	
๑๑๒ ๓๓๕	ศาสนาในอาเซียน (Religions in Asean)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักคำสอนและวิถีปฏิบัติตามหลักธรรมทางศาสนาในประชาคมอาเซียนที่มีความเกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชนในประชาคมอาเซียน	
๑๑๒ ๓๓๖	ศาสนากับวัฒนธรรม (Religion and Culture)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับวัฒนธรรม บ่อเกิดของศาสนาในฐานะเป็นวัฒนธรรม ศาสนากับวัฒนธรรมในฐานะเป็นปรากฏการณ์ร่วมทางสังคม วิทยาและมานุษยวิทยา ตลอดจนอิทธิพลของศาสนาในฐานะเป็นบ่อเกิดของวัฒนธรรมด้านต่างๆ	
๑๑๒ ๓๓๗	ศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่น (Religion and Local Wisdom)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับภูมิปัญญาในท้องถิ่น	
๑๑๒ ๓๓๘	จิตวิทยาศาสนา (Psychology of Religion)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดจิตวิทยาในศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างแนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยากับหลักคำสอนในศาสนา คำสอนเกี่ยวกับกาย จิตและพฤติกรรมทางศาสนา อิทธิพลของคำสอนในศาสนาที่มีต่อวิถีคิดและพฤติกรรมของมนุษย์	
๑๑๒ ๓๓๙	สานเสวนาทางศาสนา (Religious Dialogue)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาทฤษฎี กระบวนการสานเสวนาในศาสนา และปฏิบัติการสานเสวนาระหว่างศาสนา	

๑๑๒ ๓๔๐	ศาสนากับการพัฒนาวิชาชีพ (Religions and Professional Development)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักคำสอนของศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและวิชาชีพและบทบาทขององค์กรศาสนาที่มีต่อการสร้างและส่งเสริมการพัฒนามนุษย์และสังคม	
๑๑๒ ๔๔๑	ศาสนากับรัฐศาสตร์ (Religion and Political Science)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดและหลักคำสอนของศาสนาที่สัมพันธ์กับแนวคิดหรือทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ บทบาท หน้าที่และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการเมืองการปกครอง และการนำหลักคำสอนทางศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการเมืองการปกครอง	
๑๑๒ ๔๔๒	ศิลปะทางศาสนา (Religious Arts)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาศรัทธาในศาสนาในฐานะที่เป็นแรงบันดาลใจของศิลปิน ปรัชญาธรรมที่แสดงออกในทางวรรณศิลป์ ศิลปวัตถุต่างๆ เชิงสัญลักษณ์ เช่น ประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงในอดีตจนถึงปัจจุบัน	
๑๑๒ ๔๔๓	ศาสนากับโลกปัจจุบัน (Religion and Current World)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาบทบาทของศาสนาในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง การศึกษา อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีต่อสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน	
๑๑๒ ๔๔๔	การใช้เหตุผลทางปรัชญา (Philosophical Reasoning)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษารูปแบบการใช้เหตุผล การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในรูปแบบต่างๆ หลักการและวิธีการให้เหตุผลในพระพุทธศาสนา	
๑๑๒ ๔๔๕	การเผยแผ่ศาสนาในโลกปัจจุบัน (Propagation of Religions in Current World)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาหลักการ รูปแบบ และวิธีการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน ศาสนาคริสต์ อิสลาม พราหมณ์-ฮินดู ซิกข์ และลัทธิความเชื่อในสมัยปัจจุบัน	
๑๑๒ ๔๔๖	ศาสนากับประชาธิปไตย (Religion and Democracy)	๓ (๓-๐-๖)
	ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตยในศาสนา และหลักคำสอนของศาสนาที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับรูปแบบการปฏิบัติตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย	

ภาคผนวก ข
ตารางเปรียบเทียบหลักสูตร

ตารางเปรียบเทียบการปรับปรุงของหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐ กับ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕

หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐		หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : ๒๕๓๘๑๘๕๑๑๐๐๘๒๘ ภาษาไทย : พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Philosophy	รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสและชื่อหลักสูตร: ๒๕๓๘๑๘๕๑๑๐๐๘๑๗ ภาษาไทย : พุทธศาสตร บัณฑิตสาขาวิชาศาสนา ภาษาอังกฤษ : Bachelor of Arts Program in Religion	รหัสและชื่อหลักสูตร รหัสหลักสูตร : xxxxxxxxxxxxxxxxx ภาษาไทย: พุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและ ปรัชญา ภาษาอังกฤษ: Bachelor of Arts Program in Religion and Philosophy	รวม ๒ หลักสูตรเป็น ๑ หลักสูตร
ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตร บัณฑิต (ปรัชญา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (ปรัชญา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Philosophy) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Philosophy)	ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตร บัณฑิต (ศาสนา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ.(ศาสนา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ) : Bachelor of Arts (Religion) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Religion)	ชื่อปริญญาและสาขาวิชา ชื่อเต็ม (ไทย) : พุทธศาสตร บัณฑิต (ศาสนาและ ปรัชญา) ชื่อย่อ (ไทย) : พธ.บ. (ศาสนา และปรัชญา) ชื่อเต็ม (อังกฤษ): Bachelor of Arts (Religion and Philosophy) ชื่อย่อ (อังกฤษ) : B.A. (Religion and Philosophy)	รวม ๒ หลักสูตรเป็น ๑ หลักสูตร

ปรัชญา ความสำคัญของหลักสูตรและวัตถุประสงค์			หมายเหตุ
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐		หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	
ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มุ่งให้ความรู้ และความเข้าใจทฤษฎีของ ปรัชญา สร้างบัณฑิตที่รับฟัง ความคิดเห็นของผู้อื่นอย่างมี เหตุผล สามารถนำความรู้ทาง ปรัชญาไปประยุกต์ใช้เพื่อ ประโยชน์ตนเองและสังคม	ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา มุ่งสืบสาน และศึกษาความสำคัญของ ศาสนาและปรัชญาของ ศาสนาต่างๆ เชิงบูรณาการ กับ ประยุ กต์ ใช้ ใน การ แก้ปัญหาและพัฒนาสังคม และประเทศต่อไป	ปรัชญาของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา มุ่ง ให้ความรู้และความเข้าใจ หลักการทางศาสนาและปรัชญา สร้างบัณฑิตที่รับฟังความ คิดเห็นของผู้อื่นอย่างมีเหตุผล และเข้าใจชีวิตที่ดิงามตามหลัก ศาสนา สามารถนำความรู้ทาง	ปรับปรุงและ แก้ไข

		ศาสนา และปรัชญาไป ประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ตนเอง และสังคม	
<p>ความสำคัญของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา เป็นแหล่งสร้างบัณฑิตที่มีจิตใจกว้างขวาง ยอมรับความเห็นของผู้อื่น ดำรงชีวิตอยู่ในพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตลอดทั้งสามารถใช้องค์ความรู้ทางปรัชญา ในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>ความสำคัญของหลักสูตร คุณค่าและความสำคัญในการศึกษาศาสนา มุ่งเน้นการศึกษาศาสนาให้เข้าใจอย่างถ่องแท้ลึกซึ้งรวมถึงการปฏิบัติภารกิจจริงด้วยการประยุกต์ผ่านกิจกรรมและการวิจัยทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน โดยเน้นเนื้อหาของชีวิตในมิติศาสนา สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับศาสนาต่างๆ เพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาสังคมซึ่งอาจเกิดจากความเข้าใจผิดหรือการรับรู้ข้อมูลผิดๆ เกี่ยวกับศาสนาอื่นๆ จนเป็นเหตุให้เกิดความขัดแย้งรุนแรง สาขาวิชาศาสนามีเป้าหมายเพื่อแก้ไขปัญหาสำคัญดังกล่าว จึงจำเป็นต้องเสนอการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อเรียนรู้ทุกศาสนาอย่างปราศจากอคติ (Bias)</p>	<p>ความสำคัญของหลักสูตร หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา เป็นแหล่งสร้างบัณฑิตที่มีเหตุผลและดำเนินชีวิตที่ดั่งตามหลักศาสนา ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ดำรงชีวิตอยู่ในพหุวัฒนธรรมได้อย่างมีความสุข ใช้ความรู้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและผู้อื่นได้อย่างเหมาะสม ตลอดทั้งสามารถใช้องค์ความรู้ทางศาสนาและปรัชญา ในการปฏิบัติงานและแก้ปัญหาทางสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p>	ปรับปรุงและแก้ไข
<p>วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (๑) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในปรัชญา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์และวิจัยวิชาการด้านปรัชญาทั้งตะวันออกและตะวันตกได้อย่างแตกฉาน (๒) เพื่อผลิตบัณฑิต ให้สามารถนำปรัชญาไปประยุกต์ใช้ให้สอดคล้องกับศาสตร์สมัยใหม่ ในการพัฒนาชีวิตและสังคม</p>	<p>วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (๑) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในทางศาสนา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจักษ์ และวิจัยวิชาการด้านศาสนา ต่างๆ ได้อย่างแตกฉานชัดเจน (๒) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและสติปัญญา</p>	<p>วัตถุประสงค์ของหลักสูตร (๑) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญในศาสนาและปรัชญา สามารถวิเคราะห์ วิพากษ์งานวิชาการด้านปรัชญาได้อย่างแหลมคม และเข้าใจลึกซึ้งในศาสนาทั้งในด้านประวัติความเป็นมาและหลักคำสอน (๒) เพื่อผลิตบัณฑิต ให้สามารถนำหลักศาสนาและปรัชญาไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาชีวิตและสังคม</p>	ปรับปรุงและแก้ไข

(๓) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา	(๓) เพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถพัฒนาชีวิต และสร้างเสริมสันติภาพแก่สังคมทุกระดับ และนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งและพัฒนาประเทศ ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า	(๓) เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรมและจริยธรรม เป็นผู้นำสังคมด้านจิตใจและปัญญา	
--	--	--	--

โครงสร้างหลักสูตร		
หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐	หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	หมายเหตุ
หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		
วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	วิชาบังคับ ๑๘ หน่วยกิต	
๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม ๒(๒-๐-๔) (Man and Society) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคมตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมไทยในปัจจุบัน	๐๐๐ ๑๐๑ มนุษย์กับสังคม [๓(๓-๐-๖)] (Man and Society) ศึกษาความหมายและความเป็นมาเกี่ยวกับมนุษย์กับสังคม ตามหลักการทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสังคม สถาบันสังคม ประชาสังคม กระบวนการทางสังคมและวัฒนธรรม การวิเคราะห์ปัญหาสังคมและแนวทางการแก้ไขปัญหาสังคมแบบสันติวิธี ความเป็นพลเมือง และการสื่อสารทางสังคมยุค New Normal	- เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไขคำอธิบายรายวิชา
๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป ๒ (๒-๐-๔) (General Law) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายทั่วไป ที่มาของระบบกฎหมาย ลักษณะทั่วไปและประเภทของกฎหมาย กฎหมายมหาชน กฎหมายเอกชน ที่เกี่ยวกับพระสงฆ์กฎหมายที่พระสงฆ์ควรรู้ เป็นการเฉพาะ และกฎหมายศาสนาอื่น	๐๐๐ ๑๐๒ กฎหมายทั่วไป [๓(๓-๐-๖)] (General Law) ศึกษาวิวัฒนาการของกฎหมาย ความหมายและลักษณะของกฎหมาย ที่มาของกฎหมาย ประเภทของกฎหมาย การใช้กฎหมาย การยกเลิกกฎหมาย กฎหมายเกี่ยวกับบุคคล ครอบครัว มรดก ปินัยกรรม สัญญาประเภทต่างๆ ที่จำเป็น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับกฎหมายอาญา ความรับผิดชอบในทางอาญา เหตุยกเว้นความผิดและเหตุยกเว้นโทษ เหตุลดโทษ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกระทำความผิด กระบวนการยุติธรรมของไทย	- เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไขคำอธิบายรายวิชา

<p>๐๐๐ ๑๐๗ เทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา (๒)(๒-๐-๔) (Technique of Higher Learning) ศึกษาเทคนิคการศึกษาระดับอุดมศึกษา เน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้ห้องสมุด การสืบค้นข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต วิธีแสวงหาความรู้ ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ การเขียนรายงานและภาคินิพนธ์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๑ ทักษะการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ [๓/(๓-๐-๖)](Language Skills for Learning) ความรู้เกี่ยวกับภาษาและทักษะภาษาที่จำเป็นต่อการสื่อสาร หลักการใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้และสืบค้นข้อมูล การสืบค้นข้อมูลท้องถิ่น และข้อมูลสารสนเทศจากสื่อทุกประเภท การใช้ห้องสมุด วิธีการแสวงหาความรู้ การสร้างนวัตกรรมการเรียนรู้ และการพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ โดยใช้กระบวนการทักษะสัมพันธ์ทางภาษาในการสรุปความ ตีความวิเคราะห์ วิเคราะห์และสังเคราะห์ นำเสนอเป็นลายลักษณ์อักษร วาจา และสื่อประสม</p>	<p>-รวมรายวิชา เทคนิค การศึกษา ระดับอุดมศึกษา และภาษา กับการ สื่อสาร -เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อ รายวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต -ย้ายเป็นวิชา เลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๔ ภาษากับการสื่อสาร ๒ (๒-๐-๔) (Language and Communication) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับภาษากับการสื่อสาร การใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผ่านทักษะการเรียนรู้ ภาษา ๔ ด้าน ได้แก่ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน และศึกษาระเบียบงานสารบรรณ</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๔ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร [๓/(๓-๐-๖)] (English for Communications) ฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการฟังและการพูด การอ่านและการเขียนเพื่อการสื่อสารในชีวิตประจำวัน การทักทาย การแนะนำตัว การแสดงออกทางความรู้สึกและความคิดเห็นการแสดงบทบาทสมมติ ศึกษาโครงสร้างและการใช้ไวยากรณ์ เพื่อการสื่อสารภาษาอังกฤษอย่างมีประสิทธิภาพ</p>	<p>-รวมรายวิชา ภาษาอังกฤษ เบื้องต้นและ ภาษาอังกฤษ ชั้นสูง -เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อ รายวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๘ ปรัชญาเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Introduction to Philosophy) ศึกษาความหมายและขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา ศาสนาและวิทยาศาสตร์ สาขาปรัชญา และสาระจำเป็นของปรัชญาสาขาต่างๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๕ ปรัชญาเบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)] (Introduction to Philosophy) ศึกษาความหมาย ขอบเขตของปรัชญา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา สาขาปรัชญา สาระจำเป็นของปรัชญาสาขาต่าง ๆ พัฒนาการของปรัชญาตะวันออกและปรัชญาตะวันตก หลักการและวิธีให้เหตุผลทางปรัชญา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๑๐ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Introduction to Logic) ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่าง ๆ การแบ่งญัตติ ความเป็นปฏิปักษ์แห่งญัตติ ญัตติ</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๓ ตรรกศาสตร์เบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)] (Introduction to Logic) ศึกษานิमित คำที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน วิภาค การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต -ย้ายเป็นวิชา</p>

<p>ผสม การให้เหตุผล ปรัชญานูมานและปฏิจจวาทที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์กถาวัตถุญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาสาขาที่ของนาการชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตก กับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการ เชิงตรรกในคัมภีร์</p>	<p>ต่าง ๆ การแบ่งยุติติ ความเป็นปฏิบัติแห่งยุติติ ยุติติผสม การให้เหตุผล ปรัชญานูมานและปฏิจจวาทที่แบบต่าง ๆ ศึกษาหลักการและวิธีการให้เหตุผลจากบทสนทนาของพระพุทธเจ้าในอนัตตลักขณสูตรหรือในสูตรอื่น ๆ บทสนทนาในคัมภีร์ กถาวัตถุญาณวิทยาของนิกายสรวาสตีวาท วิชาสาขาที่ของนาการชุน เปรียบเทียบความเหมือนและความต่างระหว่างตรรกศาสตร์ตะวันตกกับตรรกศาสตร์ตะวันออก โดยเฉพาะหลักการ เชิงตรรกในคัมภีร์</p>	<p>เลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๙ ศาสนาทั่วไป ๒(๒-๐-๔) (General Religions) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความจำเป็น คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการหลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลกวิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๓ ศาสนาทั่วไป [๓(๓-๐-๖)] (General Religions) ศึกษาความหมาย ลักษณะ ความจำเป็น คุณค่าของศาสนา ประวัติ พัฒนาการหลักในการศึกษาศาสนา หลักคำสอน พิธีกรรมและจุดมุ่งหมายของศาสนาต่าง ๆ วิเคราะห์ลักษณะที่เป็นสากลร่วมกันและต่างกันของศาสนาปัจจุบัน อิทธิพลของศาสนาต่อสังคมโลกวิธีการเผยแผ่ศาสนา ความร่วมมือระหว่างศาสนา และท่าทีของศาสนาต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>
<p>๐๐๐ ๑๑๕ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)(Introduction to Linguistics) ศึกษาความหมายของภาษาและภาษาศาสตร์สาขาของวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับสัทศาสตร์ (Phonetics) สรรศาสตร์ (Phonemics) สัทอักษรสากล สัทอักษรไทย และหลักวิเคราะห์ภาษาไทยตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๐ ภาษาศาสตร์เบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)] (Introduction to Linguistics) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย ความจำเป็นแนวคิดและทฤษฎีทางวิชาภาษาศาสตร์ ลักษณะทั่วไปของภาษา สาขาวิชาภาษาศาสตร์ ศึกษาและวิเคราะห์ภาษาตามแนวภาษาศาสตร์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบายรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ย้ายเป็นวิชาเลือก</p>

<p>๐๐๐ ๑๓๙ คณิตศาสตร์เบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Basic Mathematics)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ข้อความ ประโยคเปิด ประพจน์ ตัวบ่งชี้ปริมาณ ค่าความจริง ตัวเชื่อมข้อความ และนิเสธ การหาค่าความจริง การสมมูลกันการให้เหตุผล เซต ความหมาย เซต ประเภทเซต เซตย่อย การเท่ากันของเซต การดำเนินการของเซต พีชคณิตของเซต และการประยุกต์เซต จำนวนจริง ระบบจำนวนจริง คุณสมบัติของจำนวนจริง สมการ อสมการ ค่าสัมบูรณ์ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน ฟังก์ชันเชิงซ้อน แมตริกซ์ การดำเนินการแมตริกซ์การเท่ากัน การบวก การคูณ ดีเทอร์มิแนนท์อินเวอร์สแมตริกซ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๐๖ คณิตศาสตร์และสถิติเพื่อการวิจัย [๓ (๓-๐-๖)]/(Mathematics and Statistics for Research)</p> <p>ศึกษาพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ตัวบ่งชี้เชิงปริมาณ เซต การให้เหตุผล ระบบและคุณสมบัติของจำนวนจริง สมการและอสมการ ความสัมพันธ์ ฟังก์ชัน เมตริกซ์หลักพื้นฐานทางสถิติ การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ และการหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางสถิติแบบบรรยาย สถิติทดสอบ การทดสอบสมมติฐาน รูปแบบการวิจัย การออกแบบการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป การเขียนโครงร่างการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>	<p>-รวมรายวิชา คณิตศาสตร์เบื้องต้น และสถิติเบื้องต้น และการวิจัย</p> <p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อรายวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๓๘ สถิติเบื้องต้นและการวิจัย ๒(๒-๐-๔)(Basic Statistics and Research)</p> <p>ศึกษาหลักพื้นฐานทางสถิติ การจัดเก็บข้อมูล การรวบรวมข้อมูล การแจกแจงความถี่ การหาค่าแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง การกระจายปกติ และความเบ้ ส่วนเบี่ยงเบนความแปรปรวน ความน่าจะเป็น ค่าสถิติ Z T และ F ประชากรและการสุ่มตัวอย่างการทดสอบสมมติฐาน การวิจัยลักษณะและประเภทการวิจัย ขั้นตอนการวิจัย รูปแบบการวิจัย การเขียนโครงร่างการวิจัยและการเขียนรายงานผลการวิจัย</p>		
วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	วิชาเลือก ๑๒ หน่วยกิต	
<p>๐๐๐ ๑๐๓ การเมืองกับการปกครองของไทย ๒(๒-๐-๔) (Thai Politics and Government)</p> <p>ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครองของไทย สถาบันทางการเมือง และการปกครองของไทย กระบวนการทางการเมืองของไทย การจัดระเบียบการปกครองของไทยและพระพุทธ ศาสนากับการเมืองการ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๗ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง [๓ (๓-๐-๖)] (Introduction to Politics and Government)</p> <p>ศึกษาความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองและการปกครอง พัฒนาการการเมืองการปกครอง สถาบันทางการเมือง กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง การจัดระเบียบการปกครอง ปัญหาและอุปสรรคทางการเมือง และแนวคิดพระพุทธศาสนากับการเมืองการปกครอง</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p> <p>-เปลี่ยนชื่อรายวิชา</p> <p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p> <p>-ปรับแก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๔ เศรษฐศาสตร์ในชีวิตประจำวัน ๒(๒-๐-๔) (Economics in Daily Life)</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๘ เศรษฐศาสตร์เบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)]</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p>

<p>ศึกษาหลักการเบื้องต้นทางเศรษฐศาสตร์ ปรัชญาการทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ การทำงานของกลไกราคาในตลาดบทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ เงินตราและสถาบันการเงิน เน้นการวิเคราะห์สถานการณ์ปัจจุบันในเรื่องที่เกี่ยวข้องเป็นข้อมูลประกอบการศึกษาและศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>(Introduction to Economics) ศึกษาความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ ระบบเศรษฐกิจ อุปสงค์ อุปทานการกำหนดราคาดุลยภาพ พฤติกรรมผู้บริโภค ทฤษฎีการผลิต ตลาดในระบบเศรษฐกิจ รายได้ ประชาชาติ การเงิน วัฏจักรเศรษฐกิจ ดุลการค้าและดุลการชำระเงิน การพัฒนาเศรษฐกิจ ปรัชญาการทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมปัจจุบันและเทคโนโลยีในรูปแบบต่าง ๆ ของระบบเศรษฐกิจ บทบาทของภาครัฐและภาคเอกชนในระบบเศรษฐกิจ โครงสร้างเศรษฐกิจ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศไทยและแนวทางแก้ไข และศึกษาเศรษฐศาสตร์ตามแนวพุทธ</p>	<p>-ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๕ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม ๒(๒-๐-๔)(Man and Environment) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๔ มนุษย์กับสิ่งแวดล้อม [๓(๓-๐-๖)] (Man and Environment) ศึกษาสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับมนุษย์ แนวคิดการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม การจัดการสิ่งแวดล้อมให้เกิดประโยชน์ การแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับสิ่งแวดล้อม หลักคำสอนทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และบทบาทของพระสงฆ์ต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๐๖ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน ๒(๒-๐-๔)(Current World Affairs) ศึกษาเหตุการณ์จำเป็นที่เกิดขึ้นในโลกทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์จำเป็นของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๕ เหตุการณ์โลกปัจจุบัน [๓(๓-๐-๖)] (Current World Affairs) ศึกษาเหตุการณ์จำเป็นที่เกิดขึ้นในโลกทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์จำเป็นของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของพระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งในโลกปัจจุบันศึกษาเหตุการณ์จำเป็นที่เกิดขึ้น ในโลก ทั้งมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง ความร่วมมือและความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในสังคมโลก ประเทศไทยกับเหตุการณ์จำเป็นของโลก ความร่วมมือของชาวพุทธในเวทีโลก บทบาทของ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

	พระพุทธศาสนากับการแก้ไขปัญหาคความ ขัดแย้งในโลกปัจจุบัน	
๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาอังกฤษเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)(Basic English) ศึกษากฎเกณฑ์และการใช้ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับการใช้คำนำหน้านาม (Article) การใช้กาล (Tense)การสร้างประโยค (Sentence) การใช้บุรพบท (Preposition) สันธาน (Conjunction) ฝึกทักษะเบื้องต้นในการฟัง พูด อ่านและเขียนในลักษณะที่สัมพันธ์กัน เน้นด้านการอ่านและความเข้าใจภาษาอังกฤษ ซึ่งมีรูปประโยคและคำศัพท์ต่างๆ		-รวมเป็น รายวิชา ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร -ย้ายเป็นวิชา บังคับ
๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาอังกฤษขั้นสูง ๒(๒-๐-๔) (Advanced English) ศึกษาโครงสร้างประโยคตามหลักไวยากรณ์และฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน เน้นการอ่าน การเขียนและความเข้าใจข้อความภาษาอังกฤษ ซึ่งมีคำศัพท์และโครงสร้างประโยคสัมพันธ์กับเอกสารที่ใช้ศึกษา		-รวมเป็น รายวิชา ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสาร -ย้ายเป็นวิชา บังคับ
๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔)(Basic Sanskrit) ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจก रुपนามศัพท์ สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาต การตรวจจากจากธาตุ การแจก รูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	๐๐๐ ๑๑๖ ภาษาสันสกฤตเบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)] (Basic Sanskrit) ศึกษาโครงสร้างของภาษาสันสกฤต อักษร เครื่องหมาย ระบบเสียง การเปลี่ยนแปลงอักษรและเสียง การเขียน การอ่านคำศัพท์ ส่วนประกอบของนามศัพท์ การแจก रुपนามศัพท์ สระการันต์ สระสนธิ บุรุษสรรพนาม นิยมสรรพนาม ปฤจฉาสรรพนาม สัมพันธสรรพนาม กริยาศัพท์ ส่วนประกอบของกริยาอาขยาต การประกอบรูปเป็นอาขยาต การตรวจจากจากธาตุ การแจก รูปกริยา แปลและแต่งประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา	-เปลี่ยนรหัส วิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต
๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง ๒(๒-๐-๔) (Advanced Sanskrit) ศึกษานามศัพท์ การแจก रुपนามศัพท์ พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยยศัพท์	๐๐๐ ๑๑๗ ภาษาสันสกฤตขั้นสูง [๓(๓-๐-๖)] (Advanced Sanskrit) ศึกษานามศัพท์ การแจก रुपนามศัพท์	-เปลี่ยนรหัส วิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต

<p>กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาชยาตกรรตวจากจากธาตุ กริยาอาชยาตกรรตวจาก ภาววจก ฌิขันตกรรตวจาก ฌิขันตกรรตวจาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตวจากเป็นกรรตวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แผลและแต่ง ประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ที่ได้ศึกษา</p>	<p>พยัญชนะการันต์ พยัญชนะสนธิ สังขยาศัพท์ อพยยศัพท์ กริยาศัพท์ การประกอบรูปเป็นอาชยาตกรรตวจากจากธาตุ กริยา อาชยาตกรรตวจาก ภาววจก ฌิขันตกรรตวจาก ฌิขันตกรรตวจาก การสลับเปลี่ยนประโยคกรรตวจากเป็นกรรตวจาก ประโยคคำถาม ประโยคปฏิเสธ แผลและแต่ง ประโยคสันสกฤตที่เหมาะสมกับไวยากรณ์ ที่ได้ศึกษา</p>	
<p>๐๐๐ ๑๒๐ ภาษาไทยเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Basic Thai) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดง ความหมายรูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๘ ภาษาไทยเบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)] (Basic Thai) ศึกษาหน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์ หน่วยคำระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟัง พูด อ่าน เขียนภาษาไทยฟังคำสั่ง คำบรรยาย จดบันทึกเรื่องที่ฟัง พูด ทักทาย ขอบคุณ ขอโทษ ขออนุญาต แนะนำตัวเอง แนะนำผู้อื่น บอกชื่อสิ่งของที่ใช้ในชีวิตประจำวัน สนทนาได้ทั้งคำที่แสดง ความหมายรูปธรรมและนามธรรม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๑ ภาษาไทยขั้นสูง ๒(๒-๐-๔) (Advanced Thai) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุโทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความและฝึกแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ในภาษาไทย</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๙ ภาษาไทยขั้นสูง [๓(๓-๐-๖)] (Advanced Thai) ศึกษาวิเคราะห์หน่วยเสียงพยัญชนะ หน่วยเสียงสระ หน่วยเสียงวรรณยุกต์หน่วยคำ ระบบไวยากรณ์ ความหมายในภาษาไทย ฝึกทักษะการฟังข่าวจากวิทยุโทรทัศน์ การพูดวาทศิลป์ การอ่านหนังสือพิมพ์และตำราวิชาการ การเขียนบทความและฝึกแต่งกาพย์ กลอน โคลง ฉันท์ ในภาษาไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๘ ภาษาจีนเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Basic Chinese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่านการเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๐ ภาษาจีนเบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)] (Basic Chinese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาจีนในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยค ฝึกการอ่านการเขียนภาษาจีน และการฝึกสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๒๙ ภาษาจีนขั้นสูง ๒(๒-๐-๔) (Advanced Chinese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๑ ภาษาจีนขั้นสูง [๓(๓-๐-๖)] (Advanced Chinese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาจีน เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจาก</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>

ปัจจุบัน	สถานการณ์ปัจจุบัน	
๐๐๐ ๑๓๐ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Basic Japanese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคเพื่อการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๒๒๒ ภาษาญี่ปุ่นเบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)] (Basic Japanese) ศึกษาโครงสร้างของภาษาญี่ปุ่น ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคเพื่อการอ่าน เขียนภาษาญี่ปุ่น และการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
๐๐๐ ๑๓๑ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง ๒(๒-๐-๔) (Advanced Japanese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๒๒๓ ภาษาญี่ปุ่นขั้นสูง [๓(๓-๐-๖)] (Advanced Japanese) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาญี่ปุ่น เน้นการสนทนาโดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
๐๐๐ ๑๓๕ ภาษาฮินดีเบื้องต้น ๒(๒-๐-๔) (Basic Hindi) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคเพื่อการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	๐๐๐ ๒๒๔ ภาษาฮินดีเบื้องต้น [๓(๓-๐-๖)] (Basic Hindi) ศึกษาโครงสร้างของภาษาฮินดี ในเรื่องระบบเสียง ระบบคำ และระบบประโยคเพื่อการฟัง-อ่าน-เขียน-สนทนาภาษาฮินดี และระบบไวยากรณ์พื้นฐานที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาฮินดีขั้นสูง ๒(๒-๐-๔) (Advanced Hindi) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	๐๐๐ ๒๒๕ ภาษาฮินดีขั้นสูง [๓(๓-๐-๖)] (Advanced Hindi) ฝึกทักษะในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาฮินดี เน้นการสนทนา โดยอาศัยข้อมูลจากสถานการณ์ปัจจุบัน	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
๐๐๐ ๒๑๑ วัฒนธรรมไทย ๒(๒-๐-๔) (Thai Culture) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทยประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย	๐๐๐ ๒๒๖ วัฒนธรรมไทย [๓(๓-๐-๖)] (Thai Culture) ศึกษาความหมายและเนื้อหาของวัฒนธรรม พัฒนาการของวัฒนธรรมไทยประเภทของวัฒนธรรม พระพุทธศาสนากับวัฒนธรรม การอนุรักษ์ การเผยแพร่และสร้างสรรค์วัฒนธรรมไทย วัฒนธรรมไทยกับการพัฒนา ผลกระทบของวัฒนธรรมต่างชาติต่อวัฒนธรรมไทย	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต
๐๐๐ ๒๑๒ มนุษย์กับอารยธรรม ๒(๒-๐-๔)(Man and Civilization) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัยปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิดและพัฒนาการ	๐๐๐ ๒๒๗ มนุษย์กับอารยธรรม [๓(๓-๐-๖)] (Man and Civilization) ศึกษาความเป็นมาและพัฒนาการของมนุษย์ ตั้งแต่สมัยก่อนประวัติศาสตร์จนถึงสมัย	-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต

<p>ของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่าง อารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>ปัจจุบัน ความหมายของอารยธรรม บ่อเกิด และพัฒนาการของอารยธรรมตะวันออกและตะวันตกในยุคต่างๆ ความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางสังคม เศรษฐกิจและการเมืองของสังคมตะวันออกและตะวันตก ที่ก่อให้เกิดผลกระทบและความคิดสร้างสรรค์ในรูปแบบต่างๆ การแลกเปลี่ยนกันระหว่าง อารยธรรมตะวันออกกับตะวันตก และอิทธิพลของอารยธรรมทั้งสองที่มีต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	
<p>๐๐๐ ๒๐๑ ชีวิตกับจิตวิทยา ๒(๒-๐-๔) (Life and Psychology) ศึกษาพัฒนาการและองค์ประกอบของชีวิต ความสัมพันธ์ของจิตวิทยากับการดำรงชีวิต วิเคราะห์คุณสมบัติของจิตใจลักษณะต่างๆ ผลของสุขภาพจิตที่มีต่อพฤติกรรมของมนุษย์และการดำรงอยู่ร่วมกันในสังคมและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๙ จิตวิทยาเพื่อการพัฒนาตน [๓(๓-๐-๖)] (Psychology for Self-Development) ประยุกต์ใช้องค์ความรู้ทางจิตวิทยาและหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจตนเองและผู้อื่น สามารถวิเคราะห์ตนเองและผู้อื่น มีทักษะในการสื่อสาร สร้างสัมพันธ์ภาพและทำงานเป็นทีม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -ปรับแก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๔๑ วิทยาศาสตร์กายภาพและประยุกต์วิทยา ๒(๒-๐-๔) (Physical Science and Technology) ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคสมัยต่างๆ ความคิดเกี่ยวกับเอกภพ ระบบสุริยะ เทคโนโลยี เทคโนโลยีทางการเกษตรเทคโนโลยีอุตสาหกรรม การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มผลผลิต การขนส่ง การสื่อสารเทคโนโลยีภูมิปัญญาไทย ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวันพระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์</p>	<p>๐๐๐ ๑๑๒ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ [๓(๓-๐-๖)] (Modern Science and Technology) ศึกษาหลักพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ประวัติและผลงานของนักวิทยาศาสตร์ในยุคต่าง ๆ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ วิทยาศาสตร์กับชีวิตประจำวัน วิทยาศาสตร์ประยุกต์พระพุทธศาสนากับวิทยาศาสตร์ หลักพื้นฐานทางเทคโนโลยี กระบวนการใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เทคโนโลยีการเกษตร เทคโนโลยีอุตสาหกรรม เทคโนโลยีภูมิปัญญาไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่น พระพุทธศาสนากับเทคโนโลยี</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๔๒ พื้นฐานคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีสารสนเทศ ๒ (๒-๐-๔) (Introduction to Computer and Information Technology) ศึกษาบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ประวัติของคอมพิวเตอร์และการสื่อสาร องค์ประกอบของคอมพิวเตอร์ ระบบดิจิทัล ภาษาคอมพิวเตอร์ ซอฟต์แวร์ประเภทต่างๆ</p>	<p>๐๐๐ ๑๐๓ คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล [๓(๓-๐-๖)] (Computer and Digital Technology) มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล องค์ประกอบระบบคอมพิวเตอร์ แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ความปลอดภัย กฎหมาย และจริยธรรมในสังคม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -ปรับเปลี่ยนชื่อรายวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต - ปรับแก้ไข</p>

<p>แพลตฟอร์มคอมพิวเตอร์ ระบบการประมวลผลการวิเคราะห์ออกแบบและพัฒนาระบบข้อมูลและการบริหารข้อมูล เครือข่ายและการสื่อสาร อินเทอร์เน็ตและเว็ลด์ไวด์เว็บ ภัยคุกคามและความมั่นคงของระบบ จริยธรรมและสังคมไซเบอร์</p>	<p>ดิจิทัล มีทักษะในการใช้อินเทอร์เน็ต สื่อ และการสื่อสารยุคดิจิทัล และใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เพื่อการจัดทาเอกสาร ตารางคำนวณ การนำเสนอข้อมูลได้ และรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลในอนาคต</p>	<p>คำอธิบาย รายวิชา -ย้ายเป็นวิชา บังคับ</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๔ สันติศึกษา ๒(๒-๐-๔) (Peace Education) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตก และศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขั้นตอนธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆ อย่างสันติสุข</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๘ สันติศึกษา [๓(๓-๐-๖)] (Peace Education) ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความขัดแย้ง ความรุนแรง สันติภาพและปฏิบัติการจัดการความขัดแย้งโดยสันติวิธี ซึ่งประกอบด้วยแนวคิดและแนวปฏิบัติของนักสันติวิธีทั้งตะวันออก ตะวันตกและศาสนาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้และความเข้าใจในการป้องกันแก้ไขและเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งและความรุนแรง อีกทั้งพัฒนาทักษะในกระบวนการการเสริมสร้างความปรองดองให้เกิดขึ้นในสังคมพหุวัฒนธรรมและมีขั้นตอนธรรมในการฟังและอยู่ร่วมกับศาสนาและชาติพันธุ์ต่างๆ อย่างสันติสุข</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๕ หลักธรรมาภิบาล ๒(๒-๐-๔) (Good Governance) ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความจำเป็นของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๐ หลักธรรมาภิบาล [๓(๓-๐-๖)] (Good Governance) ศึกษาความหมาย องค์ประกอบ ความจำเป็นของหลักธรรมาภิบาล ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๖ ภาวะผู้นำ ๒(๒-๐-๔) (Leadership) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับการใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็นที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์ คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอดบทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับ</p>	<p>๐๐๐ ๒๒๙ ภาวะผู้นำ [๓(๓-๐-๖)] (Leadership) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำที่นำการเปลี่ยนแปลงและสร้างสรรค์งานในศตวรรษที่ ๒๑ รวมถึงศึกษา คุณลักษณะและบทบาทของผู้นำกับ การใช้การสื่อสารที่เอื้ออาทร ผู้นำกับความเห็น ที่ถูกต้องดีงามและความเปลี่ยนแปลงที่สร้างสรรค์คุณธรรมและจริยธรรมของผู้นำ วิสัยทัศน์ผู้นำ ผู้นำกับการสร้างความสัมพันธ์แห่งกรุณา โดยอาศัยองค์ความรู้ภาวะผู้นำตามทฤษฎีตะวันตกและภาวะผู้นำในทางพระพุทธศาสนา ถอด</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>

การพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิดสันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก	บทเรียนภาวะผู้นำของบุคคลจำเป็นที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาองค์กรทั้งในประเทศและระดับโลกที่สามารถนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและเกิด สันติสุขแก่สังคมและชุมชนทั้งในประเทศและระดับโลก	
	๐๐๐ ๒๓๑ การรู้เท่าทันสื่อ [๓(๓-๐-๖)] (Media Literacy) ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับสื่อและสื่อปลอม อิทธิพลของสื่อปลอมที่มีต่อสังคม การตรวจสอบข่าว เทคนิคการรู้เท่าทันข่าวปลอม การรู้เท่าทันสื่อชวนเชื่อต่างศาสนา อันได้แก่ สื่อชวนเชื่อ ที่บิดเบือนหลักพุทธธรรม สื่อชวนเชื่อ ที่ใส่ร้ายบุคคลหรือองค์กร โดยใช้ศาสนา เป็นเครื่องมือจนสร้างความขัดแย้งในสังคม	-เพิ่มเติม รายวิชา
	๐๐๐ ๒๓๒ ความรับผิดชอบต่อสังคม [๓(๓-๐-๖)] (Social Responsibility) ศึกษาเกี่ยวกับการแยกแยะระหว่างผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ส่วนรวม ความละเอียด และความไม่ทนต่อการทุจริต รู้หน้าที่ของพลเมืองและรับผิดชอบต่อสังคมในการต่อต้านการทุจริต และ STRONG : จิตพอเพียงต่อต้านการทุจริต โดยจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย มุ่งเน้นให้นักศึกษาเกิดความรู้ความ เข้าใจ ทักษะ เจตคติ ด้านการป้องกันการทุจริต	-เพิ่มเติม รายวิชา
กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา		
ฉบับปี พ.ศ. ๒๕๖๐	ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕	
๑. กลุ่มวิชาภาษาบาลีและพุทธศาสนา จำนวน ๑๔ หน่วยกิต ๒. กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนาทั่วไป จำนวน ๑๒ หน่วยกิต ๓. กลุ่มวิชาวิปัสสนาธุระ จำนวน ๔ หน่วยกิต	วิชากลุ่มพระพุทธศาสนา จำนวน ๓๐ หน่วยกิต	- ปรับ โครงสร้างเป็น ไม่มีกลุ่มย่อย
๐๐๐ ๑๔๔ วรรณคดีบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Literature) ศึกษาประวัติความหมายประเภทและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎกอรุทธกถา ฎีกา อนุฎีกา โยชนาและปกรณัมวิเสส วรรณกรรมบาลีในประเทศไทยและคุณค่าของวรรณกรรมบาลี ต่อสังคมไทย	๐๐๐ ๑๓๔ วรรณกรรมพระพุทธศาสนา [๓(๓-๐-๖)] (Buddhist Literature) ศึกษาประวัติและพัฒนาการของวรรณกรรมบาลีตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่ศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยวิเคราะห์วรรณกรรมที่น่าสนใจ เช่น วิมุตติมรรค วิสุทธิมรรค มหาวงศ์ ที่ปวงค์ศา	- รวมรายวิชา วรรณคดีบาลี/ งานวิจัยและ วรรณกรรมทาง พระพุทธ ศาสนา

<p>๐๐๐ ๒๖๓ งานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Research and Literary Works on Buddhism)</p> <p>ศึกษางานวิจัยทางพระพุทธศาสนา และวรรณกรรม ทางพระพุทธศาสนาในประเทศไทย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน วิเคราะห์วรรณกรรมทางพระพุทธศาสนาที่น่าสนใจ เช่น เตภูมิกถาของพญาลิไท มังคลัตถทีปนีของพระสิริมังคลาจารย์ กาพย์มหาชาติของพระเจ้าทรงธรรม สังคีตยวงค์ของสมเด็จพระวันรัต (แก้ว) วัดพระเชตุพน พระมงคลวิเสสเถระของสมเด็จพระมหาสมณเจ้ากรมพระยาวชิรญาณวโรรส แก่นพุทธศาสน์ ของพุทธทาส กรรมที่ปนีของพระพรหมโมลี (วิลาสญาณวโร)พุทธธรรมของพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต) พุทธวิทยาของอาจารย์พร รัตน์ สุวรรณ และงานวิจัยและวรรณกรรมทางพระพุทธศาสนา ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย</p>	<p>สนวงศ์ เตภูมิกถา มังคลัตถทีปนี กาพย์มหาชาติ สังคีตยวงค์ มงคล วิเสสเถระ แก่นพุทธศาสน์ กรรมที่ปนี พุทธธรรม พุทธวิทยา และพระไตรปิฎกฉบับสากล: วิธีธรรมจากพุทธปัญญา</p>	
<p>๐๐๐ ๑๔๗ พระไตรปิฎกศึกษา ๒ (๒-๐-๔)(Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษากำเนิด ความเป็นมาและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก การจำแนกโครงสร้างและเนื้อหาสาระพระไตรปิฎก คำอธิบายโดยย่อของพระอรรถกถาจารย์ การรักษาสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ลำดับคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนา ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๕ พระไตรปิฎกศึกษา [๓(๓-๐-๖)] (Tipitaka Studies)</p> <p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการของคัมภีร์พระไตรปิฎก อรรถกถา ฎีกาอนุฎีกา โยชนา โครงสร้างและเนื้อหาสำคัญของพระไตรปิฎก เช่น มหาวิงค์ภิกขุณีวิงค์ และมหาวิคคิโนพระวินัยปิฎก พระสูตรสำคัญ เช่น พรหมชาลสูตรมหาปริณิพพานสูตร มหาสติปัฏฐานสูตร จุฬกัมมวิงค์สูตรในพระสุตตันตปิฎกศึกษา สาระเบื้องต้นของปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป นิพพาน ในพระอภิธรรมปิฎก การสืบทอดโดยมุขปาฐะและลายลักษณ์อักษร ความเป็นมาของพระไตรปิฎกในประเทศไทย พระไตรปิฎกบาลีอักษรต่างๆ และประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาพระไตรปิฎก</p>	<p>- รวบรวมวิชาพระไตรปิฎกศึกษา/พระวินัยปิฎก/พระสุตตันตปิฎก/พระอภิธรรมปิฎก - เปลี่ยนรหัสวิชา - เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๘ พระวินัยปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Vinaya Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้างของพระวินัยปิฎก เลือกศึกษาวิเคราะห์เนื้อหาสาระที่สำคัญในคัมภีร์มหาวิงค์ ภิกขุณีวิงค์ มหาวรรค จุลวรรค และปริวาร โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ และประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษาพระวินัยปิฎก</p>		

<p>๐๐๐ ๑๔๙ พระสุตตันตปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Suttanta Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้าง ของพระสุตตันตปิฎกเลือกศึกษาวิเคราะห์พระสูตร ที่สำคัญ คือ พรหมชาลสูตร มหาปรินิพพาน สูตรอัครัญญสูตร รวมทั้งประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ จากนิยายทั้ง ๕ นิยาย คือ ทีฆนิยาย มัชฌิมนิยาย สังยุตตนิกาย อังคุตตรนิกาย และขุททกนิกาย โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๒๕๐ พระอภิธรรมปิฎก ๒ (๒-๐-๔) (Abhidhamma Pitaka)</p> <p>ศึกษาประวัติ ความเป็นมา ความหมาย โครงสร้าง ของพระอภิธรรมปิฎกเนื้อหาสาระ ประเด็นที่ น่าสนใจในพระอภิธรรมปิฎกทั้ง ๗ คัมภีร์ โดยเน้น ให้เข้าใจหลักปรมัตถธรรม คือ จิต เจตสิก รูป และ นิพพาน โดยอาศัยอรรถกถาและฎีกาประกอบ</p>		
<p>๐๐๐ ๑๔๕ บาลีไวยากรณ์ ๒ (๒-๐-๔) (Pali Grammar)</p> <p>ศึกษาการเขียน การอ่านภาษาบาลี ฐานกรณ์ การ ออกเสียงพยัญชนะสังโยค การเชื่อมอักษรด้วย สนธิกิริโยปกรณ์ ประเภทและวิธีแจกค่านาม สังขยาอภัยยศัพท์ กิริยาอาชยาต นามกิตก์ กิริยากิตก์ สมาสและตัทธิต</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๖ ภาษาบาลี [๓(๓-๐-๖)] (Pali)</p> <p>ศึกษาบาลีไวยากรณ์ ประกอบด้วย อักษรวิธี วจีวิภาค และหลักการแต่ง-แปลบาลีเบื้องต้น</p>	<p>-รวมรายวิชา บาลีไวยากรณ์/ แต่งแปลบาลี -เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๔๖ แต่งแปลบาลี ๒ (๒-๐-๔) (Pali Composition and Translation)</p> <p>ศึกษาการแต่งบาลี การแปลบาลีทั้งโดยอรรถและ โดยพยัญชนะให้ถูกต้องตามหลักภาษา การแต่ง และการแปลประโยคพิเศษและसानวนที่ควรทราบ การแปลบาลีเป็นไทยและแปลไทยเป็นบาลีจาก หนังสือที่กำหนด</p>		
<p>๐๐๐ ๑๕๘ ประวัติพระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาตั้งแต่อดีต จนถึงปัจจุบัน ความสำคัญและลักษณะเด่นของ พระพุทธศาสนา การแยกนิกายของพระพุทธศาสนา การขยายตัวของพระพุทธ-ศาสนาเข้าไปในนานา ประเทศ และอิทธิพลของพระพุทธศาสนาต่อ วัฒนธรรมในประเทศนั้นๆ รวมทั้งศึกษาขบวนการ และองค์การใหม่ๆ ในวงการพระพุทธศาสนายุค</p>	<p>๐๐๐ ๑๓๗ ประวัติพระพุทธศาสนา [๓(๓-๐-๖)] (History of Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติพระพุทธศาสนาในอินเดีย การเผยแผ่พระพุทธศาสนาจากประเทศอินเดียไปใน ประเทศต่างๆ ความสำคัญ ลักษณะเด่นของ พระพุทธศาสนา ฐานะและบทบาทของ พระ พุ ท ศ า ส น า ใน นานา ประเทศ พระพุทธศาสนากับสังคมวัฒนธรรมในนานา ประเทศ ขบวนการและองค์การทางพระพุทธ-</p>	<p>-ปรับรายวิชา ประวัติ พระพุทธ ศาสนา/ การปกครอง คณะสงฆ์ไทย -เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา</p>

<p>ปัจจุบันและอนาคต</p> <p>๐๐๐ ๒๖๐ การปกครองคณะสงฆ์ไทย ๒ (๒-๐-๔) (ThaiSangha Administration) ศึกษาพัฒนาการของระบบการปกครองคณะสงฆ์ไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัยถึงปัจจุบัน ศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ฉบับต่างๆ กฎระเบียบ คำสั่งและประกาศที่สำคัญของคณะสงฆ์ การประยุกต์ การปกครองและการบริหารในปัจจุบันสำหรับคณะสงฆ์ไทย</p>	<p>ศาสนาในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต และบทบาทของคณะสงฆ์ไทยกับการสืบพระพุทธศาสนาตามพุทธปรัชญาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-เพิ่มเติมหน่วยกิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๙ เทศกาลและพิธีกรรม-พระพุทธศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Buddhist Festival and Traditions) ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ความหมายคุณค่าของเทศกาลและพิธีกรรมนั้น ๆ ให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้อง</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๘ เทศกาลและพิธีกรรม-พระพุทธศาสนา [๓(๓-๐-๖)] (Buddhist Festival and Traditions) ศึกษาเทศกาลและพิธีกรรมที่สำคัญทางพระพุทธศาสนาในสมัยพุทธกาลและสมัย หลังพุทธกาล ความสำคัญ คุณค่าทางจริยธรรมของเทศกาลและพิธีกรรม เทศกาลและพิธีกรรมสำคัญทางพระพุทธศาสนาที่ถือปฏิบัติในประเทศไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อิทธิพลของเทศกาลและพิธีกรรมนั้นๆ ที่มีต่อสังคมไทย</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๑ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ ๒ (๒-๐-๔) (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้ในภาษาอังกฤษ</p>	<p>๐๐๐ ๒๓๙ ธรรมะภาคภาษาอังกฤษ [๓(๓-๐-๖)] (Dhamma in English) ศึกษาศัพท์ธรรมะทางพระพุทธศาสนาที่นิยมใช้กันแพร่หลายในภาษาอังกฤษ และหนังสือที่สำคัญทางพระพุทธศาสนา ที่นักปราชญ์ได้รจนาไว้เป็นภาษาอังกฤษ ฝึกทักษะด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนธรรมะภาคภาษาอังกฤษ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -เพิ่มเติมหน่วยกิต -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๒๖๒ ธรรมนิเทศ ๒ (๒-๐-๔) (Dhamma Communications) ศึกษาหลักการและวิธีการเผยแผ่พระพุทธศาสนา ศิลปะการเขียนบทความการพูดในที่ชุมชน การพัฒนาบุคลิกภาพเกี่ยวกับการพูด การเทศนา การแสดงปาฐกถาธรรม การอภิปราย และการใช้สื่อประกอบการบรรยาย</p>		<p>-ตัดออก</p>
<p>๐๐๐ ๑๕๑ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๑ (๒) (๑-๒-๔)(Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ วิธีการ</p>	<p>๐๐๐ ๑๔๐ กรรมฐาน ๑//[๓(๒-๒-๕)] (Buddhist Meditation I) ศึกษาความเป็นมา ความหมาย หลักการ</p>	<p>-ปรับปรุง รายวิชา -เปลี่ยนรหัส</p>

<p>และประโยชน์ของการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณฺ์ ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ ให้มีความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติ และนำไปใช้ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการ เดินจงกรม ๑ ระยะ นั่งกำหนด ๑ ระยะ หรือ๒ ระยะ</p>	<p>ประโยชน์และวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน อารมณฺ์ ของสมถกรรมฐาน ๔๐ วิปัสสนาภูมิ ๖ สติ ปัฏฐาน ๔ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ ภาวนา ๓ นิमित ๓ สมาธิ ๓ รูปฌาน ๔ อรูปฌาน ๔ วสี ๕ นิเวศน์ ๕ อุปกิเลส ๑๖ และฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม นั่ง กำหนด ส่งและสอบอารมณฺ์</p>	<p>วิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>
<p>๐๐๐ ๑๕๒ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๒ ๑ (๑-๒-๔)(Buddhist Meditation II) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติกายานุปัสสนาสติ ปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร และ อานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน ทั้งแบบสมถยานิกะและวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และ สามัญญลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐาน โดยการเดินจงกรม ๒ ระยะ นั่งกำหนด ๒ ระยะ ส่งและสอบอารมณฺ์</p>	<p>๐๐๐ ๒๔๑ กรรมฐาน ๒//[๓(๒-๒-๕)] (Buddhist Meditation II) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน ตามแนวกายานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร และอานาปานสติสูตร วิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานทั้งแบบสมถ ยานิกะ และวิปัสสนายานิกะ หลักธรรมที่ควร รู้ ได้แก่ สิกขา ๓ วิชชา ๓ และสามัญญ ลักษณะ ๓ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดย การเดินจงกรม นั่งกำหนด ส่งและสอบ อารมณฺ์</p>	<p>-ปรับปรุง รายวิชา -เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๓ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๓ (๒) (๑-๒-๔) (Buddhist Meditation III) ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติเวทนานุปัสสนาสติปัฏ ฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับอินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิ สุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดย การเดินจงกรม ๓ ระยะ นั่งกำหนด ๓ ระยะ ส่ง และสอบอารมณฺ์</p>	<p>๐๐๐ ๓๔๒ กรรมฐาน ๓//[๓(๒-๒-๕)] (Buddhist Meditation III) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน ตามแนวเวทนานุปัสสนาสติปัฏ ฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร วิธีการปรับ อินทรีย์ ๕ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปลาส ๓ อภิญญา ๖ วิสุทธิ ๗ วิชชา ๘ ฝึกปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐาน โดยการเดินจงกรม นั่ง กำหนด ส่งและสอบอารมณฺ์</p>	<p>-ปรับปรุง รายวิชา -เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>
<p>๐๐๐ ๒๕๔ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๔ ๑ (๑-๒-๔)(Buddhist Meditation IV) ศึกษาหลักการและวิธีปฏิบัติจิตตานุปัสสนาสติปัฏ ฐาน ในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดของ ไตรสิกขาและไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ปฏิบัติ วิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๔ ระยะ นั่ง กำหนด ๔ ระยะ ส่งและสอบอารมณฺ์</p>	<p>๐๐๐ ๔๔๓ กรรมฐาน ๔//[๓(๒-๒-๕)] (Buddhist Meditation IV) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนา กรรมฐาน ตามแนวจิตตานุปัสสนาสติปัฏฐาน และธัมมานุปัสสนาสติปัฏฐาน ในมหาสติปัฏ ฐานสูตรกระบวนการเกิดของไตรสิกขาและ ไตรลักษณ์ หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ วิปัสสนูปกิเลส ๑๐ วิปัสสนาญาณ ๑๖ ฝึก ปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม</p>	<p>-รวมรายวิชา ธรรมะ ภาคปฏิบัติ ๕/ ธรรมะ ภาคปฏิบัติ ๖ -เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา</p>
<p>๐๐๐ ๓๕๕ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๕ (๒) (๑-๒-๔)(Buddhist Meditation V) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนา</p>	<p>นั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณฺ์</p>	<p>-เพิ่มเติมหน่วย กิต</p>

<p>กรรมฐาน ตามแนวอัมมานุสสนาสติปัฏฐานในมหาสติปัฏฐานสูตร กระบวนการเกิดดับของรูปนามตามแนวปฏิจจนสมุพบาท หลักธรรมที่ควรรู้ ได้แก่ โปธิปักขิยธรรม ๓๗ ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๕ ระยะ นั่งกำหนด ๕ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		
<p>๐๐๐ ๓๕๖ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๖ ๑ (๑-๒-๔)(Buddhist Meditation VI) ศึกษาหลักการและวิธีการปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานในพระสูตรที่เชื่อมโยงกับมหาสติปัฏฐานสูตร เช่น อปินณกสูตร สติสูตร อากาการบรรลุมรรคผลและคุณธรรมของพระอริยบุคคล ฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม ๖ระยะ นั่งกำหนด ๖ ระยะ ส่งและสอบอารมณ์</p>		-ตัดออก
<p>๐๐๐ ๔๕๗ ธรรมะภาคปฏิบัติ ๗ ๑ (๑-๒-๔)(Buddhist Meditation VII) ศึกษาวิธีการปฏิบัติกรรมฐาน สภาวะธรรมที่เกิดดับในขณะ ปฏิบัติฯ วิธีแก้สภาวะธรรมของสำนักปฏิบัติธรรมในสมัยปัจจุบัน เปรียบเทียบกับมหาสติปัฏฐานสูตรฝึกปฏิบัติวิปัสสนากรรมฐานโดยการเดินจงกรม และนั่งกำหนด ส่งและสอบอารมณ์</p>		-ตัดออก

วิชาแกนศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต		
(หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)	หมายเหตุ
<p>๑๐๔๓๐๘ อภิปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Metaphysics) ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของอภิปรัชญา เน้น ทฤษฎีจิตนิยม วัตถุนิยม และธรรมชาตินิยม ทั้งตะวัน ออกและตะวันตก</p>	<p>๑๑๒๓๐๑ อภิปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Metaphysics) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของอภิปรัชญา ในบริบททางอภิปรัชญาของนักปรัชญา ตะวันตกและตะวันออก</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔๓๒๗ ญาณวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Epistemology) ศึกษาความหมายและขอบข่ายของญาณวิทยา ความสัมพันธ์ระหว่างญาณวิทยากับอภิปรัชญา แนวคิดทางญาณวิทยานับจากอดีตถึงปัจจุบัน เน้นประสบการณ์นิยมเหตุผลนิยมวิมิตินิยมและปฏิบัตินิยม</p>	<p>๑๑๒๓๐๒ ญาณวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Epistemology) ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีญาณวิทยา ธรรมชาติ บ่อเกิด ขอบเขตของความรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ และหลักเกณฑ์ตัดสินความรู้ของนักปรัชญา ตะวันตกและตะวันออก</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>

<p>๑๐๔ ๓๒๖ จริยศาสตร์ (Ethics) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางจริยศาสตร์นับจากสมัยโบราณถึงปัจจุบันเน้นแนว ความคิดของ อริสโตเติล, คานต์ มิลล์ สำนักสุขนิยม และอสุขนิยมแบบต่างๆ</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๓ จริยศาสตร์ (Ethics) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ทฤษฎีสำคัญทางจริยศาสตร์เกี่ยวกับเกณฑ์การตัดสินความดี คุณธรรม คุณค่าของชีวิตและการประยุกต์จริยศาสตร์ในชีวิตประจำวัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๒๘ สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางสุนทรียศาสตร์ที่สำคัญสองแขนงคือทฤษฎีศิลปะและทฤษฎีความงาม นับตั้งแต่สมัยโบราณจนถึงสมัยปัจจุบันทั้ง ตะวันออกและตะวันตก</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๔ สุนทรียศาสตร์ (Aesthetics) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาความหมาย ขอบข่าย ประวัติ พัฒนาการ สุนทรียศาสตร์ ทฤษฎีพื้นฐาน และการตัดสินคุณค่าทางศิลปะจากยุคโบราณจนถึงปัจจุบันทั้ง ตะวันตกและตะวันออก</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๐๙ ปรัชญาอินเดียสมัย โบราณ (Ancient Indian Philosophy) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางปรัชญาของคัมภีร์พระเวท อุปนิษัทและภควัทคีตา ประวัติ และหลัก ปรัชญานาสติกะ ๓ สำนัก และอาสติกะ ๖ สำนัก</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๕ ปรัชญาอินเดีย สมัยโบราณ (Ancient Indian Philosophy) ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางปรัชญาของคัมภีร์พระเวท อุปนิษัท และภควัทคีตา ปรัชญานาสติกะ และ ปรัชญาอาสติกะ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๑ ปรัชญาตะวันตก สมัยโบราณ (Ancient Western Philosophy) ๓ (๓-๐-๖)</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๖ ปรัชญาตะวันตก สมัยโบราณ (Ancient Western Philosophy) ๓ (๓-๐-๖)</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -แก้ไข คำอธิบาย</p>
<p>ศึกษาความหมายของคำว่า ปรัชญา และ philosophy ประวัติแนวคิดของนักปรัชญากรีกสมัยโบราณ ได้แก่ ธาเลส (Thales) อานักซิแมน เดอร์ (Anaximander) อานักซิเมเนส (Anaximenes) พิทากอรัส (Pythagoras) เฮราคลิตุส (Heraclitus) ปาร์มีนิเดส (Parmenides) เซโนแห่งเอเลีย (Zeno of Elea) เอ็มเปโดเคลส (Empedocles) อานักซากอรัส (Anaxagoras) เดมอคริตุส (Democritus) โพรแทกอรัส (Protagoras) โซคราตีส (Socrates) พลาโต (Plato) อาริสโตเติล (Aristotle) ลัทธิไซนิค (Cynicism) ลัทธิเอพิคิวเรียน (Epicurianism) ลัทธิสโตอิก (Stoicism) ลัทธิวิมตินิยม (Scepticism) และลัทธินีโอพลาโตนิสม์ (Neo-</p>	<p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการแนวคิดทางปรัชญาตะวันตกยุคโบราณของนักปรัชญากรีกยุคเริ่มแรก ยุครุ่งเรือง และยุคเสื่อม</p>	<p>รายวิชา</p>

Platonism)		
<p>๑๐๔ ๓๐๑ พุทธจริยศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Ethics)</p> <p>ศึกษาแนวคิดทางจริยศาสตร์ในระดับต้น ระดับ กลาง และ ระดับ สูงสุด ของ พระพุทธศาสนาที่เกี่ยวกับคุณค่าแห่งพฤติกรรม เกณฑ์การตัดสินความดี-ชั่ว จุดหมายสูงสุด เพื่อ เป็นพื้นฐานในการอธิบายตอบปัญหาทางจริย ศาสตร์และปัญหาศีลธรรมในสังคม</p>		ตัดออก
<p>๑๐๔ ๔๑๐ ศาสนาในจีนเกาหลี ๓ (๓-๐-๖) และญี่ปุ่น (Philosophy in China, Korea and Japan)</p> <p>ศึกษาประวัติและแนวคิดทางปรัชญาของจีน ,เกาหลี และญี่ปุ่น ตั้งแต่สมัยโบราณจนถึง ปัจจุบันเน้นความคิดของของเล่าจื้อ, ขงจื้อ, เม้งจื้อ, ชุนจื้อ,มอจื้อ,อันเฟอยจื้อ ,เหมาเซตุง พระพุทธศาสนานิกายเซ็น</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๗ ศาสนาในจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี (Religion in China,Japan and Korea)</p> <p>ศึกษาศาสนาในประเทศจีน ญี่ปุ่นและเกาหลี โดยเฉพาะศาสนาพุทธศาสนาเต๋าศาสนาขงจื้อ ศาสนาชินโต และอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสังคม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยน รายชื่อวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๐๖ พระพุทธศาสนาเถรวาท (Theravada Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติ พัฒนาการ และหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนาเถรวาท ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๐๗ พระพุทธศาสนา มหายาน (Mahayana Buddhism)</p> <p>ศึกษาประวัติ พัฒนาการ และหลักคำสอนของ พระพุทธศาสนา มหายาน ตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน</p>		
<p>๑๐๓ ๓๐๘ ศาสนาคริสต์ ๓ (๓-๐-๖) (Christianity)</p> <p>ศึกษาความหมาย และขอบข่ายของอภิปรัชญา เน้น ทฤษฎีจิตนิยม วัตถุนิยม และธรรม ชาตินิยม ทั้งตะวันออกและตะวันตก</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๘ ศาสนาคริสต์ ๓ (๓-๐-๖) (Christianity)</p> <p>ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหา สาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์พันธสัญญาเดิม คัมภีร์พันธสัญญาใหม่ พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่างๆ ใน ศาสนาคริสต์</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>

<p>๑๐๓ ๔๐๙ ศาสนาอิสลาม ๓ (๓-๐-๖) (Islamism)</p> <p>ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อสาระ จากคัมภีร์ทางศาสนา รวมถึงพิธีกรรมและวันสำคัญ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์อัลกุรอาน พิธีกรรม เช่น พิธีชะกาต การถือศีลอด ฮัจญ์ พิธีศัพ และการบริหาร</p>	<p>๑๑๒ ๓๐๙ ศาสนาอิสลาม ๓ (๓-๐-๖) (Islam)</p> <p>ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหา สาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์อัลกุรอาน พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหาร ของนิกายต่างๆ ในศาสนาอิสลาม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อ ภาษาอังกฤษ -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๑๐ ศาสนาพราหมณ์- ๓ (๓-๐-๖) ฮินดู (Brahmanism-Hinduism)</p> <p>ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหา สาระจากคัมภีร์ทางศาสนา รวมถึงพิธีกรรมและ วันสำคัญ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์พระเวทสังหิตา คัมภีร์ พราหมณะ อารัณยกะ อนุษัทธิ ภควัทคีตา พิธีกรรม วันสำคัญและการบริหาร</p>	<p>๑๑๒ ๓๑๐ ศาสนาพราหมณ์- ๓ (๓-๐-๖) ฮินดู (Brahmanism-Hinduism)</p> <p>ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหา สาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์คัมภีร์พระเวท คัมภีร์อนุษัทธิ ภควัทคีตา พิธีกรรม การเผยแผ่ และโครงสร้างการบริหารของนิกายต่างๆ ใน ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๑๑ แนวคิดใหม่ทาง ๓ (๓-๐-๖) ศาสนา (New Religion Movement)</p> <p>ศึกษาแนวคิดใหม่ของศาสนาต่างๆ ทั้ง ตะวันออกและตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อสังคมโลก ปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๓๑๑ การเคลื่อนไหว ๓ (๓-๐-๖) ใหม่ทางศาสนา (New Religious Movement)</p> <p>ศึกษารูปแบบทางศาสนาในการเคลื่อนไหวทาง สังคมผ่านวัฒนธรรม องค์กรและชาติพันธุ์ และการเคลื่อนไหวใหม่ทางศาสนาที่มีอิทธิพลต่อ โลกปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัส วิชา -เปลี่ยนชื่อ วิชา ภาษาไทย -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๑๓ ศาสนาเต๋า กับ ๓ (๓-๐-๖) ศาสนาขงจื้อ (Tao and Confucianism)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทาง ศาสนาเต๋ากับหลักธรรมทางศาสนาขงจื้อที่มี อิทธิพลต่อการดำรงชีวิตในสังคม</p>		<p>ตัดออก</p>
<p>๑๐๓ ๔๑๕ ศาสนาโบราณ ๓ (๓-๐-๖) (Primitive Religions)</p> <p>ศึกษาความหมาย กำเนิด และการพัฒนาการ ของศาสนายุคแรกของมนุษย์ การนับถือ ธรรมชาติความเชื่ออำนาจลึกลับ มายาศาสตร์ ข้อห้าม พิธีกรรม การนับถือผี การบูชาสัตว์ บูชาบรรพบุรุษ เครื่องรางและศึกษาศาสนาของ กลุ่มเมโสโปเตเมีย ศาสนาของชาวอียิปต์ และ ศาสนากรีก-โรมัน</p>		<p>ตัดออก</p>

วิชาเฉพาะด้านศาสนาและปรัชญา ๓๓ หน่วยกิต		
(หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๓๐๖ ปรัชญาพุทธ ๓ (๓-๐-๖) เถรวาท (Theravada Buddhist Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติ วรรณคดีและการพัฒนาปรัชญาพุทธเถรวาทในเรื่องอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ สุนทรียศาสตร์ สังคม การเมือง และลัทธิปรัชญาร่วมสมัยของพระพุทธเจ้า</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๒ พุทธปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Philosophy)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์มโนทัศน์สำคัญในพุทธปรัชญา ด้านอภิปรัชญา ญาณวิทยา จริยศาสตร์ ตลอดจนวิเคราะห์อิทธิพลของมโนทัศน์เหล่านี้ต่อแนวคิดสำคัญๆ ในทางปรัชญา</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อวิชาโดยรวมรายวิชาปรัชญาพุทธเถรวาท/ปรัชญาพุทธมหายาน -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๐๗ ปรัชญาพุทธ ๓ (๓-๐-๖) มหายาน (Mahayana Buddhist Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติพัฒนาการและหลักปรัชญาพุทธมหายาน สำนักต่าง ๆ ที่มีกำเนิดในอินเดียทิเบต จีน และญี่ปุ่น</p>		
<p>๑๐๔ ๔๑๘ ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ ๓ (๓-๐-๖) (Symbolic Logic)</p> <p>ศึกษาความหมายและลักษณะของตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ความสัมพันธ์และความแตกต่างจากตรรกศาสตร์แบบเดิม ญัตติ ข้ออ้างเหตุผล ค่าความจริงความจริงเชิงตรรก ความสมเหตุสมผล การใช้สัญลักษณ์ และวิธีทดสอบความสมเหตุสมผลแบบต่างๆ เช่นตารางความจริงของญัตติเชิงซ้อน และข้ออ้างเหตุผลในตรรกศาสตร์ของญัตติ และตรรกศาสตร์ภาคนิเทศ</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๒ ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์ ๓ (๓-๐-๖) (Symbolic Logic)</p> <p>ศึกษาความหมายลักษณะ และสัญลักษณ์ที่ใช้ในตรรกศาสตร์ ความสัมพันธ์และความแตกต่างจากตรรกศาสตร์แบบเดิม ญัตติ ข้ออ้างเหตุผล ค่าความจริง ความจริงเชิงตรรก ความสมเหตุสมผล การใช้สัญลักษณ์ และวิธีทดสอบความสมเหตุสมผลแบบต่างๆ ตารางความจริง และข้ออ้างเหตุผลในตรรกศาสตร์ของญัตติ และตรรกศาสตร์ภาคนิเทศ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๒๕ ปรัชญาวิเคราะห์ ๒ (๒-๐-๔) (Analytical Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติและพัฒนาการของปรัชญาวิเคราะห์สมัยปัจจุบัน เน้นงานของวิตก์เกนสไตน์, อันเฟรด แอร์, ชลิก เฟรเก เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๔ ปรัชญาวิเคราะห์ ๓ (๓-๐-๖) (Analytical Philosophy)</p> <p>ศึกษาประวัติ พัฒนาการของปรัชญาวิเคราะห์ และศึกษาวิเคราะห์ผลงานของนักปรัชญาวิเคราะห์</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>

<p>๑๐๔ ๔๑๖ สัมมนาปัญหาปรัชญา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Seminar on Problem of Philosophy)</p> <p>สัมมนาปัญหาทั่วไป และปัญหาปรัชญาในสังคมไทย ซึ่งเป็นปัญหาสำคัญหรืออยู่ในความสนใจในปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๕ สัมมนาปัญหาศาสนาและปรัชญา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Seminar in Philosophy and Religions)</p> <p>สัมมนาทางวิชาการในประเด็นปัญหาด้านศาสนาและปรัชญา ด้วยวิธีการอภิปราย เสนอแลกเปลี่ยนทัศนะในชั้นเรียนหรือนอกชั้นเรียน</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา --เปลี่ยนชื่อวิชาโดยรวมรายวิชาสัมมนาปรัชญาและสัมมนาศาสนา -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๑๖ สัมมนาศาสนา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Seminar on Religions)</p> <p>สัมมนาเกี่ยวกับความหมายศาสนา กำเนิดของศาสนา มูลเหตุของศาสนา จากศาสนาโบราณจนถึงความเชื่อเรื่องศาสนาปัจจุบัน หน้าที่และบทบาทของศาสนาที่มีต่อสังคม</p>		
<p>๑๐๔ ๔๑๙ ปรัชญาศาสนา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Philosophy of Religion)</p> <p>ศึกษาลักษณะและขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา อมตภาพของวิญญาณ ปัญหาความชั่วร้าย ปัญหาเรื่องสิ่งสูงสุด</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๖ ปรัชญาศาสนา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Philosophy of Religion)</p> <p>ศึกษาลักษณะ และขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญา กับศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา ความมีอยู่ของความชั่ว สิ่งสูงสุด ความมีอยู่ของพระเจ้า</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับปรัชญา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhism and Philosophy)</p> <p>ศึกษาลักษณะและขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา อมตภาพของวิญญาณ ปัญหาความชั่วร้าย ปัญหาเรื่องสิ่งสูงสุด</p>		<p>ตัดทิ้ง</p>
<p>๑๐๔ ๔๐๓ พุทธปรัชญากับสิ่งแวดล้อม ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Buddhist Philosophy and Environment)</p> <p>ศึกษาลักษณะและขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา อมตภาพของวิญญาณ ปัญหาความชั่วร้าย ปัญหาเรื่องสิ่งสูงสุด</p>		<p>ตัดทิ้ง</p>

<p>๑๐๔ ๔๐๔ พุทธปรัชญากับการ ๓ (๓-๐-๖) บริหารจัดการ (Buddhist Philosophy and Management)</p> <p>ศึกษาลักษณะและขอบเขตของปรัชญาศาสนา ความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญาศาสนา มนุษย์กับศาสนา ภาษาศาสนา ประสบการณ์ทางศาสนา อมตภาพของวิญญูณ ปัญหาความชั่วร้าย ปัญหาเรื่องสิ่งสูงสุด</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๑ ๔๑๗ ศึกษาอิสระทาง ๓ (๓-๐-๖) ปรัชญา (Independent Study on Philosophy)</p> <p>ศึกษาค้นคว้าวิจัยภาคสนามทางปรัชญา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางปรัชญา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๗ ศึกษาอิสระทาง ๓ (๓-๐-๖) ศาสนาและปรัชญา (Independent Study in Philosophy and Religions)</p> <p>ศึกษาค้นคว้าวิจัยทางศาสนาและปรัชญา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางศาสนาและปรัชญา โดยความเห็นชอบและควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>	-แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา --เปลี่ยนชื่อ วิชาโดย รวมรายวิชา สัมมนา ปรัชญาและ สัมมนา ศาสนา -เปลี่ยนรหัส วิชา
<p>๑๐๓ ๔๑๗ ศึกษาอิสระทาง ๓ (๓-๐-๖) ศาสนา (Independent Study on Religions)</p> <p>ศึกษาค้นคว้าวิจัยภาคสนามทางศาสนา ที่สามารถประยุกต์ใช้ในกิจการทางพระพุทธศาสนา โดยความเห็นชอบและอยู่ในการควบคุมดูแลของอาจารย์ที่ปรึกษา</p>		
<p>๑๐๓ ๓๒๑ ศาสนากับสันติภาพ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Peace)</p> <p>ศึกษาทฤษฎีสันติภาพ แนวคิด และหลักคำสอนของศาสนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับสันติภาพ และบทบาทของศาสนาในการดำรง และส่งเสริมสันติภาพ</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๘ ศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) สันติภาพ (Religion and Peace)</p> <p>ศึกษาแนวคิด หลักคำสอนทางศาสนาที่เกี่ยวกับสันติภาพ บทบาทของศาสนาในการส่งเสริมสร้างสรรค์สันติภาพ การประยุกต์หลักคำสอนทางศาสนาในการสร้างสันติภาพ และการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างศาสนา</p>	-เปลี่ยนรหัส วิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา
<p>๑๐๓ ๓๒๓ ศาสนากับภาวะ ๒ (๒-๐-๔) ผู้นำ (Religion and Leadership)</p> <p>ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำ แนวคิด คุณลักษณะ</p>	<p>๑๑๒ ๔๑๙ ศาสนากับภาวะ ๓ (๓-๐-๖) ผู้นำ (Religion and Leadership)</p> <p>ศึกษาทฤษฎีภาวะผู้นำทั่วไป ภาวะผู้นำตาม</p>	-แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา -แก้ไขหน่วย

<p>บทบาทขององค์กรศาสนาในการพัฒนาผู้นำ เช่น แรงแบบดาลใจทางศาสนากับภาวะผู้นำ คุณลักษณะของผู้นำตามหลักศาสนา บทบาทขององค์กรศาสนาในการพัฒนาผู้นำและการประยุกต์ศาสนาเพื่อสร้างภาวะผู้นำ</p>	<p>แนวคิดของศาสนา คำสอนทางศาสนาที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาผู้นำ บทบาทของศาสนาที่มีต่อการพัฒนาภาวะผู้นำ และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อพฤติกรรมของผู้นำ</p>	<p>กิตติ -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๓๐ ศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) สถานภาพของสตรี (Religion and Women's Status) ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพและบทบาทของสตรีในการเข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาและการธำรงรักษาศาสนา</p>	<p>๑๑๒ ๔๒๐ ศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) สถานภาพของสตรี (Religion and Women's Status) ศึกษาวิเคราะห์สถานภาพ ศักยภาพและบทบาทของสตรีในคัมภีร์ทางศาสนา แนวคิด สิทธิสตรีในศาสนา และวิเคราะห์บทบาทสตรีในการเข้าร่วม ส่งเสริม สนับสนุน กิจกรรมหรือพิธีกรรมทางศาสนาและการธำรงรักษาศาสนา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๑๙ ภาษาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Language of Religion) ศึกษาบทบาทและความหมายของภาษาที่ใช้ในศาสนา วิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับภาษาศาสนาและการตีความ ภาษาศาสนาในทัศนะของนักคิดสำคัญ เช่น ลุควิก วิตเกินสไตน์ กิลเบิร์ตสไล และพุทธทาสภิกขุ เป็นต้น</p>	<p>๑๑๒ ๔๒๑ ภาษาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Language of Religion) ศึกษาบทบาทและความหมายของภาษาที่ใช้ในศาสนา วิเคราะห์ปัญหาทางภาษาและการตีความที่ปรากฏอยู่ในวรรณกรรมสำคัญทางศาสนาในทัศนะของนักคิดคนสำคัญ</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๑๔ ศาสนาเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Religion) ศึกษาเปรียบเทียบกำเนิดศาสนา ศาสดา นิกาย พิธีกรรม หลักคำสอน การเผยแผ่ของศาสนาหลักคำสอนของศาสนาเทวนิยมกับอเทวนิยม ในประเด็นสำคัญ เช่น กำเนิดศาสนา ศาสดา นิกาย พิธีกรรม และหลักคำสอนที่มีอิทธิพลต่อสังคม</p>	<p>๑๑๒ ๔๒๒ ศาสนาเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖) (Comparative Religion) ศึกษาเปรียบเทียบความเหมือนและความต่างของศาสนาในประเด็นสำคัญ เช่น การกำเนิด ศาสดา นิกาย พิธีกรรม หลักคำสอน การเผยแผ่ ลักษณะเด่นของศาสนา เป้าหมายสูงสุดของศาสนาเทวนิยมกับอเทวนิยม</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๐๑ พระพุทธศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) ศาสนาพราหมณ์-ฮินดู (Buddhism and Brahmanism-Hinduism)</p>		<p>ตัดออก</p>

<p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับหลักธรรมทางศาสนาพราหมณ์ –ฮินดู ที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>		
<p>๑๐๓ ๓๐๒ พระพุทธศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) ศาสนาคริสต์ (Buddhism and Christianity)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา กับหลักธรรมทางศาสนาคริสต์ ที่มีอิทธิพลและบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในสังคม</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๓๐๓ พระพุทธศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) ศาสนาอิสลาม (Buddhism and Islam)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับหลักธรรมทางศาสนาอิสลามที่มีอิทธิพลและมีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตในสังคม</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๐๔ พระพุทธศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) ศาสนาขงจื้อ (Buddhism and Confucianism)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างหลักธรรมทางพระพุทธศาสนากับหลักธรรมทาง ศาสนาขงจื้อ ที่มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตในสังคม</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๐๕ พระพุทธศาสนากับ ๒ (๒-๐-๔) แนวคิดใหม่ทางศาสนา (Buddhism and New Religion Movement)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนในพระพุทธศาสนา เพื่อนำมาเปรียบเทียบและประยุกต์กับแนวคิดและความเชื่อใหม่ทางศาสนาตะวันออกและตะวันตก ที่มีวิวัฒนาการเป็นลัทธิ ที่มีอิทธิพลในปัจจุบัน</p>		ตัดออก
<p>๑๐๓ ๔๒๙ ศาสนากับคนรุ่นใหม่ ใหม่</p>		ตัดออก

<p>(Religion and New Generations)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ ค่านิยม วิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ จากสถานการณ์ ตามยุคสมัย ที่สอดคล้องหรือขัดแย้งกับหลัก ศาสนา ตลอดถึงมิติของศาสนาที่จะช่วย พัฒนาคนรุ่นใหม่ และแนวโน้มการเข้าถึง นับ ถือศาสนาของคนรุ่นใหม่ในปัจจุบัน</p>		
<p>๑๐๓ ๓๓๖ ศาสนากับปรัชญา ๒ (๒-๐-๔)</p> <p>(Religion and Philosophy)</p> <p>ศึกษาความเหมือนและความต่างระหว่าง ศาสนากับปรัชญา ท่าทีของศาสนาต่อปรัชญา ทศนะของนักปรัชญาที่มีต่อศาสนา และบูรณา การที่สอดคล้องระหว่างศาสนากับปรัชญา</p>		ตัดออก

วิชาเลือกเฉพาะสาขาวิชาศาสนาและปรัชญา ๙ หน่วยกิต		
(หลักสูตรเดิม พ.ศ. ๒๕๖๐)	(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕)	หมายเหตุ
<p>๑๐๔ ๔๒๑ ปรัชญาไทย ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Thai Philosophy)</p> <p>ศึกษาแนวคิดภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพลต่อการ เปลี่ยนแปลงของสังคมไทยตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน เช่นแนวคิดของนักปราชญ์ท้องถิ่น และภูมิ ปัญญาชาวบ้านที่ได้รับอิทธิพลจากคำสอนของ ศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนา</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๓ ปรัชญาไทย ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Thai Philosophy)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดภูมิปัญญาไทยที่มีอิทธิพล ต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทยในแต่ละยุค แนวคิดของนักปราชญ์ และภูมิปัญญาชาวบ้าน</p>	-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา
<p>๑๐๔ ๔๑๕ ปรัชญา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>เปรียบเทียบ</p> <p>(Comparative Philosophy)</p> <p>ศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาตะวันตกกับปรัชญา ตะวันออกด้านอภิปรัชญาญาณวิทยาและจริย ศาสตร์ ในแง่ความเหมือนและความต่าง</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๔ ปรัชญาเปรียบเทียบ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Comparative Philosophy)</p> <p>ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาด้าน อภิปรัชญา ญาณวิทยา และจริยศาสตร์ ในแง่ ความเหมือนและความต่างของนักปรัชญาและ แนวคิดในปรัชญาตะวันตกและตะวันออก</p>	-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา
<p>๑๐๔ ๓๒๐ ปรัชญาหลังนวยุค ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Post Modern Philosophy)</p> <p>ศึกษากระบวนการทัศน์ทางปรัชญาในยุคต่างๆ เช่น ปรัชญายุคโบราณ ปรัชญายุคกลางปรัชญายุค ใหม่ และปรัชญาร่วมสมัย ในฐานะเป็นระบบ เครือข่ายทางแนวคิดที่ไม่มีการแบ่งแยก แต่เป็น การค้นคว้าเพื่อแสวงหาจุดร่วมของโลกแห่ง ความคิดและความจริงทางปรัชญา</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๕ ปรัชญาหลังนวยุค ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Postmodern Philosophy)</p> <p>ศึกษากระบวนการทัศน์ทางปรัชญาหลังนวยุค และ วิเคราะห์วรรณกรรมหลังนวยุค</p>	-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา

<p>๑๐๔ ๓๒๓ จริยศาสตร์ประยุกต์ ๓ (๓-๐-๖) (Applied Ethics)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ปัญหาทางจริยศาสตร์ ที่สำคัญ ในสังคมปัจจุบัน เช่น ปัญหาความผิดปกติทางเพศปัญหาโสเภณี ปัญหาการทำแท้ง ปัญหา การทำการฉ้อโกง ปัญหาการซื้อขายอวัยวะ ปัญหาการใช้สัตว์เป็นเครื่องทดลอง ปัญหา สิ่งแวดล้อม ปัญหาโคลนนิ่ง และเกณฑ์ตัดสิน ทางจริยศาสตร์ในปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๖ จริยศาสตร์ประยุกต์ ๓ (๓-๐-๖) (Applied Ethics)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์ประเด็นปัญหาทางจริยศาสตร์ใน การดำเนินชีวิตในสังคมปัจจุบัน ทั้งในระดับ บุคคลและสังคม การตัดสินใจเชิงจริยธรรมโดย การประยุกต์หลักการและทฤษฎีทางจริยศาสตร์</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๒๒ ปรัชญาสังคมและ การเมือง ๓ (๓-๐-๖) (Socialand Political Philosophy)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของปรัชญา สังคมและการเมือง ทฤษฎีทางสังคมและ การเมืองของตะวันตกและตะวันออก ปัญหา เรื่องรัฐธรรมนูญเมือง สิทธิ เสรีภาพ ความ ยุติธรรม และทัศนะพระพุทธศาสนาเกี่ยวกับ สังคมและการเมือง</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๗ ปรัชญาสังคมและ การเมือง ๓ (๓-๐-๖) (Socialand Political Philosophy)</p> <p>ศึกษาความหมายและขอบข่ายของปรัชญาสังคม และการเมือง ทฤษฎีทางสังคมและการเมือง ในทางปรัชญาทั้งตะวันตกและตะวันออก กำเนิด และพัฒนาการของสังคม การกำเนิดรัฐ ทฤษฎี สัญญาประชาคม ระบบการเมือง และการ บริหารรัฐ แนวคิดเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ ความ เสมอภาค ความยุติธรรม และแนวคิดเกี่ยวกับ สังคมและการเมืองในพระพุทธศาสนา</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๓๑ ปรัชญาการศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Education)</p> <p>ศึกษาประวัติและแนวคิดทางการศึกษาของ ปรัชญาสำนักต่างๆ และปรัชญาการศึกษาที่มี อิทธิพลต่อการศึกษาไทย</p>	<p>๑๑๒ ๓๒๘ ปรัชญาการศึกษา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Education)</p> <p>ศึกษาประวัติ และแนวคิดทางการศึกษาของ ปรัชญาสำนักต่าง ๆ และปรัชญาการศึกษาที่มี อิทธิพลต่อการศึกษาไทย</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๐๕ แนวคิดปรัชญา พอเพียงใน พระพุทธศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Concept of Sufficient Philosophy in Buddhism)</p> <p>ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้รับ อิทธิพลจากพุทธปรัชญาซึ่งปรากฏในหลักธรรม ต่าง ๆ เช่น หลักมัชฌิมาปฏิปทา หลักสันโดษ หลักพึ่งตนเอง หลักมัตตัญญูตา</p>	<p>๑๑๒ ๔๒๘ ศาสตร์แห่งการ ตีความ ๓ (๓-๐-๖) (Hermeneutics)</p> <p>ศึกษาการตีความแบบตะวันตกและตะวันออก โดยเน้นคัมภีร์ทางศาสนา และอิทธิพลแนวคิด ปรัชญาที่นำไปสู่รูปแบบการตีความคำสอนทาง ศาสนาที่เหมาะสมกับยุคสมัย</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อ วิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา -แก้ไขชื่อ วิชา -เปลี่ยน รหัสวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๓๐ ปรัชญา วิทยาศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Science)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปรัชญากับ วิทยาศาสตร์ ความหมาย ความรู้ทาง</p>	<p>๑๑๒ ๔๒๙ ปรัชญาอัตถิภาวนิยม ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Existentialism)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์แนวคิดทางปรัชญาที่สำคัญของ นักคิดกลุ่มอัตถิภาวนิยม เช่น ภาวะมนุษย์</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อ วิชา -เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข</p>

<p>วิทยาศาสตร์ การค้นพบ ทฤษฎี กฎ วิทยาศาสตร์ ทศนะของนักปรัชญาที่มีต่อ วิทยาศาสตร์ ปฏิจจสมุบบาทกับทฤษฎีสัมพัทธ์ ของไอส์ไตน์ และหลักอนันตตา กับทฤษฎีควอตัม</p>	<p>เสรีภาพ กาละ ในปรัชญาของเซอร์เรน เกียร์เก การ์ด, เฟดริก นิตส์เซ, อันแบร กามูส์และฌอง- ปอล ซาตร์</p>	<p>คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๓๒ ปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) ประวัติศาสตร์ (Philosophy of History) ศึกษาขอบข่ายและเนื้อหาปรัชญา ประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ความจริงและ ข้อเท็จจริงในประวัติศาสตร์ ศึกษาปรัชญา ประวัติศาสตร์เชิงวิเคราะห์ ตามแนวความคิด ของคานท์, เฮอเดอร์,เฮเกิล, คาร์ล มาร์กซ์ และ คาร์ล ปอบเปอร์</p>	<p>๑๑๒ ๔๓๐ ปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) ประวัติศาสตร์ (Philosophy of History) ศึกษาขอบข่ายและเนื้อหาปรัชญาประวัติศาสตร์ วิเคราะห์ความจริง และข้อเท็จจริงใน ประวัติศาสตร์ ศึกษาปรัชญาประวัติศาสตร์เชิง วิเคราะห์ของนักปรัชญา</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๔ ปรัชญาอินเดียร่วม ๓ (๓-๐-๖) สมัย (Contemporary Indian Philosophy) แนวคิดทางปรัชญาและปรัชญาของสวามีรา มกฤษณะ, วิเวกานันทะ, รพินทรนาถกูร์, ศรีอรพินโท ,มหาตมคานธี, ราชกฤษณัน, กฤษณจันทะ, ภัฏฐาจารย์ และอัมเบตการ์</p>	<p>๑๑๒ ๔๓๑ ปรัชญาอินเดียร่วม ๓ (๓-๐-๖) สมัย (Contemporary Indian Philosophy) ศึกษาปรัชญาอินเดียร่วมสมัยของสวามี รา มกฤษณะ สวามี วิเวกานันทะ รพินทรนาถกู ร์ ศรีอรพินโท มหาตมคานธี ราชกฤษณัน กฤษณจันทะ ภัฏฐาจารย์ และอัมเบตการ์</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๓๑๒ ปรัชญาตะวันตก ๓ (๓-๐-๖) สมัยกลาง (Medieval Western Philosophy) ศึกษาปรัชญาของเซนต์ ออกัสติน (St. Augustine) เอรียนา (John Scotus Erigena) เซนต์ แอนเซลม (St. Anselm) ปีเตอร์ อาเบอ บาร์ด (Peter Abelard) เซนต์ โทมัส อากวินัส (St. Thomas Aquinas) ดุนส์ สโคตัส (Duns Scotus) และวิลเลียม แห่งออกคัม (William of Ockham)</p>	<p>๑๑๒ ๔๓๒ ปรัชญาตะวันตก ๓ (๓-๐-๖) สมัยกลาง (Medieval Western Philosophy) ศึกษาปรัชญาตะวันตกสมัยกลางของเซนต์ ออกัสตินเซนต์ แอนเซลมปีเตอร์ อเบอบาร์ด เซนต์ โทมัส อไควนัส ดุนส์ สโคตัส และวิลเลียม แห่งออกคัม</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๔ ๔๑๓ ปรัชญาตะวันตก ๓ (๓-๐-๖) สมัยใหม่ (Modern Western Philosophy)</p>	<p>๑๑๒ ๔๓๔ ปรัชญาตะวันตก ๓ (๓-๐-๖) สมัยใหม่ (Modern Western Philosophy)</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>ศึกษาประวัติแนวคิดของนักปรัชญา ในลัทธิ เหตุผลนิยม ได้แก่ เรอเน เดการ์ต สปีโนซา และไลน์ นิช นักปรัชญาในลัทธิประสภารณ นิยม ได้แก่ ฟรานซิส เบคอน โทมัส ฮอบส์</p>	<p>ศึกษาปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่ของเรอเน เด การ์ต สปีโนซา ไลน์นิช ฟรานซิส เบคอน โทมัส ฮอบส์ จอห์น ล็อก เบิร์กสีย์ เดวิด ฮูม ค้านท์ โซเปนเฮาร์เออร์</p>	<p>คำอธิบาย รายวิชา</p>

<p>จอห์น ล็อก เบิร์กสกี และเดวิด ฮูม ประวัติและแนวคิดของคานท์ โซเพนเฮาร์ และนิตเช และศึกษาประวัติและแนวคิดของนักปรัชญาร่วมสมัยในสำนักจิตนิยมอังกฤษ สำนักจิตนิยมอิตาลี และอเมริกัน สำนักปฏิบัตินิยม สำนักวิวัฒนาการนิยม สำนักสัจนิยม และสำนักอรรถิภาวนิยม</p>		
<p>๑๐๓ ๓๒๔ ปรัชญาภาษา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Language) ศึกษาปรัชญาภาษาของนักปรัชญาคนสำคัญ เช่น วิทท์เกินสไตน์ เบอร์ทรันด์ รัสเซลล์ กิลเบิร์ต ไรล์ อัลเฟรด จูส์ แอร์ ทินนาคะ และธรรมกวีติ</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๔๒๙ ปรัชญาคริสต์และอิสลาม ๓ (๓-๐-๖) (Christian and Islamic Philosophy) ศึกษาประวัติปรัชญาและปัญหาเชิงปรัชญาของชาวคริสต์และอิสลามในยุคเริ่มแรก ยุคกลาง และยุคใหม่ เช่น ปัญหาเรื่องความมีอยู่ของพระเจ้า การสร้างโลก อมตภาพ การฟื้นคืนชีพ เจตเจานงเสรี ธรรมชาติของศีลธรรม มนุษย์กับการกระทำและความรับผิดชอบ ความขัดแย้งระหว่างศรัทธากับเหตุผล</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๔๓๓ มนุษย์ปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Man) ศึกษาธรรมชาติพื้นฐานของมนุษย์ สิทธิหน้าที่ และเสรีภาพทั้งในฐานะปัจเจกชนและสัตว์สังคม อุดมการณ์ของชีวิตของปรัชญาสำนักต่าง ๆ เปรียบเทียบกับทัศนะในพุทธปรัชญา</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๔๓๔ ตรรกศาสตร์ตะวันออก (Eastern Logic) ศึกษาแนวคิดทางตรรกศาสตร์ของพุทธปรัชญา เช่น ไวยาชิกะ เสาตรานติกะ มายมิกะ และตรรกศาสตร์ของปรัชญาฮินดู เช่น ปรัชญานยายะ เวทานตะ</p>		ตัดทิ้ง

<p>๑๐๓ ๓๓๕ วิเคราะห์ปัญหา ๓ (๓-๐-๖) ปัจจุบันเชิงปรัชญา (Philosophical Analysis of Current Problems) ศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาในปัจจุบันด้วยวิธีทาง ปรัชญา ประยุกต์ทฤษฎีทางปรัชญาเพื่อการ แก้ปัญหา</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๓๖ ปัญหาปรัชญาภาค ๓ (๓-๐-๖) ภาษาอังกฤษ (The Problems of Philosophy in English) ศึกษาปัญหาปรัชญาจากหนังสือภาษาอังกฤษที่ กำหนดให้</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๓๗ ปรัชญาจิต ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Mind) ประเด็นทางอภิปรัชญา และญาณวิทยาที่ เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของจิต ได้แก่ แนวคิดทวิ นิยมแนวคิดสารนิยมในรูปแบบต่างๆ โดยเน้น เรื่องการรู้จิตอื่น ธรรมชาติของจิตสำนึก ธรรมชาติของการคิด</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๓๘ ชีวจริยศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Bioethics) มโนทัศน์ทางจริยศาสตร์เกี่ยวกับเทคโนโลยี ทางชีวภาพและการแพทย์ รวมทั้งประเด็นที่ เกี่ยวข้องกับปัญหาทางสังคม</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๓๙ ปรัชญาจิตวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Psychology) ปัญหาทางปรัชญาที่เกิดขึ้นจากทฤษฎีทาง จิตวิทยา โดยเน้นเรื่องจิตวิทยาแห่งการรู้คิด</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๔๐ ปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) สังคมศาสตร์ (Philosophy of Social Science) ปรัชญาทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ธรรมชาติของ ความรู้ ทางสังคม ปรัชญาการทางสังคมทั้งใน แง่ปัจเจกบุคคลและองค์รวม การอธิบายทาง สังคม ความเชื่อและการกระทำทางสังคม</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๔๑ ปรัชญาอาเซียน ๓ (๓-๐-๖) (Philosophy of Asean) ศึกษาแนวคิดและมโนทัศน์ชุมชนชาวอาเซียนที่</p>		ตัดทิ้ง

<p>มีต่อการมองโลกและจักรวาลวิทยา เป้าหมาย ความหมาย และจริยวิถีแห่งชีวิต ตลอดจนภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชนชาวอาเซียนที่มีลักษณะ เคลื่อนไหวไม่หยุดนิ่ง มีวิถีแห่งการบูรณาการ แนวคิดของชุมชนเข้ากับแนวคิดใหม่ทั้งจากปฐม ิทธิและปัจฉิมิทธิ เกิดเป็นภูมิปัญญาเฉพาะของ ชุมชน อันจะนำมาซึ่งความเข้าใจและร่วมมือมือ อันดีระหว่างชุมชนชาวอาเซียนในโลกยุคไร้ พรมแดน</p>		
<p>๑๐๓ ๔๔๔ ศาสนาในอาเซียน ๓ (๓-๐-๖) (Religion in Asean) ศึกษาหลักคำสอนและวิถีปฏิบัติตามหลักธรรม ทางศาสนาในประชาคมอาเซียนที่มีความ เกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชนในประเทศ นั้นๆ</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๕ ศาสนาในอาเซียน ๓ (๓-๐-๖) (Religion in Asean) ศึกษาหลักคำสอนและวิถีปฏิบัติตามหลักธรรม ทางศาสนาในประชาคมอาเซียนที่มีความ เกี่ยวข้องกับชุมชนและประชาชนในประเทศ อาเซียน</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๒๒ ศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) วัฒนธรรม (Religion and Culture) ศึกษากำเนิดและพัฒนาการของวัฒนธรรม ศาสนา ในฐานะเป็นบ่อเกิดที่สำคัญของ วัฒนธรรม ความสัมพันธ์ของศาสนาและ วัฒนธรรม รวมถึงอิทธิพลศาสนาที่มีต่อ วัฒนธรรมด้านต่างๆ ในสังคมตั้งแต่อดีตจนถึง ปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๖ ศาสนากับ ๓ (๓-๐-๖) วัฒนธรรม (Religion and Culture) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับวัฒนธรรม บ่อเกิดของศาสนาในฐานะเป็นวัฒนธรรม ศาสนากับวัฒนธรรมในฐานะเป็นปรากฏการณ์ ร่วมทางสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ตลอดถึง อิทธิพลของศาสนาในฐานะเป็นบ่อเกิดของ วัฒนธรรมด้านต่างๆ</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๓๗ ศาสนากับภูมิ ๒ (๒-๐-๔) ปัญญาท้องถิ่น (Religion and Local Wisdom) ศึกษาหลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่มีอิทธิพล ต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับภูมิปัญญาใน ท้องถิ่น</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๗ ศาสนากับภูมิ ๓ (๓-๐-๖) ปัญญาท้องถิ่น (Religion and Local Wisdom) ศึกษาหลักคำสอนของแต่ละศาสนาที่มีอิทธิพล ต่อการเรียนรู้และสอดคล้องกับภูมิปัญญาใน ท้องถิ่น</p>	<p>-แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มหน่วย กิต -เปลี่ยน รหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๒๐ จิตวิทยาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Psychology of Religion) ศึกษาทฤษฎีจิตวิทยาในศาสนา และพฤติกรรม เชิงจิตวิทยาของมนุษย์เกี่ยวกับความเชื่อและ พิธีกรรมทางศาสนา เช่น ทฤษฎีของฟรอยด์, จุง, ฟรอม อิริกสัน เป็นต้น</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๘ จิตวิทยาศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Psychology of Religion) ศึกษาแนวคิดจิตวิทยาในศาสนา ความสัมพันธ์ ระหว่างแนวคิดและทฤษฎีจิตวิทยากับหลักคำ สอนในศาสนา คำสอนเกี่ยวกับกาย จิตและ พฤติกรรมทางศาสนา อิทธิพลของคำสอนใน ศาสนาที่มีต่อวิถีคิดและพฤติกรรมของมนุษย์</p>	<p>-เปลี่ยน รหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>

<p>๑๐๓ ๓๒๔ สานเสวนาทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Religious Dialogue) จัดเสวนาทางศาสนาในประเด็นหรือหัวข้อต่างๆที่กำหนดให้ในลักษณะการจัดกิจกรรมระหว่างองค์กร หน่วยงานทางศาสนา</p>	<p>๑๑๒ ๓๓๙ สานเสวนาทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Religious Dialogue) ศึกษาทฤษฎี กระบวนการสานเสวนาในศาสนา และปฏิบัติการสานเสวนาระหว่างศาสนา</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๒๗ ศาสนากับการพัฒนาวิชาชีพ ๒ (๒-๐-๔) (Religions and Professional Development) ศึกษาหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพของมนุษยชาติและบทบาทขององค์กรศาสนาที่มีต่อการสร้างและส่งเสริมการพัฒนาคนุชย์และสังคม</p>	<p>๑๑๒ ๓๔๐ ศาสนากับการพัฒนาวิชาชีพ ๓ (๓-๐-๖) (Religions and Professional Development) ศึกษาหลักคำสอนของศาสนาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาวิชาชีพ ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนาและวิชาชีพและบทบาทขององค์กรศาสนาที่มีต่อการสร้างและส่งเสริมการพัฒนาคนุชย์และสังคม</p>	<p>-แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๓๔ ศาสนากับรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Political Science) ศึกษาแนวคิดและหลักคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่เกี่ยวกับการเมืองการปกครองและการบริหารรัฐ ความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรศาสนากับอำนาจรัฐ บทบาทและอิทธิพลของศาสนาที่มีพัฒนาการทางการเมือง การปกครอง และการบริหารรัฐในประเทศต่างๆ</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๑ ศาสนากับรัฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Political Science) ศึกษาแนวคิดและหลักคำสอนของศาสนาที่สัมพันธ์กับแนวคิดหรือทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ บทบาท หน้าที่และอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับการเมืองการปกครอง และการนำหลักคำสอนทางศาสนาไปประยุกต์ใช้ในการเมืองการปกครอง</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๑๒ ศิลปะทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Religious Arts) ศึกษาศรัทธาในศาสนาในฐานะที่เป็นแรงบันดาลใจของศิลปิน ปรัชญาธรรมที่แสดงออกในทางวรรณศิลป์ ศิลปวัตถุต่างๆ เช่น ด้านประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงในอดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๒ ศิลปะทางศาสนา ๓ (๓-๐-๖) (Religious Arts) ศึกษาศรัทธาในศาสนาในฐานะที่เป็นแรงบันดาลใจของศิลปิน ปรัชญาธรรมที่แสดงออกในทางวรรณศิลป์ ศิลปวัตถุต่างๆ เชิงสัญลักษณ์ เช่น ประติมากรรม จิตรกรรม และสถาปัตยกรรม อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อผลงานของศิลปินที่มีชื่อเสียงในอดีตจนถึงปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๔๒ ศาสนากับเหตุการณ์ปัจจุบัน ๒ (๒-๐-๔) (Religion and Current Affairs) ศึกษาบทบาทของศาสนาในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมืองการศึกษา อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีต่อสถานการณ์ในประชาคมอาเซียน และ</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๓ ศาสนากับโลกปัจจุบัน ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Current World) ศึกษาบทบาทของศาสนาในด้านเศรษฐกิจ สังคมการเมือง การศึกษา อาชีพ ศิลปวัฒนธรรม และการพัฒนาคุณภาพชีวิต ที่มีต่อสถานการณ์ในโลกปัจจุบัน</p>	<p>-แก้ไข คำอธิบาย รายวิชา -เปลี่ยนชื่อวิชา -เพิ่มหน่วยกิต</p>

<p>ประชาคมโลกปัจจุบัน</p>		<p>-เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๔๕ ปรากฏการณ์วิทยา ๓ (๓-๐-๖) ทางศาสนา (Phenomenology of Religion) การศึกษาเรื่องปรากฏการณ์ทางศาสนา คือ การศึกษาทางศาสนวิทยาในแง่ของประสบการณ์สารพัดแบบโดยเฉพาะที่ดูเสมือนเหนือธรรมชาติ(supernatural/paranormal) ที่เกิดขึ้นเป็นที่ประจักษ์ในยุคปัจจุบัน(มิใช่แค่บันทึกในคัมภีร์โบราณ) อันเป็นผลมาจากการเชื่อและปฏิบัติพิธีกรรมทางศาสนาและประโยชน์จากปรากฏการณ์วิทยาทางศาสนา</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๔ การใช้เหตุผลทางปรัชญา ๓ (๓-๐-๖) (Philosophical Reasoning) ศึกษารูปแบบการใช้เหตุผล การนิยามความหมาย ญัตติประพจน์ในแบบต่างๆ หลักการและวิธีการให้เหตุผลในพระพุทธศาสนา</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อวิชา -เปลี่ยนรหัสวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๓๒๘ การเผยแผ่ศาสนา ๒ (๒-๐-๔) (Propagation of Religions) ศึกษาเปรียบเทียบ หลักการ และวิธีการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน กับศาสนาคริสต์ อิสลาม ฮินดู ซิกข์ เต๋า และขงจื้อ</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๕ การเผยแผ่ศาสนาในโลกปัจจุบัน ๓ (๓-๐-๖) (Propagation of Religions in Current World) ศึกษาหลักการ รูปแบบ และวิธีการเผยแผ่ของพระพุทธศาสนาเถรวาทและมหายาน ศาสนาคริสต์ อิสลาม พราหมณ์-ฮินดู ซิกข์ และลัทธิความเชื่อในสมัยปัจจุบัน</p>	<p>-เปลี่ยนชื่อรายวิชา -แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๔๓ ศาสนากับประชาธิปไตย ๒ (๒-๐-๔) (Religion and Democracy) ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตย และหลักคำสอนของศาสนาที่ส่งเสริมสนับสนุนหลักการและวิถีปฏิบัติตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยทั้งในประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก</p>	<p>๑๑๒ ๔๔๖ ศาสนากับประชาธิปไตย ๓ (๓-๐-๖) (Religion and Democracy) ศึกษาแนวคิดประชาธิปไตยในศาสนา และหลักคำสอนของศาสนาที่ส่งเสริมและสอดคล้องกับรูปแบบการปฏิบัติตามหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย</p>	<p>-แก้ไขคำอธิบายรายวิชา -เพิ่มหน่วยกิต -เปลี่ยนรหัสวิชา</p>
<p>๑๐๓ ๔๒๕ ศาสนาเชน ๓ (๓-๐-๖) (Jainism) ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์หลัก พิธีกรรมวันสำคัญ และการบริหารของศาสนาเชน</p>		<p>ตัดทิ้ง</p>
<p>๑๐๓ ๔๒๖ ศาสนาซิกข์ ๓ (๓-๐-๖) (Sikhism) ศึกษากำเนิด พัฒนาการ โครงสร้าง เนื้อหาสาระ ประเด็นสำคัญของคัมภีร์หลัก พิธีกรรมวันสำคัญ และการบริหารของศาสนาซิกข์</p>		<p>ตัดทิ้ง</p>

<p>๑๐๓ ๓๓๑ มานุษยวิทยา ศาสนา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Anthropology of Religion)</p> <p>ศึกษาศาสนาในแง่มานุษยวิทยาสังคมและวัฒนธรรม เน้นหนักมานุษยวิทยาปัจจุบันที่ศึกษาพระพุทธศาสนา คริสต์ศาสนา ศาสนาอิสลาม และศาสนาของชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ในประเทศไทย</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๓๒ ศาสนากับสังคม วิทยา ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Religion and Sociology)</p> <p>ศึกษาแนวคิดและคำสอนของศาสนาต่างๆ ที่เกี่ยวกับสังคมและวัฒนธรรมความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรทางศาสนากับสังคม บทบาท อิทธิพลของศาสนาที่มีต่อการพัฒนาสังคมและวัฒนธรรมของมนุษย์</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๓๓ ศาสนากับ เศรษฐศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Religion and Economics)</p> <p>ศึกษาทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ แนวคิด และหลักคำสอนของศาสนาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์ และบทบาทของศาสนาที่ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิต</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๔๓๕ ศาสนากับวิทยาศาสตร์ ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Religion and Science)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับวิทยาศาสตร์ เปรียบเทียบวิธีการแสวงหาความรู้ในทางวิทยาศาสตร์ อิทธิพลของศาสนาที่มีวิทยาศาสตร์ และอิทธิพลของนักวิทยาศาสตร์ที่มีต่อศาสนา</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๔๓๘ รหัสนิยม ๓ (๓-๐-๖)</p> <p>(Mysticism)</p> <p>ศึกษาเชิงวิเคราะห์รหัสนิยมในรูปแบบต่างๆ โดยเฉพาะรหัสนิยมที่เกิดขึ้นทั้งในศาสนาโบราณ และในศาสนาปัจจุบัน รวมถึงแนวคิดการตีความรหัสนิยมในปัจจุบัน รหัสลัทธิหรือลัทธิรหัสนิยม (mysticism) คือลัทธิหรือความเชื่อที่ว่า มีรหัสสภาวะ (mystery) เป็นภาวะความจริงหรือคุณค่าบางอย่างซึ่งบุคคลจะรู้ได้ด้วยการใช้ความสามารถพิเศษเหนือกว่าการรับรู้โดยทั่วไปของมนุษย์เช่นการเข้าฌาน การเข้าถึงพระเจ้าเป็นต้น ผู้ที่เข้าถึงรหัสสภาวะนี้ได้เรียกว่ารหัสสิก (mystic)</p>		ตัดทิ้ง

<p>๑๐๓ ๓๓๙ พุทธจักรวาลวิทยา ๓ (๓-๐-๖) (Buddhist Cosmology)</p> <p>ศึกษาวิเคราะห์บริบท กำเนิดแนวคิดเรื่องจักรวาลวิทยาในพระพุทธศาสนาทั้งในระดับคัมภีร์ ตำนาน และอิทธิพลที่มีต่อสังคม</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๓๔๐ ศาสนากับ ภาษาศาสตร์ (Religion and Linguistics)</p> <p>ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาที่ใช้อธิบายหลักธรรม ความเชื่อ ความเป็นจริงและความรู้ของศาสนา เช่น ประเด็นภาษาคน ภาษาธรรมของพุทธทาสภิกขุ ทฤษฎีตีความภาษาสัญลักษณ์ทางศาสนา การวิเคราะห์ภาษาของวิตเคนส์ไตน์ ภาษากับความรู้ความจริง การใช้ภาษาวิเคราะห์ปัญหาศาสนา</p>		ตัดทิ้ง
<p>๑๐๓ ๔๔๑ ศาสนากับ สังคมไทย (Religion and Thai Society)</p> <p>ศึกษาหลักคำสอนของศาสนาที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยและในมิติที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน</p>		ตัดทิ้ง

ภาคผนวก ค

ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑

**ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี
พ.ศ. ๒๕๖๑**

เพื่อให้การบริหารงานจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยบรรลุวัตถุประสงค์ จึงเห็นสมควรออกข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๔ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ.๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๘/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงมีมติให้ออกข้อบังคับไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อบังคับนี้เรียกว่า "ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๖๑"

ข้อ ๒ ให้ใช้ข้อบังคับนี้กับนิสิตที่รับเข้าศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิก

๓.๑ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒

๓.๒ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐

๓.๓ ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓) พุทธศักราช ๒๕๕๑

ข้อ ๔ บรรดาญัตติ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับข้อบังคับนี้ให้ใช้ข้อบังคับนี้แทน

ข้อ ๕ ในข้อบังคับนี้

"มหาวิทยาลัย" หมายความว่า มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

"สภามหาวิทยาลัย" หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

"สภามหาวิทยาลัย" หมายความว่า สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

"นิสิต" หมายความว่า ผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตระดับปริญญาตรีเรียบร้อยแล้ว

ข้อ ๖ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามข้อบังคับนี้ และให้มีอำนาจออกประกาศหรือวิธีการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามข้อบังคับ

~ ๒ ~

หมวด ๑

คุณสมบัติของผู้สมัครเข้าศึกษา

ข้อ ๗ ผู้สมัครเข้าศึกษาต้องมีคุณสมบัติดังนี้

๗.๑ คุณสมบัติของพระภิกษุสามเณรผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๑.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๑.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

๗.๑.๕ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๑.๖ เป็นพระสังฆาธิการ หรือครูสอนพระปริยัติธรรมที่สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือ

๗.๑.๗ เป็นผู้สอบได้นักธรรมชั้นเอก และสำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลี ไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ออกเว้นผู้สำเร็จการศึกษหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๘ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ที่ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้ว ต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๒๔ หน่วยกิต ออกเว้นผู้สำเร็จการศึกษหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๑.๙ เป็นผู้ซึ่งมหาวิทยาลัยอนุมัติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษเพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด

๗.๑.๑๐ ไม่เคยถูกตัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถานศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๑.๑๑ ผู้เข้าศึกษาพระภิกษุสามเณร ต้องมีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๑.๔, ๗.๑.๖, ๗.๑.๗, ๗.๑.๘ และข้อ ๗.๑.๑๐

๗.๒ คุณสมบัติของคฤหัสถ์ผู้สมัครเข้าศึกษา

๗.๒.๑ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และสำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษาตอนต้น หรือ

๗.๒.๒ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม หรือบาลีศึกษา ๓ ประโยค และต้องศึกษาวิชาสามัญเพิ่มเติมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด หรือ

๗.๒.๓ เป็นผู้สอบได้เปรียญธรรม ๓ ประโยค และได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๔ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา หรือ

- ๓ -

๗.๒.๕ เป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า หรือผู้ได้รับประกาศนียบัตรอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง และเมื่อขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตแล้วต้องศึกษาวิชาบาลีไม่น้อยกว่า ๑๒ หน่วยกิต ยกเว้นผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาบาลีที่มหาวิทยาลัยรับรอง หรือ

๗.๒.๖ เป็นผู้ที่มีมหาวิทยาลัยอนุโมติให้เข้าศึกษาเป็นกรณีพิเศษ เพื่อขอรับปริญญาตามเกณฑ์ที่สภาวิชาการกำหนด

๗.๒.๗ ไม่เคยถูกตัดชื่อออก หรือถูกไล่ออกจากสถาบันการศึกษาใด ๆ เพราะความผิดทางความประพฤติ หรือวินัย

๗.๒.๘ ผู้เข้าศึกษาคณะครุศาสตร์ ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามข้อ ๗.๒.๔, ๗.๒.๕ และข้อ ๗.๒.๗

ข้อ ๘ มหาวิทยาลัยจะดำเนินการเกี่ยวกับการรับสมัครนิสิตใหม่ โดยพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการสอบคัดเลือกผู้สมัครเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรีในแต่ละปีการศึกษา

ข้อ ๙ มหาวิทยาลัยอาจอนุโมติให้ผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีในสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตเพื่อเข้าศึกษาในอีกสาขาวิชาหนึ่งได้ ทั้งนี้ ให้มีการโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาดังเกณฑ์ และวิธีการที่สภามหาวิทยาลัยกำหนด และต้องมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต และมีเวลาดูแลศึกษาอีกไม่น้อยกว่า ๓ ภาคการศึกษาปกติ

ข้อ ๑๐ การนับวันต่าง ๆ ตามข้อบังคับนี้ มหาวิทยาลัยจะประกาศให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

หมวด ๒

การจัดและวิธีการศึกษา

ข้อ ๑๑ การจัดการศึกษาในมหาวิทยาลัยให้ใช้ระบบหน่วยกิตทวิภาค โดยแบ่งเวลาการศึกษาในแต่ละปีการศึกษาออกเป็น ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๑๑.๑ ภาคการศึกษาที่ ๑ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

๑๑.๒ ภาคการศึกษาที่ ๒ มีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๑๕ สัปดาห์

นอกจากนั้น จะจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน ต่อจากภาคการศึกษาที่ ๒ อีก ๑ ภาคก็ได้ โดยมีเวลาศึกษาไม่น้อยกว่า ๖ สัปดาห์ แต่ให้เพิ่มชั่วโมงศึกษาในแต่ละรายวิชาให้เท่ากับภาคการศึกษาปกติ ภาคการศึกษาฤดูร้อนเป็นภาคการศึกษาที่ไม่บังคับ

ข้อ ๑๒ ระยะเวลาการศึกษาระดับปริญญาตรี

๑๒.๑ หลักสูตรปริญญาตรี (๔ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๘ ปีการศึกษา รวมการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๑๒.๒ หลักสูตรปริญญาตรี (๕ ปี) ใช้เวลาศึกษาไม่เกิน ๑๐ ปีการศึกษา และการปฏิบัติงานตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้กับเข้าในภาคการศึกษาที่ ๕ ยกเว้นในกรณีข้อ ๙ ให้เป็นไปตามระยะเวลาการศึกษาที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๓ หลักสูตรระดับปริญญาตรี ให้ศึกษารายวิชาตามโครงสร้างหลักสูตรที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๑๔ การคิดหน่วยกิต

๑๔.๑ รายวิชาภาคทฤษฎี ที่ใช้เวลาบรรยาย หรืออภิปรายปัญหาไม่น้อยกว่า ๑๕ ชั่วโมง ต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๓ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๒ รายวิชาภาคปฏิบัติ ที่ใช้เวลาฝึก หรือทดลองไม่น้อยกว่า ๓๐ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๓ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๓ การฝึกงาน หรือฝึกภาคสนาม ที่ใช้เวลาฝึกไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

๑๔.๔ การทำโครงการ หรือกิจกรรมการเรียนรู้เชิงใดก็ตามที่ได้รับมอบหมายที่ใช้เวลาทำโครงการหรือกิจกรรมนั้น ๆ ไม่น้อยกว่า ๔๕ ชั่วโมงต่อภาคการศึกษาปกติ ให้มีค่าเท่ากับ ๑ หน่วยกิตระบบทวิภาค

ข้อ ๑๕ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยกำหนดคหบดีหลักสูตร และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องเรียน โดยต้องมีหมวดวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพระพุทธศาสนา หมวดวิชาเฉพาะ และหมวดวิชาเลือกเสรีตามที่มหาวิทยาลัยกำหนดไว้ในแต่ละหลักสูตร

ข้อ ๑๖ การเลือกและการขอเปลี่ยนสาขาวิชา หรือวิชาเอกให้เป็นหน้าที่ และความรับผิดชอบของคณะ หรือวิทยาลัยที่จะออกประกาศ หรือกำหนดคหบดีเกณฑ์

ข้อ ๑๗ ให้แต่ละคณะ หรือวิทยาลัยส่งชื่อรายวิชาที่จะเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียน

ภายหลังวันลงทะเบียนรายวิชาแล้วหากคณะ หรือวิทยาลัยจำเป็นต้องเปิดสอนรายวิชาใหม่เพิ่มขึ้นหรือไม่เปิดสอนรายวิชาใดที่ได้แจ้งไว้ให้ดำเนินการได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และต้องแจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบ ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน ๑๕ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

ข้อ ๑๘ ให้สำนักทะเบียนและวัดผลออกประกาศ หรือกำหนดคหบดีเกณฑ์ ซึ่งไม่ขัดกับข้อบังคับนี้ในการรับนิสิตที่จะขอย้ายจากคณะ หรือวิทยาลัยต่าง ๆ ภายในมหาวิทยาลัย หรือโอนจากสถาบันการศึกษาอื่นโดยจะต้องมีเวลาการศึกษาต่อเนื่องในคณะ หรือวิทยาลัยที่เข้าศึกษาใหม่ไม่น้อยกว่า ๑ ภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่า ๖๐ หน่วยกิต

ข้อ ๑๙ การเทียบฐานะชั้นปีที่ของนิสิตในมหาวิทยาลัยกำหนดจำนวนหน่วยกิตที่มีสัปดาห์ลงทะเบียนเรียนและสอบได้ตามหลักสูตรของมหาวิทยาลัยเป็นเกณฑ์พิจารณา และกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาปกติทุกภาค

ข้อ ๒๐ สภานิสิตแบ่งออกได้ ดังนี้

๒๐.๑ นิสิตสภาทศนบุรี ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ ๒.๐๐ ขึ้นไป

๒๐.๒ นิสิตสภาทอพนิจ ได้แก่ นิสิตที่สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐

การจำแนกสภานิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาแต่ละภาค ทั้งนี้ ยกเว้นนิสิตที่เข้าศึกษาเป็นปีแรก ซึ่งการจำแนกสภานิสิตจะกระทำเมื่อสิ้นภาคการศึกษาที่ ๒ นับแต่เริ่มเข้าศึกษา

สำนักทะเบียนและวัดผลจะต้องแจ้งสภาทอพนิจให้นิสิตที่มีสภาพเช่นนี้ และอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิตผู้นั้นทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๑ การลาพัก และการขอกลับเข้าศึกษาต่อ นิสิตอาจยื่นคำร้องขอลาพักการศึกษาต่อคนปี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๒๑.๑ ถูกเกณฑ์ หรือระดมเข้ารับราชการทหารกองประจำการ

๒๑.๒ ด้วทุนการศึกษาระหว่างประเทศ หรือทุนอื่นใดที่มหาวิทยาลัยสงเคราะห์สนับสนุน

๒๑.๓ เจ็บป่วยต้องพักรักษาตัวเป็นเวลานานตามคำสั่งของแพทย์โดยมีใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๒๑.๔ มีเหตุจำเป็นสุดวิสัยอื่นที่สำคัญ

ในกรณีที่มีนิสิตขอลาพักก่อนลงทะเบียนรายวิชา หรือก่อนเปิดภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องต่อคนปี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดอย่างช้าภายใน ๗ วันนับจากวันเปิดภาคการศึกษา

- ๕ -

และต้องเสียค่าธรรมเนียมเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตไว้ หากไม่ปฏิบัติตามมหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

อนึ่ง ถ้ามีสิทธิลาพักการศึกษาหลังจากที่ได้ลงทะเบียนรายวิชาแล้ว หรือในระหว่างภาคการศึกษา นิสิตต้องยื่นคำร้องโดยเร็วที่สุด และจะต้องมีเวลาศึกษาโดยสม่ำเสมอในระหว่างก่อนการยื่นคำร้องขอลาพัก หากรายวิชาใดที่นิสิตขาดเรียนเกินกว่าร้อยละ ๒๐ ของเวลาเรียนทั้งหมด ให้ถือว่าได้ผลการศึกษาระดับ F เฉพาะรายวิชานั้น และให้นำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๒๒ ให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดอนุมัติให้นิสิตลาพักได้ครั้งละไม่เกิน ๒ ภาคการศึกษาปกติ ถ้ามีนิสิตยังมีความจำเป็นที่จะต้องขอลาพักต่อไปอีก ให้ยื่นคำร้องขอลาพักใหม่ตามวิธีการดังกล่าวแล้ว

นิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา เมื่อจะกลับเข้าศึกษาต่อ จะต้องยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาต่อคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่นิสิตสังกัดก่อนวันเปิดภาคการศึกษาไม่น้อยกว่า ๓๕ วัน หากไม่ปฏิบัติตามจะไม่มีสิทธิ์ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาที่เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะหรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่ามีความสำคัญ และจำเป็นที่ทำให้ให้นิสิตผู้นั้นไม่สามารถยื่นคำร้องขอกลับเข้าศึกษาได้ทันตามกำหนด จะอนุมัติให้เป็นกรณีพิเศษก็ได้

ข้อ ๒๓ คณะหรือวิทยาลัยต้องแจ้งรายชื่อนิสิตที่ได้รับอนุญาตให้ลาพักหรือถูกสั่งพักการศึกษา และรายชื่อนิสิตที่ขอกลับเข้าศึกษาต่อให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนไม่น้อยกว่า ๓๕ วัน

หมวด ๓

การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต การลงทะเบียน การเพิ่มและการถอนรายวิชา

ข้อ ๒๔ การขึ้นทะเบียนเป็นนิสิต

๒๔.๑ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตต้องนำหลักฐานที่มหาวิทยาลัยกำหนดมายื่นต่อสำนักทะเบียนและวัดผลด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียมตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

๒๔.๒ ผู้ไม่สามารถมายื่นคำร้องขอขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตตามวันเวลาที่กำหนดต้องแจ้งเหตุจัดข้อให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบเป็นลายลักษณ์อักษรภายใน ๗ วัน หลังจากวันที่กำหนดไว้ มิฉะนั้น จะถือว่าละสิทธิ์

ในกรณีที่ได้แจ้งให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบหาความในวรรคแรกแล้ว ต้องมาขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตด้วยตนเอง ยกเว้นในกรณีที่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นว่าเหตุผลวิสัยจึงอนุญาตให้มอบหมายผู้แทนมาขึ้นทะเบียนได้ ทั้งนี้ ต้องทำให้เสร็จเรียบร้อยภายใน ๗ วัน นับจากวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

๒๔.๓ ผู้ขึ้นทะเบียนเป็นนิสิตจะศึกษาร่วมกับ ๑ สาขาวิชาในขณะเดียวกันไม่ได้

ข้อ ๒๕ การลงทะเบียนรายวิชา

๒๕.๑ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาตามที่ประสงค์จะศึกษาคตามรูปแบบ และหลักเกณฑ์ที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนด

๒๕.๒ ให้มีการลงทะเบียนรายวิชาทุกภาคการศึกษา และการลงทะเบียนทุกครั้ง ต้องได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๕.๓ นิสิตต้องลงทะเบียนรายวิชาด้วยตนเองตามวัน เวลา และสถานที่ที่กำหนด พร้อมทั้งชำระค่าธรรมเนียม และส่วนที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ให้เรียบร้อยจึงถือว่าลงทะเบียนนั้นสมบูรณ์ และนิสิตจะได้รับรายงานผลการศึกษามือต้นภาคการศึกษาเฉพาะรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนไว้แล้วเท่านั้น

- ๒ -

๒๕.๕ นิสิตที่ลงทะเบียนรายวิชาหลังจากวันที่สำนักทะเบียนและวัดผลกำหนดให้ถือ ว่าลงทะเบียนซ้ำ ต้องชำระค่าธรรมเนียมเพิ่มเป็นพิเศษแม้อัตราที่มหาวิทยาลัยกำหนด ซึ่งจะประกาศให้ทราบ เป็นคราว ๆ ไป

๒๕.๕ นิสิตไม่ลงทะเบียนรายวิชาภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๘ วันแรกของภาคการศึกษาภาคฤดูร้อน ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการ ประจำวิทยาลัยให้ลงทะเบียนเรียนได้เป็นการมีพิเศษ ทั้งนี้ ระยะเวลาที่พ้นกำหนดนั้นต้องไม่เกิน ๗ วัน และ ต้องชำระค่าธรรมเนียมตามข้อ ๒๕.๔

ในการมีที่นิสิตได้รับอนุมัติให้ลงทะเบียนรายวิชาเป็นการมีพิเศษเช่นนี้ ถ้าเวลา เรียนนับจากวันที่ลงทะเบียนรายวิชาเหลืออยู่ไม่ถึงร้อยละ ๘๐ ของภาคการศึกษานั้นก็ให้นิสิตเข้าสอบใน รายวิชาที่ลงทะเบียนด้วย แต่ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่เหลือ

๒๕.๖ นิสิตที่ไม่ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติภาคใดภาคหนึ่ง ที่ มหาวิทยาลัยเปิดทำการสอนจะต้องลาพักการศึกษาภายใต้เงื่อนไขที่ได้รับไว้ในข้อ ๒๑ หากไม่ปฏิบัติตาม มหาวิทยาลัยจะถอนชื่อนิสิตผู้นั้นออกจากทะเบียนนิสิต และให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตทันที

๒๕.๗ ถ้าไม่พ้นกำหนด ๒ ปีการศึกษาปกตินับจากวันที่มหาวิทยาลัยถอนชื่อนิสิต ออกจากทะเบียนนิสิตตามข้อ ๒๓.๔ ข้อ ๒๕.๖ และข้อ ๕๘.๓.๑๑ มหาวิทยาลัยขออนุมัติให้นิสิตผู้นั้นกลับเข้า เป็นนิสิตใหม่ได้เมื่อมีเหตุอันสมควรโดยให้ถือระยะเวลาเป็นระยะเวลาพักการศึกษา

ในการมีเช่นนี้ นิสิตต้องเสียค่าธรรมเนียมเสมือนเป็นผู้ลาพักการศึกษา รวมทั้ง ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่ค้างชำระ (ถ้ามี) ด้วย

ข้อ ๒๖ จำนวนหน่วยกิตที่นิสิตสามารถลงทะเบียนเรียนได้ มีดังนี้

๒๖.๑ นิสิตสภาพสมบูรณ์ให้ลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติได้ไม่น้อยกว่า ๔ หน่วยกิต และไม่เกิน ๒๒ หน่วยกิต ส่วนในภาคการศึกษาฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่เกิน ๔ หน่วยกิต

๒๖.๒ นิสิตสภาพพอพิบิจในภาคการศึกษาปกติ ให้ลงทะเบียนรายวิชาได้ไม่น้อยกว่า ๖ หน่วยกิต และไม่เกิน ๑๕ หน่วยกิต ส่วนภาคฤดูร้อนให้ลงทะเบียนรายวิชาไม่เกิน ๖ หน่วยกิต

๒๖.๓ นิสิตพิเศษที่มหาวิทยาลัยอนุมัติรับเข้าศึกษาเป็นการมีพิเศษให้ลงทะเบียน รายวิชาตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๖.๔ หลักเกณฑ์ระดับปริญญาตรีให้สำเร็จการศึกษาตามระยะเวลาที่กำหนดในข้อ ข้อ ๑๒

ข้อ ๒๗ นิสิตที่ประสงค์จะลงทะเบียนรายวิชา นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ในข้อ ๒๖ ต้องยื่น คำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรต่อคณะดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติเป็นการมีพิเศษ

ข้อ ๒๘ การขอเพิ่ม หรือการขอลดรายวิชา

๒๘.๑ การขอเพิ่มรายวิชาจะกระทำได้ภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือภายใน ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อนโดยได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา

๒๘.๒ การขอลดรายวิชา ต้องได้รับอนุมัติจากอาจารย์ผู้สอน และอาจารย์ที่ปรึกษา ภายในเดือนมิถุนายน และให้มีผล ดังต่อไปนี้

๒๘.๒.๑ ถ้าขอลดภายใน ๑๔ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือ ๗ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน หรือนิสิตที่ถูกสั่งพักการศึกษา รายวิชาที่ลดนั้นจะไม่ปรากฏสัญลักษณ์ W ใน ทะเบียน

๒๘.๒.๒ ถ้าขอลดเมื่อพ้นกำหนด ๑๔ วันแรก แต่ยังมีอยู่ภายใน ๔๕ วันแรกของภาคการศึกษาปกติ หรือนับถึงพ้นกำหนด ๗ วันแรก แต่ยังมีอยู่ภายใน ๒๐ วันแรกของภาคการศึกษาฤดูร้อน

- ๗ -

ถือว่านิสิตถอนตัวจากการศึกษารายวิชานั้น และจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชานั้น ทั้งนี้ ต้องมีเวลาเรียนในรายวิชานั้นมาแล้วไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๒๘.๒.๓ การขอลอนเมื่อพ้นกำหนด ตามข้อ ๒๘.๒.๒ ป็นจะกระทำมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเห็นสมควรอนุมัติด้วยเหตุผลพิเศษ ในกรณีเช่นนี้ นิสิตจะได้รับสัญลักษณ์ W ในรายวิชาที่ได้รับอนุมัติให้ลอนนั้น

๒๘.๒.๔ นิสิตจะลอนรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนแล้วจนเหลือจำนวนหน่วยกิตต่ำกว่า ๙ หน่วยกิตในภาคการศึกษาปกติไม่ได้ เว้นแต่จะได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย

ข้อ ๒๘ มหาวิทยาลัยจะกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมต่าง ๆ รวมทั้งสิทธิการได้รับค่าธรรมเนียมคืนในบางกรณี ซึ่งจะประกาศให้ทราบเป็นคราว ๆ ไป

หมวด ๔

การวัดผลและการประเมินผลการศึกษา

ข้อ ๓๐ ให้มีการวัดผลการศึกษาทุกรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษา

ข้อ ๓๑ การวัดผลการศึกษาอาจทำได้หลายวิธี ในระหว่างภาคการศึกษาจะมีการสอบทุกรายวิชาที่ต้องลงทะเบียนเรียนไว้ในภาคการศึกษานั้น ถ้ารายวิชาใดไม่มีการสอบให้คณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยประกาศให้รู้สัปดาห์ก่อนการลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๓๒ นิสิตต้องมีเวลาศึกษาในแต่ละรายวิชาที่ได้ลงทะเบียนเรียนไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐ ของเวลาที่ใช้การเรียนการสอนทั้งหมด ในภาคการศึกษานั้น จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบในรายวิชานั้น ยกเว้นกรณีตามข้อ ๒๕.๕

นิสิตผู้ไม่มีเวลาศึกษาในรายวิชาใดไม่ครบเกณฑ์กำหนดค้ังกล่าว และมีได้รับอนุมัติจากคณบดีหรือผู้อำนวยการวิทยาลัย จะได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และให้นำมากำหนดค่าระดับเฉลี่ยด้วย

ข้อ ๓๓ การประเมินผลการศึกษา ระบบการประเมินผลการศึกษา

ระบบการประเมินผลการศึกษาในแต่ละรายวิชานั้นให้มีผลการศึกษาระดับ (Grade) และค่าระดับ (Grade-point) ดังนี้

	ผลการศึกษา	ระดับ	ค่าระดับ
	ดีเยี่ยม (Excellent)	A	๔.๐
	ดีมาก (Very Good)	B+	๓.๕
	ดี (Good)	B	๓.๐
	ค่อนข้างดี (Very Fair)	C+	๒.๕
	พอใช้ (Fair)	C	๒.๐
	ค่อนข้างพอใช้ (Quite Fair)	D+	๑.๕
	อ่อน (Poor)	D	๑.๐
	ตก (Failed)	F	๐

ทั้งนี้ เกณฑ์คะแนนต่ำสุด ที่ถือว่าผ่านในรายวิชานั้น ๆ คือระดับ D

-- ๘ --

ข้อ ๓๔ การให้ระดับ F ให้กระทำในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๔.๑ นิสิตเข้าสอบ และสอบตก

๓๔.๒ นิสิตขาดสอบโดยไม่ได้รับอนุญาตจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย

๓๔.๓ นิสิตไม่มีสิทธิ์เข้าสอบ ตามข้อ ๓๒

๓๔.๔ นิสิตขอลอนรายวิชาในกรณีอื่น นอกจากที่ไม่ระบุไว้ในข้อ ๒๔.๒.๔

๓๔.๕ นิสิตไม่เข้าการศึกษาที่ไม่สมบูรณ์ (I) ตามกำหนดเวลาที่ระบุไว้ในข้อ ๓๗ วรรค ๒

๓๔.๖ นิสิตกระทำผิดระเบียบการสอบไล่ และได้รับการตัดสินให้สอบตก

ข้อ ๓๕ นอกจากการวิเศษเป็นระดับตามข้อ ๓๓ แล้ว รายงานผลการศึกษายังแสดงได้ด้วยสัญลักษณ์อื่นอีก ดังนี้

สัญลักษณ์	ผลการศึกษา
I (Incomplete)	ไม่สมบูรณ์
S (Satisfactory)	สอบได้ไม่กำหนดระดับ
U (Unsatisfactory)	สอบตกไม่กำหนดระดับ
W (Withdrawal)	ถอนรายวิชาที่ศึกษา
AJ (Audit)	ศึกษาโดยไม่รับหน่วยกิต

ข้อ ๓๖ ในการศึกษารายวิชาตามหลักสูตรวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย หรือรายวิชา ซึ่งมีลักษณะเช่นเดียวกับวิชาศึกษาทั่วไปของมหาวิทยาลัย อาจมีการวิเศษโดยไม่มีค่าระดับก็ได้ และให้แสดงผลการศึกษาโดยใช้สัญลักษณ์ S หรือ U

ข้อ ๓๗ การให้สัญลักษณ์ I สำหรับรายวิชาใดรายวิชาหนึ่ง ให้กระทำได้ในกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังต่อไปนี้

๓๗.๑ นิสิตไม่ส่งงานมอบหมาย หรือไม่เข้าทดสอบย่อยให้ครบเกณฑ์ตามกำหนดที่อาจารย์ผู้สอนรายวิชานั้นสั่ง หรือดำเนินการในภาคการศึกษา

๓๗.๒ นิสิตป่วยไม่อาจกระทำการศึกษาระหว่างการสอบรายวิชาขึ้นโดยมิใบรับรองแพทย์มาแสดงต่อมหาวิทยาลัย

๓๗.๓ นิสิตขาดสอบโดยได้รับอนุมัติจากคณบดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัย หรือด้วยเหตุสุดวิสัยบางประการซึ่งทำให้นิสิตนั้นยังปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายสำหรับรายวิชานั้นไม่สมบูรณ์ และอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าไม่สมควรประเมินผลการศึกษาขั้นสุดท้ายของนิสิตผู้นั้น

ในกรณีดังกล่าว ตามข้อ ๓๗.๑, ๓๗.๒ และข้อ ๓๗.๓ นิสิตจะต้องทำการสอบ และปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ผู้สอนให้เรียบร้อยเพื่อให้ได้ผลการศึกษาที่สมบูรณ์อย่างช้าภายใน ๓๕ วัน หลังจากวันลงทะเบียนรายวิชาในภาคการศึกษาปกติต่อไป มิฉะนั้นสัญลักษณ์ I จะถูกปรับเป็น F ทั้งนี้

นิสิตที่ได้รับผลการศึกษาสมบูรณ์ตามเงื่อนไขในวรรคแรก จะได้รับระดับคะแนนไม่สูงกว่า C เว้นแต่ผลไม่สมบูรณ์ (I) นั้น เกิดเนื่องมาจากเหตุสุดวิสัยอาจให้ได้รับระดับสูงกว่า C ได้ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยพิจารณาอนุมัติ

ข้อ ๓๘ การให้สัญลักษณ์ S จะให้เฉพาะรายวิชาซึ่งนิสิตสอบได้ และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่มีผลต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ

ข้อ ๓๙ การให้สัญลักษณ์ U จะให้เฉพาะรายวิชาที่นิสิตสอบตก และหลักสูตรระบุว่าเป็นรายวิชาที่มีผลต้องเรียน และสอบให้ได้โดยไม่กำหนดระดับ ในกรณีนี้นิสิตต้องลงทะเบียนใหม่จนกว่าจะสอบได้สัญลักษณ์ S

- ๔ -

ข้อ ๔๐ การให้สัญลักษณ์ Au ให้กระทำเฉพาะรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้ และแจ้งความ
 จำนวนในวันลงทะเบียนว่าจะเรียนใครไม่นับหน่วยกิต และไม่ประสงค์จะให้มีการวัดผล

ข้อ ๔๑ การให้สัญลักษณ์ W ให้กระทำเฉพาะรายวิชาในกรณีทีระบุไว้ในข้อ ๒๔.๒.๒ และข้อ
 ๒๔.๒.๓

ข้อ ๔๒ นิสิตที่ผลการสอบในรายวิชาใดต่ำกว่าระดับ D ให้ถือว่าสอบได้รายวิชานั้น ยกเว้น
 ในรายวิชาที่หลักสูตรกำหนดว่าจะต้องสอบให้ได้สูงกว่าระดับ D

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาบังคับในหลักสูตร นิสิตจะต้องลงทะเบียนเรียนวิชานั้น
 จนสอบได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในวรรคแรก

หากรายวิชาที่สอบตกเป็นวิชาเลือก นิสิตอาจลงทะเบียนเรียนซ้ำ ในรายวิชานั้น หรือ
 อาจลงทะเบียนเรียนวิชาอื่นแทนก็ได้

ข้อ ๔๓ การเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนน

๔๓.๑ รายวิชาที่จะขอเรียนเพื่อเปลี่ยนระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม ถ้าเป็นการเรียนซ้ำ
 จะต้องเป็นรายวิชาที่ได้รับระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือ ๒.๐ ทั้งนี้ ให้อยู่ในดุลยพินิจของอาจารย์ที่ปรึกษา

๔๓.๒ ในแต่ละภาคการศึกษา นิสิตลงทะเบียนเรียนซ้ำได้โดยต้องลงทะเบียนรายวิชา
 อื่น ๆ ในหลักสูตรไม่น้อยกว่า ๔ หน่วยกิต ยกเว้นในกรณีที่มีนิสิตเรียนครบหน่วยกิตตามหลักสูตรปริญญาตรี
 แล้ว แต่คะแนนเฉลี่ยสะสมไม่ถึงเกณฑ์ ตามข้อ ๒๔.๑ สามารถเรียนซ้ำเฉพาะรายวิชาที่เรียนเพื่อยกกระชั้น
 คะแนนได้

ข้อ ๔๔ การนับหน่วยกิตสะสมให้นับรวมเฉพาะ ของรายวิชาที่นิสิตสอบได้ตามเกณฑ์ข้อ ๒๔
 และข้อ ๔๒ เท่านั้น

๔๔.๑ ในกรณีที่มีนิสิตลงทะเบียนเรียนรายวิชาใดมากกว่าหนึ่งครั้ง ให้นับจำนวนของ
 หน่วยกิตของรายวิชานั้นไปคิดเป็นหน่วยกิตสะสมได้เพียงครั้งเดียว

๔๔.๒ ในกรณีที่มีนิสิตลงทะเบียนเรียนวิชาที่ระบุไว้ว่าเป็นวิชาที่เทียบเท่ากัน ให้นับ
 หน่วยกิตเฉพาะรายวิชาใดรายวิชาหนึ่งเท่านั้นเป็นหน่วยกิตสะสม

ข้อ ๔๕ ให้มีการประเมินผลการศึกษา เมื่อสิ้นสุดการศึกษาทุกภาคโดยคำนวณหา "ค่าระดับ
 เฉลี่ย" ของรายวิชาที่นิสิตได้ลงทะเบียนไว้สำหรับภาคการศึกษานั้น ค่านี้เรียกว่า "ค่าระดับเฉลี่ยประจำ
 ภาค" (SEMESTER GRADE POINT AVERAGE = SGPA) และให้คิดค่าระดับเฉลี่ยสำหรับรายวิชาทั้งหมดทุกภาค
 การศึกษาตั้งแต่เริ่มเป็นนิสิตจนถึงภาคการศึกษาปัจจุบัน ค่านี้เรียกว่า "ค่าระดับเฉลี่ยสะสม" (CUMMULATIVE
 GRADE POINT AVERAGE = CUM GPA)

ข้อ ๔๖ การคิดค่าระดับเฉลี่ยประจำภาค (SGPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
 ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนในภาคการศึกษานั้นตั้งแล้วหาร
 ด้วยหน่วยกิตทั้งหมดที่ลงทะเบียนไว้ในภาคการศึกษานั้น

ข้อ ๔๗ การคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม (CUM GPA) คำนวณได้จากการนำผลบวกของผลคูณ
 ระหว่างค่าระดับต่อหน่วยกิตกับจำนวนหน่วยกิตของแต่ละรายวิชาที่ลงทะเบียนไว้ทั้งหมดตั้งแล้วหารด้วย
 จำนวนหน่วยกิตทั้งหมดที่ได้ลงทะเบียนไว้ ไม่ว่ารายวิชานั้นจะซ้ำกัน หรือแทนกันก็ตาม

ข้อ ๔๘ รายวิชาที่มีรายงานผลการศึกษาเป็นสัญลักษณ์ I, S, W, Au จะไม่นับว่าคำนวณหา
 ค่าระดับเฉลี่ยตามข้อ ๔๖ และข้อ ๔๗

ข้อ ๔๙ การหาค่าระดับเฉลี่ยให้คิทดศนิยสองตำแหน่งไม่ใช้เศษ

-- ๑๐ --

หมวด ๕ การเดือนและการรอนิจ

ข้อ ๕๐ มหาวิทยาลัยจะนำผลการศึกษาของนิสิตแต่ละรายมาพิจารณาทุกภาคการศึกษา รวมทั้งภาคการศึกษาภาคฤดูร้อนนิสิตจะต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงภาคการศึกษานั้น ๆ ไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ มิฉะนั้น จะได้รับการเดือน หรืออยู่ในภาวะรอนิจในต้นภาคการศึกษาถัดไป หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียน นิสิตแล้วแต่กรณี

ข้อ ๕๑ ในภาคแรกที่ได้เข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยนิสิตผู้ใดได้ค่าระดับเฉลี่ยสำหรับภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๑.๕๐ จะได้รับการเดือนจากมหาวิทยาลัยซึ่งไม่นับเป็นการเดือนตามข้อ ๕๐

ข้อ ๕๒ นิสิตต้องได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมเมื่อสิ้น ๒ ภาคแรกที่ได้ศึกษาในมหาวิทยาลัยไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ มิฉะนั้น จะต้องถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต

ข้อ ๕๓ หากได้รับการเดือน ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน โดยยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่เช่นเดิม ให้อยู่ในภาวะรอนิจในภาคการศึกษาถัดไป และให้วันพักภาวะรอนิจนับลงในทะเบียน เรียบร้อย

ข้อ ๕๔ ในภาคการศึกษาที่อยู่ในภาวะรอนิจหากนิสิตยังได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม เมื่อจบภาค การศึกษานั้นต่ำกว่า ๒.๐๐ อยู่อีก นิสิตผู้นั้นจะถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต ยกเว้นกรณีตามข้อ ๕๕

ข้อ ๕๕ นิสิตที่ได้ศึกษารายวิชาต่าง ๆ ครบจำนวนหน่วยกิตตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแล้ว ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๑.๗๕ แต่ไม่ถึง ๒.๐๐ ตามเกณฑ์สมบูรณ์ มหาวิทยาลัยอาจให้นิสิตผู้นั้นศึกษา ต่อไปตามที่เห็นสมควร โดยจะให้ศึกษาต่อในคณะเดิม หรือเปลี่ยนสาขาวิชา หรือย้ายโอนคณะสังกัดภายใต้ข้อ ๖๒.๑ และข้อ ๖๒.๕

ข้อ ๕๖ กรณีข้อ ๕๕ นิสิตจะต้องศึกษาให้ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมถึงเกณฑ์ ๒.๐๐ ภายใน ระยะ ๓ ภาคการศึกษาถัดไป ทั้งนี้ ต้องไม่เกินสองเท่า (๘ ปี) สำหรับการศึกษาภาคปกติ นับแต่วันที่ยื่น ทะเบียนเป็นนิสิต

ข้อ ๕๗ ภายใต้ข้อ ๕๖ การเปลี่ยนสาขาวิชาที่ดี การย้ายโอนคณะสังกัดที่ดี การพักการศึกษา ก็ดี ไม่มีผลทำให้การเดือน และภาวะรอนิจเปลี่ยนแปลง

หมวด ๖ การฟื้นฟูสภาพนิสิตและวินัยของนิสิต

ข้อ ๕๘ นิสิตต้องฟื้นฟูสภาพการเป็นนิสิตในกรณี ดังต่อไปนี้

๕๘.๑ สำเร็จการศึกษาตามหลักสูตรและได้รับปริญญาตามข้อ ๖๔

๕๘.๒ ได้รับอนุมัติจากคณะดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยให้ลาออก

๕๘.๓ ถูกถอนชื่อออกจากมหาวิทยาลัย ในกรณีดังต่อไปนี้

๕๘.๓.๑ ไม่ลงทะเบียนเรียนในภาคการศึกษาใดภาคการศึกษานี้ตามข้อ ๖๕.๖

๕๘.๓.๒ เมื่อพ้นกำหนดเวลา ๓ ภาคการศึกษาแล้ว ไม่ชำระค่าบำรุง

มหาวิทยาลัยเพื่อรักษาสถานภาพการเป็นนิสิตภาคปกติ

๕๘.๓.๓ เมื่อตรวจพบว่าขาดคุณสมบัติ หรือคุณสมบัติตามข้อ ๗ อย่างใดอย่าง

หนึ่งตามแต่กรณี

~ ๑๑ ~

๕๘.๓.๔ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยประจำภาคในภาคการศึกษาแรก ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๒๕ หรือสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสม ๒ ภาคการศึกษาแรกของมหาวิทยาลัยศึกษาในมหาวิทยาลัยต่ำกว่า ๑.๒๕

๕๘.๓.๕ ตั้งแต่มหาภาคการศึกษาที่ ๓ ของการเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นต้นไปสอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๕๐

๕๘.๓.๖ ได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า ๑.๒๕ เป็นเวลา ๒ ภาคการศึกษาติดต่อกัน

๕๘.๓.๗ ไม่ทันสมัยการขอพิจารณาความในข้อ ๕๘

๕๘.๓.๘ สอบได้ไม่ครบตามหลักสูตรของแต่ละคณะ หรือได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรไม่ถึง ๒.๐๐ ภายในระยะเวลา ๒ เท่า ของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร

๕๘.๓.๙ ทำการทุจริตอย่างร้ายแรงในการสอบ

๕๘.๓.๑๐ ไม่สามารถเลือกวิชาเอก - โท (ถ้ามี) ภายในระยะเวลาตามหลักเกณฑ์ของแต่ละคณะกำหนดไว้ในหลักสูตร

๕๘.๓.๑๑ ถูกสั่งพักการศึกษาพร้อมกับเกินกว่า ๒ ภาคการศึกษาปกติ

๕๘.๓.๑๒ ประพฤติผิดอย่างร้ายแรง และได้รับการพิจารณาโทษให้พ้นสภาพการเป็นนิสิต

๕๘.๓.๑๓ โขนไปศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาอื่น

๕๘.๓.๑๔ มรณภาพ หรือตาย

ข้อ ๕๙ นิสิตที่พ้นสภาพการเป็นนิสิตแล้ว หากกลับเข้ามาศึกษาใหม่อาจเทียบโอนรายวิชาที่เคยศึกษาในหลักสูตรที่ศึกษาใหม่อีกก็ได้ ทั้งนี้ การโอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่มหาวิทยาลัยกำหนด ยกเว้นการพ้นสภาพตามข้อ ๕๘.๓.๘ และข้อ ๕๘.๓.๑๒

ข้อ ๖๐ ในกรณีที่มีนิสิตกระทำผิดกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือประกาศอื่นของมหาวิทยาลัยต้องได้รับการพิจารณาโทษกรณีใดกรณีหนึ่ง ดังนี้

๖๐.๑ ภาคทัณฑ์

๖๐.๒ พักการศึกษา

๖๐.๓ พ้นสภาพการเป็นนิสิต

ข้อ ๖๑ การลงโทษนิสิตที่กระทำผิดระเบียบการสอบในการสอบประจำภาค หรือการสอบระหว่างภาคให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ร่วมกับกรรมการคุมสอบเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นความผิดประเภททุจริต หรือต่อเจตนาทุจริต หรือเป็นความผิดอื่น

๖๑.๑ ถ้าเป็นความผิดประเภททุจริตให้ลงโทษนิสิตผู้กระทำผิด ดังต่อไปนี้

๖๑.๑.๑ ให้นิสิตผู้นั้นได้รับระดับ F ในรายวิชานั้น และ

๖๑.๑.๒ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่นิสิตผู้นั้นสังกัดอยู่ พิจารณาสั่งพักการศึกษาอย่างน้อย ๑ ภาคการศึกษาปกติ หรืออาจให้พ้นสภาพการเป็นนิสิตได้

การพักการศึกษาของนิสิตผู้กระทำผิดนั้นให้เริ่มในภาคการศึกษาปกติถัดจากภาคการศึกษาที่กระทำผิด และให้มีระยะเวลาที่ถูกสั่งพักการศึกษาเป็นระยะเวลาการศึกษาด้วย

๖๑.๒ ถ้าเป็นความผิดประเภทผิดระเบียบการสอบอย่างอื่นนอกเหนือจากข้อ

๖๑.๑ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเป็นผู้พิจารณาการลงโทษตามความผิดกรณีความผิด แต่จะต้องไม่เกินกว่าที่ระบุไว้ในข้อ ๖๑.๑.๑

-- ๑๒ --

ทั้งนี้ ให้คณะดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่มีสิทธิกระทำการนั้นถึงกับอยู่
ดำเนินการลงโทษตามมติของคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยแล้วแจ้งให้สำนัก
ทะเบียนและวัดผลทราบทันที

หมวด ๗

การย้ายโอนสังกัดและหน่วยกิต

ข้อ ๖๒ การย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยอาจทำได้ในกรณี ต่อไปนี้

๖๒.๑ นิสิตจะมีสิทธิ์ขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยที่ได้ศึกษาอยู่ไปอยู่ใน
สังกัดอีกคณะหนึ่งได้ต่อเมื่อได้ศึกษาในคณะ หรือวิทยาลัยที่เก่าสังกัดศึกษาจนแล้ว ไม่น้อยกว่า ๒ ภาคการศึกษา
ปกติไม่นับภาคการศึกษาที่ลาพัก ถูกสั่งพัก หรือถูกถอนชื่อออกจากทะเบียนนิสิต และต้องได้ค่าระดับเฉลี่ย
สะสมไม่ต่ำกว่า ๓.๗๕

๖๒.๒ การขอย้ายโอนสังกัดคณะ หรือวิทยาลัยให้นิสิตผู้ประสงค์จะขอย้ายโอนสังกัด
แสดงความจำนงเป็นลายลักษณ์อักษรพร้อมเหตุผลประกอบยื่นต่อคณะดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัด
อย่างช้า ๓๕ วัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ให้คณะดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่มีสิทธิสังกัดอยู่ส่งคำขอย้ายโอนพร้อม
ข้อคิดเห็นประกอบไปยังคณะ หรือวิทยาลัย ที่มีสิทธิขอย้ายโอนไปสังกัดเพื่อศึกษานั้น

การจะอนุมัติหรือไม่ ให้อยู่ในดุลพินิจของคณะกรรมการประจำคณะ หรือ
คณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่เกี่ยวข้อง เมื่อได้รับอนุมัติให้ย้ายโอนสังกัดแล้วต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่
มหาวิทยาลัยกำหนด

๖๒.๓ การย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยต้องดำเนินการให้เสร็จก่อนการลงทะเบียน
รายวิชาวันแต่กรณีทราบที่จะประกาศ หรือสั่งการเป็นอย่างอื่น

๖๒.๔ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยที่รับย้าย
โอนมีสำเนาพิจารณาเทียบรายวิชา และหน่วยกิตที่นิสิตผู้นั้นได้ศึกษาไว้แล้วเพื่อกำหนดเงื่อนไขการศึกษา
และจำนวนหน่วยกิตที่จะต้องศึกษาใหม่ในคณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอน

ให้คณะ หรือวิทยาลัยที่รับย้ายโอนดำเนินการตามความในวรรคแรกให้เสร็จสิ้น และ
แจ้งผลให้สำนักทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

๖๒.๕ การนับระยะเวลาศึกษาตามข้อ ๕๖, ๕๘.๓ และข้อ ๖๔.๑ ให้นับระยะเวลา
การศึกษาในคณะเดิมรวมด้วย

ข้อ ๖๓ สำหรับนิสิตที่ย้ายโอนคณะ หรือวิทยาลัยภายในมหาวิทยาลัยให้นำผลการศึกษาราย
รายวิชาต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาจากคณะ หรือวิทยาลัยเดิมมาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยสะสมด้วย แม้วรายวิชาที่นิสิตผู้
ย้ายโอนคณะได้ศึกษาจะไม่ตรงกับหลักสูตรของคณะ หรือวิทยาลัยที่สังกัดใหม่ก็ตาม สำหรับนิสิตที่โอนคณะ
หรือวิทยาลัยมาจากมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่นให้ทำการประเมินผล เฉพาะรายวิชาที่ได้ศึกษาใน
มหาวิทยาลัยนั้นเท่านั้น

ในกรณีนิสิต ได้รับอนุมัติจากคณะดี หรือผู้อำนวยการวิทยาลัยที่ตนสังกัดให้
ลงทะเบียนเรียนบางรายวิชาในมหาวิทยาลัย หรือสถาบันอุดมศึกษาอื่น ให้นำผลการศึกษาของรายวิชานั้น ๆ
มาคำนวณค่าระดับเฉลี่ยด้วย

- ๑๑ -

หมวด ๘
การสำเร็จการศึกษา

- ข้อ ๖๔ นิสิตผู้สำเร็จการศึกษาจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- ๖๔.๑ สอบได้หน่วยกิตสะสมครบตามหลักสูตรที่เข้าศึกษาภายในระยะเวลาไม่เกิน ๒ เท่าของเวลาการศึกษาตามหลักสูตร และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐
- ๖๔.๒ ผ่านการฝึกภาคปฏิบัติที่วิไลสถานฝึกปฏิบัติงาน และการปฏิบัติศาสนกิจ หรือการปฏิบัติงานบริการสังคม หรือการฝึกประสบการณ์การฝึกสอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด
- ๖๔.๓ ไม่มีพันธุะอันใดกัมหาวิทยาลัย
- ข้อ ๖๕ นิสิตที่จะได้รับปริญญาเกียรตินิยม ต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้
- ๖๕.๑ เกียรตินิยมอันดับหนึ่ง
- ๖๕.๑.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ
- ๖๕.๑.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๕๐
- ๖๕.๑.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า C หรือได้สัญลักษณ์ U
- ๖๕.๑.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน
- ๖๕.๑.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษารว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา
- ๖๕.๒ เกียรตินิยมอันดับสอง
- ๖๕.๒.๑ สอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานั้น ๆ
- ๖๕.๒.๒ สอบได้ค่าระดับเฉลี่ยสะสมทุกรายวิชาไม่ต่ำกว่า ๓.๒๕
- ๖๕.๒.๓ ไม่มีรายวิชาใดสอบได้ระดับคะแนนต่ำกว่า D หรือได้สัญลักษณ์ U
- ๖๕.๒.๔ ไม่เคยเรียนซ้ำรายวิชาใด ๆ เพื่อปรับค่าระดับคะแนน
- ๖๕.๒.๕ ไม่มีประวัติในระเบียบการศึกษารว่าเป็นผู้เคยประพฤติผิดอย่างร้ายแรงในระหว่างที่ศึกษา
- ข้อ ๖๖ นิสิตที่โอนหรือเทียบโอนผลการศึกษาไม่มีสิทธิได้รับปริญญาเกียรตินิยม
- ข้อ ๖๗ นิสิตต้องเป็นคำร้องต่อคณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัยเพื่อขอสำเร็จการศึกษาในภาคการศึกษาศึกษาสุดท้ายที่นิสิตจะสอบได้หน่วยกิตครบตามหลักสูตร
- ข้อ ๖๘ ให้คณะกรรมการประจำคณะ หรือคณะกรรมการประจำวิทยาลัย และผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล เป็นผู้พิจารณาคำร้องของนิสิตเบื้องต้นแล้วเสนอต่อสภาวิชาการเพื่อพิจารณาเสนอสถานมหาวิทยาลัยขอรับปริญญา หรือปริญญาเกียรตินิยมต่อไป
- ข้อ ๖๙ สถานมหาวิทยาลัยจะพิจารณาอนุมัติปริญญาอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง
- ข้อ ๗๐ มหาวิทยาลัยจัดให้มีพิธีประสาทปริญญาปีละ ๑ ครั้ง ซึ่งจะประกาศว่าทวนคืนให้ทราบเป็นปี ๆ ไป

— ๑๕ —

บทเฉพาะกาล

ข้อ ๗๑. นิสิตที่เข้าศึกษาตามหลักสูตรปริญญาตรีก่อนปีการศึกษา ๒๕๖๓ ยังคงปฏิบัติตาม
ข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาดุสิตาของกรมราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ ข้อบังคับ
มหาวิทยาลัยมหาดุสิตาของกรมราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๐
และข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาดุสิตาของกรมราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๓)
พุทธศักราช ๒๕๕๓

ประกาศ ณ วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๓

(พระธรรมปิฎกยาบสี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาดุสิตาของกรมราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ง
ระเบียบและประกาศมหาวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี

**ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗**

เพื่ออนุวัติให้เป็นไปตามความในข้อ ๘, ๑๘ และ ๖๒ แห่งข้อบังคับมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงเห็นสมควรออกระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๓/๒๕๔๗ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๒๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๗ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดากฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อกำหนด คำสั่ง หรือ ประกาศอื่นใดซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิต ของรายวิชาในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

“การเทียบโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกัน ที่ได้เคยศึกษามาแล้วในสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะ หรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๕ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) นิสิตหลักสูตรปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ที่เคยศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่าสองภาค การศึกษาปกติ หรือมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่าสี่สิบหน่วยกิต ในมหาวิทยาลัย และมีค่าระดับเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า ๒.๐๐ หรือสำเร็จการศึกษามาแล้วจากมหาวิทยาลัย ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอนภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

ในกรณีที่ขอโอนเกินกว่าที่กำหนดไว้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ

(๒) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาเห็นชอบการโอนของนิสิตที่ยื่นคำร้องเฉพาะรายวิชา ที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือ ค่าระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับโอนเสร็จสิ้นแล้ว แจ้งผลการโอนให้กองทะเบียนและวัดผลทราบก่อนวันลงทะเบียนเรียนของภาคการศึกษานั้น ๆ

(๓) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิต ตามหลักสูตรที่ศึกษาได้ และนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสม ยกเว้นการโอนผลการศึกษาของผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า จากมหาวิทยาลัย

(๔) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาค การศึกษาปกติ

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนผลการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้วจากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน ก่อนวันเปิดภาคการศึกษาปกติ

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของ รายวิชาใหม่ที่ขอเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวม ของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือค่า ระดับ ๒.๐๐ หรือเทียบเท่า ให้คณะหรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสร็จสิ้นแล้ว

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิตตามหลักสูตรที่ ศึกษาได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่าสามภาค การศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด

ข้อ ๗ ให้มีคณะกรรมการมาตรฐานการเทียบและการเทียบโอนผลการศึกษา ประกอบด้วย

(๑) อธิการบดี หรือรองอธิการบดีที่อธิการบดีมอบหมาย เป็นประธาน

(๒) คณบดีทุกคณะ เป็นกรรมการ

(๓) ผู้อำนวยการวิทยาลัย จำนวนสองรูป ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภา วิชาการ

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนไม่เกินสี่รูปหรือคน ซึ่งอธิการบดีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของสภา วิชาการ

(๕) ผู้อำนวยการกองวิชาการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

(๖) ผู้อำนวยการกองทะเบียนและวัดผล เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

กรรมการตามข้อ (๓) และ (๔) ให้วาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับการ แต่งตั้งใหม่อีกได้

ข้อ ๘ คณะกรรมการมาตรฐานการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

(๑) กำหนดนโยบาย ระบบ มาตรฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการโอนและการ เทียบโอนผลการศึกษา

(๒) ออกประกาศหรือคำสั่งเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา

(๓) รับพิจารณาคำร้องและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผล

การศึกษา

(๔) แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งเพื่อกระทำการใด ๆ อันอยู่ในอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการมาตรฐานการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษา

(๕) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่มหาวิทยาลัยมอบหมาย

ข้อ ๙ ให้การดำเนินการเกี่ยวกับการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาที่ดำเนินการไปก่อน ระเบียบนี้ใช้บังคับ ให้มีผลสมบูรณ์ตามระเบียบฉบับนี้

ข้อ ๑๐ ให้อธิการบดีรักษาการให้เป็นไปตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤษภาคม พุทธศักราช ๒๕๔๗

(พระสุเมธาธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒)
พุทธศักราช ๒๕๕๑

โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงแก้ไขบางส่วนของระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุม ครั้งที่ ๕/๒๕๕๑ เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ ๓๑ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๕๑ จึงให้วางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี (ฉบับที่ ๒) พุทธศักราช ๒๕๕๑”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อ ๔ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“การโอน” หมายถึง การโอนผลการศึกษาระดับปริญญาและหน่วยกิต ของรายวิชาในระดับเดียวกันที่ได้เคยศึกษามาแล้วในมหาวิทยาลัย เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

“การเทียบโอน” หมายถึง การเทียบโอนผลการศึกษาระดับอนุปริญญา หรือปริญญา และหน่วยกิตของรายวิชาในระดับเดียวกัน ที่ได้เคยศึกษามาแล้วในสถาบันการศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง เพื่อใช้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาในมหาวิทยาลัย

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการประจำคณะหรือวิทยาลัย ในมหาวิทยาลัย”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกข้อ ๖ แห่งระเบียบมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ว่าด้วยการโอนและการเทียบโอนผลการศึกษาระดับปริญญาตรี พ.ศ. ๒๕๔๗ และให้ใช้ข้อความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๖ หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการเทียบโอนการศึกษา มีดังนี้

(๑) ผู้ที่เคยศึกษาหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือสำเร็จการศึกษามาแล้ว จากสถาบันอุดมศึกษาอื่นที่มหาวิทยาลัยรับรอง ต้องยื่นคำร้องขออนุมัติต่อคณะหรือวิทยาลัยที่รับโอน ภายในระยะเวลาสิบห้าวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้าศึกษา

(๒) รายวิชาที่นำมาขอเทียบโอน ต้องมีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่ของรายวิชาใหม่ที่ยกเทียบโอน และจำนวนหน่วยกิตที่เทียบโอนได้ จะต้องไม่เกินสามในสี่ของจำนวนหน่วยกิตรวมของหลักสูตรระดับปริญญาตรีที่รับเทียบโอน

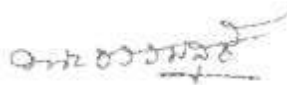
(๓) ให้คณะกรรมการเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็นชอบในการเทียบโอนของผู้ยื่นคำร้อง เฉพาะรายวิชาที่มีผลการศึกษาในหลักสูตรระดับอนุปริญญา หรือระดับปริญญา

ตรี หรือเทียบเท่า ไม่ต่ำกว่าระดับ C หรือ S หรือค่าระดับ ๒.๐๐ หรือ เทียบเท่า ให้คณะ
หรือวิทยาลัยที่ดำเนินการรับเทียบโอนเสร็จสิ้นแล้วแจ้งผลการเทียบโอนให้กองทะเบียน
และวัดผลทราบ ภายในระยะเวลาสามสิบวัน นับแต่วันเปิดภาคการศึกษาปกติแรกที่เข้า
ศึกษา

(๔) จำนวนรายวิชาและผลการศึกษาที่เทียบโอนได้ ให้รวมเป็นหน่วยกิต ตาม
หลักสูตรที่ศึกษาได้ และไม่สามารถนำไปคิดค่าระดับเฉลี่ยสะสมได้

(๕) นิสิตต้องลงทะเบียนเรียนในคณะหรือวิทยาลัยที่รับเทียบโอนไม่น้อยกว่า
สามภาคการศึกษาปกติ และต้องมีหน่วยกิตสะสมใหม่ไม่น้อยกว่าหกสิบหน่วยกิต

นิสิตต้องชำระค่าธรรมเนียมการเทียบโอนตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด”
ประกาศ ณ วันที่ ๒๑ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๑

(พระธรรมสุธี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก จ

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรื่อง ปริญญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา พ.ศ. ๒๕๔๒

หน้า ๑๖

เล่ม ๑๑๖ ตอนพิเศษ ๖๑๖

ราชกิจจานุเบกษา

๑ กันยายน ๒๕๔๒

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง ปรินญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา พ.ศ. ๒๕๔๒

โดยที่เป็นการสมควรให้มีปรินญาในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชา
ในมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เพื่อให้สอดคล้องกับความในมาตรา ๕๔
แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๕ (๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ในคราวประชุมครั้งที่ ๑/๒๕๔๒ เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๒ จึงมีมติ
ให้ประกาศกำหนดปรินญา ในสาขาวิชาและอักษรย่อสำหรับสาขาวิชาของมหาวิทยาลัย
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยไว้ ดังต่อไปนี้

ปรินญามีตามชั้น คือ

เอก เรียกว่า "พุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต" ใช้อักษรย่อ "พธ.ด."

โท เรียกว่า "พุทธศาสตรมหาบัณฑิต" ใช้อักษรย่อ "พธ.ม."

ตรี เรียกว่า "พุทธศาสตรบัณฑิต" ใช้อักษรย่อ "พธ.บ."

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๒

พระสุเมธาธิบดี

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฉ

ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
ว่าด้วยการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๔๘

ข้อกำหนดมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

เรื่อง การจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

พุทธศักราช ๒๕๔๘

เพื่อให้การดำเนินการจัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์ของมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ มาตรา ๑๕ (๒) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ จึงให้ตราข้อกำหนดไว้ดังนี้

“ให้จัดตั้งวิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช โดยยกฐานะห้องเรียนคณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วัดพระศรีรัตนมหาธาตุ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก ขึ้นเป็น วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช ตั้งแต่วันที่ ๑๖ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๔๘ เป็นต้นไป”

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เมษายน พ.ศ. ๒๕๔๘

พระราชวรินทร์

อุปนายกสภามหาวิทยาลัย ทำหน้าที่แทน

นายกสภามหาวิทยาลัยมหจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เรื่อง อนุมัติหลักสูตรและเปิดสอน
หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.๒๕๖๕) วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

ประกาศมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
เรื่อง อนุมัติหลักสูตรและเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา
(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

เพื่อให้การบริหารงานของมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยมีประสิทธิภาพบรรลุวัตถุประสงค์และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๙ (๖) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ และมติสภามหาวิทยาลัย ในคราวประชุมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓๑ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๕ จึงออกประกาศไว้ต่อไปนี้

“สภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย อนุมัติหลักสูตรและเปิดสอนหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนาและปรัชญา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๕) วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช”

ทั้งนี้ ตั้งแต่ภาคการศึกษาที่ ๑ ปีการศึกษา ๒๕๖๕ เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๓ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๕

พระพรหมวชิราธิบดี

(พระพรหมวชิราธิบดี)

นายกสภามหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

คณะอนุกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา
และหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา

คำสั่งมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ที่ ๑๓๑๕ /๒๕๖๔

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา
และ หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา

เพื่อให้การพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา และหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ภาควิชาศาสนาและปรัชญา คณะพุทธศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ และนโยบายของมหาวิทยาลัย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๗ (๓) และ (๔) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. ๒๕๔๐ จึงแต่งตั้งให้บุคคลผู้มีรายนามต่อไปนี้ เป็นคณะกรรมการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา และหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา ประกอบด้วย

๑. พระศรีศาสนบัณฑิต, ผศ.	ประธานคณะกรรมการ
๒. พระศรีวิรัตน์โนบล, ผศ. ดร.	รองประธานคณะกรรมการ
๓. พระครูปริยัติธรรมวงศ์, รศ. ดร.	อนุกรรมการ
๔. พระครูวินัยธรสมุทร ถาวรธมโม, ผศ. ดร.	อนุกรรมการ
๕. พระมหามงคลกานต์ ชิตธมโม, ผศ. ดร.	อนุกรรมการ
๖. พระมหาปพน กตสาโร, ผศ. ดร.	อนุกรรมการ
๗. พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, ดร.	อนุกรรมการ
๘. พระครูประโชติกิจโกศล, ดร.	อนุกรรมการ
๙. พระมหาสุภาวัฒน์ ชูติมนโต, ดร.	อนุกรรมการ
๑๐. พระมหาจรรยา กิตติปณโย, ดร.	อนุกรรมการ
๑๑. พระสุภาพร เตชธโร, ดร.	อนุกรรมการ
๑๒. พระปลัดวิฑูริพงษ์ กิตติวัฒน์, ดร.	อนุกรรมการ
๑๓. พระมหาติณกรวัศม์ ชิตจาโร	อนุกรรมการ
๑๔. พระปลัดภูวิวิศิษฐ์ สอนเณโต	อนุกรรมการ
๑๕. พระอธิวัฒน์ รัตนวงษ์ไณ	อนุกรรมการ
๑๖. รศ. ดร.กฤต ศรียะอาจ	อนุกรรมการ
๑๗. ผศ. ดร.คงสุชัญญา แพงทวีพย์	อนุกรรมการ
๑๘. ผศ. ดร.เอื้อง ปิ่นแพนเพ็ชร	อนุกรรมการ

- ๒ -

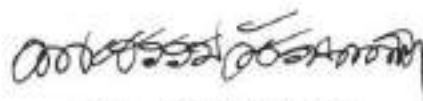
๑๘. ดร.อิทธิพล ผาพาท	อนุกรรมการ
๑๙. ดร.นคร จันทราช	อนุกรรมการ
๒๐. ดร.จีตต์ นิลวิเชียร	อนุกรรมการ
๒๑. ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล	อนุกรรมการ
๒๒. ผศ.ปัญญา กิ่งมัย	อนุกรรมการ
๒๓. ผศ.ชนินทร์ ชูเลื่อน	อนุกรรมการ
๒๔. พระมหาชวัญชัย กิตติเมธี, ดร.	อนุกรรมการและเลขานุการ

ให้คณะอนุกรรมการชุดนี้ มีอำนาจและหน้าที่ ดังนี้

- พัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา และหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา
- ดำเนินการวิพากษ์หลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา และหลักสูตรพุทธศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาศาสนา
- นำเสนอร่างหลักสูตรต่อคณะกรรมการประเมินและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตร

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๔

(พระธรรมวชิรบัณฑิต, ศ. ดร.)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

ภาคผนวก ฅ
ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์

ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์

พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ จันทาโก (พานิช)

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ   อาจารย์
 ๒. สังกัด   วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ปรัชญาเบื้องต้น	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๒	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๓	พระพุทธศาสนากับปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๔	ปรัชญาพุทธเถรวาท	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๕	ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๖	อภิปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๗	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพระพุทธศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๘	ปรัชญาเปรียบเทียบ	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๙	ศึกษาอิสระทางปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๐	พุทธปรัชญามหายาน	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๑	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๒	ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๓	ปรัชญาสังคมและการเมือง	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๔	ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๕	พุทธจริยศาสตร์	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๖	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์เบื้องต้น	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๗	จริยศาสตร์	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

๔. ผลงานทางวิชาการ (ภายใน ๕ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ บทความวิจัย

ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล, พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, พระสันต์ทัศน์ คมกสิรปัญญา, ผศ.ปัญญา นามสง่า, ชัยรัตน์ ทองสุข. “พุทธจริยศาสตร์ : แนวคิดและหลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๕ “ต้นทูนอารยธรรม ตามรอยวิถีครูบา และเส้นทางบุคคลสำคัญของโลก”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๗ เมษายน ๒๕๖๒) : ๒๕๒ – ๒๖๑.

ผศ.ดร.ปัญญา นามสง่า, พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล, ดร.สุนทร สุขทรัพย์ทวีผล. “วิเคราะห์แนวคิดและวิถีปฏิบัติปรัชญาไทยตามหลักพระพุทธศาสนา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด. (๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒) : ๙๘๓ – ๙๙๒.

๔.๒ บทความทางวิชาการ

พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, ดร.ดอนลาร์ เสนา, ชัยรัตน์ ทองสุข. “ปัญญาในมิติพุทธปรัชญา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๕ “ต้นทูนอารยธรรม ตามรอยวิถีครูบา และเส้นทางบุคคลสำคัญของโลก”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๗ เมษายน ๒๕๖๒) : ๑๙๔ – ๒๐๑.

พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, ชัยรัตน์ ทองสุข. “ยุค ๔.๐ ความจริงไม่เปลี่ยนแปลง”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พุทธปัญญากับทศวรรษแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, นครปฐม. (๙ – ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) : ๒๑๗ – ๒๒๔.

ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์

รศ.ดร.ปัญญา นามสง่า

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ รองศาสตราจารย์
 ๒. สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑.	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๒.	ศาสนาทั่วไป	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๓.	หลักการและปรัชญาการศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๔.	ปรัชญาตะวันตกสมัยโบราณ	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๕.	พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาไทย	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๖.	ญาณวิทยา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๗.	วิเคราะห์ปัญหาปัจจุบันเชิงปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๘.	พุทธปรัชญากับการบริหารจัดการ	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๙.	ปรัชญาจีน เกาหลี และญี่ปุ่น	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๐.	สัมมนาปัญหาปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๑.	ปรัชญาไทย	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๒.	ปรัชญาศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๓.	หลักการและปรัชญาการศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

๔. ผลงานทางวิชาการ (ภายใน ๕ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ บทความวิจัย

ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล, พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, พระสันต์ทัศน์ คมภีรปญโญ, ผศ.ปัญญา นามสง่า, ชัยรัตน์ ทองสุข. “พุทธจริยศาสตร์ : แนวคิดและหลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัวและสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๕ “ต้นทุนอารยธรรม ตามรอยวิถีครูบา และเส้นทางบุคคลสำคัญของโลก”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๗ เมษายน ๒๕๖๒) : ๒๕๒ – ๒๖๑.

ผศ.ดร.ปัญญา นามสง่า, พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล, ดร.สุนทร สุขทรัพย์ทวีผล. “วิเคราะห์แนวคิดและวิถีปฏิบัติปรัชญาไทยตามหลักพระพุทธศาสนา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”.

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด.
(๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒) : ๙๘๓ - ๙๙๒.

๔.๒ บทความทางวิชาการ

ภูวเดช สันทับศาล, ปัญญา นามสง่า, ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ. “ปรัชญาแนวคิดการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนในยุคไทยแลนด์ 4.0”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พุทธปัญญากับทศวรรษแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, นครปฐม. (๙ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) : ๑๘๙ - ๑๙๘.

ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์

ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ   อาจารย์
๒. สังกัด   วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ศาสนาทั่วไป	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๒	หลักพุทธธรรม	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๓	รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๔	หลักการและปรัชญาการศึกษา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๕	จิตวิทยาสำหรับครู	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๖	พุทธจริยศาสตร์	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๗	ปรัชญาพุทธเถรวาท	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๘	อภิปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๙	ปรัชญาตะวันตกสมัยกลาง	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๐	ปรัชญาสังคมและการเมือง	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๑	จริยศาสตร์	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๒	ญาณวิทยา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๓	ปรัชญาจีนเกาหลีและญี่ปุ่น	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๔	ปรัชญาตะวันตกสมัยใหม่	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๕	ปรัชญาเปรียบเทียบ	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๖	ศึกษาอิสระทางปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๗	ตรรกศาสตร์สัญลักษณ์เบื้องต้น	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

๔. ผลงานทางวิชาการ (ภายใน ๕ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ บทความวิจัย

ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล, พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, พระสันต์ทัศน์ คมภีรปญโญ, ผศ.ปัญญา นามสง่า, ชัยรัตน์ ทองสุข. “พุทธจริยศาสตร์ : แนวคิดและหลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๕ “ต้นทุน

อารยธรรม ตามรอยวิถีครุบา และเส้นทางบุคคลสำคัญของโลก”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๗ เมษายน ๒๕๖๒) : ๒๕๒ – ๒๖๑.

ผศ.ดร.ปัญญา นามสง่า, พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล, ดร.สุนทร สุขทรัพย์ทวีผล. “วิเคราะห์แนวคิดและวิถีปฏิบัติปรัชญาไทยตามหลักพระพุทธศาสนา”. **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พระพุทธศาสนากับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน”**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ร้อยเอ็ด, ร้อยเอ็ด. (๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒) : ๘๘๓ – ๘๘๒.

๔.๒ บทความทางวิชาการ

ภูวเดช สิ้นทับศาล, ปัญญา นามสง่า, ประพัฒน์ ศรีกุลกิจ. “ปรัชญาแนวคิดการพัฒนาสังคมอย่างยั่งยืนในยุคไทยแลนด์ 4.0”. **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พุทธปัญญากับทศวรรษแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน”**. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, นครปฐม. (๘ – ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) : ๑๘๙ – ๑๘๘.

ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล, ผศ.สุทัศน์ อาสนาชัย. “มโนทัศน์ปรัชญาศาสนาเรื่องความรับผิดชอบต่อสังคมในสถานการณ์แพร่ระบาดโควิด ๑๙”. **รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการสหวิทยาการพุทธรัฐศาสตร์ ระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พุทธรัฐศาสตร์สู่การพัฒนาสังคมโลกยุคใหม่หลังโควิด-๑๙”** มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. คณะสังคมศาสตร์, นครปฐม. (๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๔) : ๑๓๒๐ – ๑๓๓๑.

ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์

พระสันต์ทัศน์ คมภีรปญโญ (สินสมบัติ)

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ อาจารย์
๒. สังกัด วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสบการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ปรัชญาเบื้องต้น	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๒	พระพุทธศาสนากับปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๓	สัมมนาพระพุทธศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๔	ศึกษาอิสระทางปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๕	หลักพุทธธรรม	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๖	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพระพุทธปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๗	พุทธปรัชญากับสิ่งแวดล้อม	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๘	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๙	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๐	ปรัชญาอินเดียร่วมสมัย	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๑	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๒	สัมมนาปัญหาปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๓	ปรัชญาวิเคราะห์	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

๔. ผลงานทางวิชาการ (ภายใน ๕ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ บทความวิจัย

ดร.ภูวเดช สีนทับศาล, พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, พระสันต์ทัศน์ คมภีรปญโญ, ผศ.ปัญญา นามสง่า, ชัยรัตน์ ทองสุข. “พุทธจริยศาสตร์ : แนวคิดและหลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๕ “ต้นทุนอารยธรรม ตามรอยวิถีครูบา และเส้นทางบุคคลสำคัญของโลก”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๗ เมษายน ๒๕๖๒) : ๒๕๒ – ๒๖๑.

๔.๒ บทความทางวิชาการ

พระสันต์ทัศน์ คมภีรปญโญ (สินสมบัติ). “พุทธศาสตร์การวิจัยสู่นวัตกรรมยุค 4.0”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พุทธปัญญาแก้ปัญหามหาวิกฤตการณ์พัฒนาที่ยั่งยืน”. มหาวิทยาลัยมหา

จุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, นครปฐม. (๙ - ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) : ๑๑๙ - ๑๒๖.

สันต์ทัศน์ คมภีรปัญญา, ชัยรัตน์ ทองสุข. “พุทธศาสนากับนวัตกรรมและการวิจัย”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๗ “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตศรัทธาเชิงสังคมล้านนาในสังคมวิถีใหม่”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) : ๕๑๒ - ๕๒๑.

ประวัติและผลงานทางวิชาการของอาจารย์

นายชัยรัตน์ ทองสุข

๑. ตำแหน่งทางวิชาการ   อาจารย์
 ๒. สังกัด   วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
 ๓. ภาระงานในความรับผิดชอบ (ภายใน ๓ ปีย้อนหลัง)

๓.๑ ประสพการณ์ในการสอนระดับปริญญาตรี

ที่	วิชา	มหาวิทยาลัย
๑	ตรรกศาสตร์เบื้องต้น	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๒	แปลบาลีเป็นไทย แปลไทยเป็นบาลี ๕	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๓	แปลบาลีเป็นไทย แปลไทยเป็นบาลี ๖	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๔	พุทธจริยศาสตร์	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๕	ปรัชญาอินเดียสมัยโบราณ	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๖	พุทธปรัชญากับการบริหารจัดการ	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๗	วิเคราะห์ปัญหาปัจจุบันเชิงปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๘	สัมมนาพระพุทธศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๙	ชีวิตและผลงานของปราชญ์ทางพุทธศาสนา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๐	พุทธปรัชญามหายาน	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๑	ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในพุทธปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๒	พุทธปรัชญากับสิ่งแวดล้อม	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๓	ปรัชญาไทย	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๔	พระพุทธศาสนากับสิทธิมนุษยชน	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๕	พระพุทธศาสนากับสาธารณสุข	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๖	ศึกษาศาสตร์ในพระไตรปิฎก	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๗	สัมมนาปัญหาปรัชญา	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๘	ปรัชญาพุทธเถรวาท	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๑๙	จิตวิทยาสำหรับครู	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช
๒๐	แต่งแปลบาลี	วิทยาลัยสงฆ์พุทธชินราช

๔. ผลงานทางวิชาการ (ภายใน ๕ ปีย้อนหลัง)

๔.๑ บทความวิจัย

ดร.ภูวเดช สิ้นทับศาล, พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, พระสันต์ทัศน์ คมภิธรปญโญ, ผศ.ปัญญา นามสง่า, ชัยรัตน์ ทองสุข. “พุทธจริยศาสตร์ : แนวคิดและหลักการเสริมสร้างความเข้มแข็งของครอบครัว และสังคมไทยในศตวรรษที่ 21”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๕ “ต้นทูนอารยธรรม ตามรอยวิถีครูบา และเส้นทางบุคคลสำคัญของโลก”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๗ เมษายน ๒๕๖๒) : ๒๕๒ – ๒๖๑.

๔.๒ บทความทางวิชาการ

พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, ดร.ดอนลาร์ เสนา, ชัยรัตน์ ทองสุข. “ปัญญาในมิติพุทธปรัชญา”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๕ “ต้นทูนอารยธรรม ตามรอยวิถีครูบา และเส้นทางบุคคลสำคัญของโลก”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๗ เมษายน ๒๕๖๒) : ๑๙๔ – ๒๐๑.

พระครูปลัดสุวัฒนพุทธคุณ, ชัยรัตน์ ทองสุข. “ยุค ๔.๐ ความจริงไม่เปลี่ยนแปลง”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๑ “พุทธปัญญากับทศวรรษแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์พุทธปัญญาศรีทวารวดี, นครปฐม. (๙ – ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๑) : ๒๑๗ – ๒๒๔.

สันต์ทัศน์ คมภิธรปญโญ, ชัยรัตน์ ทองสุข. “พุทธศาสนากับนวัตกรรมและการวิจัย”. รายงานสืบเนื่องการประชุมวิชาการระดับชาติครั้งที่ ๗ “วิถีพุทธ วิถีชุมชน รากฐานชีวิตทัศน์เชิงสังคมล้านนาในสังคมวิถีใหม่”. มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน, ลำพูน. (๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔) : ๕๑๒ – ๕๒๑.